

**GECONSOLIDEERDE JAARREKENING EN ANDERE
OVEREENKOMSTIG HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN
EN VERENIGINGEN NEER TE LEGGEN DOCUMENTEN**

IDENTIFICATIEGEGEVENS (op datum van neerlegging)

NAAM VAN DE CONSOLIDERENDE VENNOOTSCHAP OF VAN HET CONSORTIUM^{1 2}: Proximus

Rechtsvorm³: Naamloze vennootschap van publiek recht

Adres: Koning Albert II laan Nr.: 27 Bus:

Postnummer: 1030 Gemeente: Brussel

Land: België

Rechtspersonenregister (RPR) - Ondernemingsrechtbank van Brussel

Internetadres⁴: <http://www.proximus.com>

E-mailadres⁴:

Ondernemingsnummer BE 0202 239 951

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING in MILJOENEN EURO⁵

voorgelegd aan de algemene vergadering van 17/04/2024

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van 01/01/2023 tot 31/12/2023

Vorig boekjaar van 01/01/2022 tot 31/12/2022

De bedragen van het vorige boekjaar **zijn / zijn niet**¹ identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

Zijn gevoegd bij deze geconsolideerde jaarrekening: - het geconsolideerde jaarverslag
- het controleverslag over de geconsolideerde jaarrekening

ZO DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING DOOR EEN BELGISCHE DOCHTER WORDT NEERGELEGD

Naam van de Belgische dochter die de neerlegging verricht (*artikel 3:26, §2, 4°, a) van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen*).

Ondernemingsnummer van de Belgische dochter die de neerlegging verricht

Totaal aantal neergelegde bladen: Nummers van de secties van het standaardformulier die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn:

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

BOUTIN Guillaume
CEO en Gedelegeerd Bestuurder

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

DE CLERCK Stefaan
Voorzitter van de Raad van Bestuur

- 1 Schrappen wat niet van toepassing is.
- 2 Een consortium dient de sectie CONSO 5.4 in te vullen.
- 3 In voorkomend geval wordt na de rechtsvorm "in vereffening" vermeld.
- 4 Facultatieve vermelding.
- 5 Indien nodig, aanpassen van de eenheid en munt waarin de bedragen zijn uitgedrukt.

**LIJST VAN DE BESTUURDERS OF ZAAKVOERDERS VAN DE
CONSOLIDERENDE ONDERNEMING EN VAN DE
COMMISSARISSEN DIE DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING
HEBBEN GECONTROLEERD**

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

BOUTIN Guillaume, CEO en Gedelegeerd Bestuurder
Maarschalk Neylaan 155, 1180 Brussel, BELGIE

DE CLERCK Stefaan, Voorzitter van de Raad van Bestuur
Damkaai 7, 8500 Kortrijk, BELGIE

DE GUCHT Karel, President of the Brussels School of Governance (BSoG) & Bestuurder vennootschappen
Hoogstraat 9, 9290 Berlare, BELGIE
Bestuurder

de MAHIEU Béatrice, CEO BeCode
Pierre Marchandstraat 51, 1970 Wezembeek-Oppem, BELGIE
Bestuurder

HANARD Audrey, Voorzitster Raad van Bestuur bpost
94 Clapham Common South Side, Ground Flat, SW49DN London, VERENIGD KONINKRIJK
Bestuurder

OUASSARI Ibrahim, CEO MolenGeek
Meiselaan 36, 1880 Kapelle-op-den-Bos, BELGIE
Bestuurder

TILLEKAERTS Claire, Bestuurder vennootschappen
Ter Ramenlaan 11, 9070 Destelbergen, BELGIE
Bestuurder

Werden benoemd als bestuurders op voorstel van andere aandeelhouders dan de Belgische Staat:

COUNE Cécile, Bestuurder vennootschappen
Hertogstraat 68, 1150 Brussel, BELGIE
Bestuurder (Benoemd op 19 april 2023)

DE PRYCKER Martin, Partner Qbic Fund en Bestuurder vennootschappen
De Cauwerstraat 41, 9100 Sint-Niklaas, BELGIE
Bestuurder

RUTTEN Catherine, Vice-President International, Government Affairs & Public Policy Vertex Pharmaceuticals
Emile Van Becelaerelaan 107, 1170 Watermaal-Bosvoorde, BELGIE
Bestuurder

SONNE Joachim, Finance Advisor
29 Perrymead Street, UK - London SW6 3SN, VERENIGD KONINKRIJK
Bestuurder

TOURAIN Agnès, Bedrijfsleider
5 Rue de Budé, 75004 PARIS, FRANKRIJK
Bestuurder (Ontslag ingediend op 1 december 2023)

**LIJST VAN DE BESTUURDERS OF ZAAKVOERDERS VAN DE
CONSOLIDERENDE ONDERNEMING EN VAN DE
COMMISSARISSEN DIE DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING
HEBBEN GECONTROLEERD**

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

VANDENBORRE Catherine, Chief Financial Officer Elia
Clos du Champ de Bourgeois 11, 1330 Rixensart, BELGIE
Bestuurder

VAN DEN HOVE Luc, President & CEO imec
Jachthuislaan 29, 3210 Lubbeek, BELGIE
Bestuurder

DELOITTE, Bedrijfsrevisoren BV
Gateway Building, Luchthaven Brussel Nationaal 1 J, 1930 Zaventem, BELGIE
Voorzitter College van Commissarissen
Ondernemingsnummer: BE 0429.053.863
Lidmaatschapsnummer bij het Instituut der Bedrijfsrevisoren: B00025

Vertegenwoordigd door Koen Neijens
Gateway Building, Luchthaven Brussel Nationaal 1 J, 1930 Zaventem, BELGIE
Bedrijfsrevisor
Lidmaatschapsnummer bij het Instituut der Bedrijfsrevisoren: A02022

Luc CALLAERT BV
Zwaluwstraat 117, 1840 Londerzeel (Malderen), BELGIE
Commissaris
Ondernemingsnummer : BE 0463 716 022
Lidmaatschapsnummer bij het Instituut der Bedrijfsrevisoren : B00342

Vertegenwoordigd door Luc Callaert
Zwaluwstraat 117, 1840 Londerzeel (Malderen), BELGIE
Bedrijfsrevisor
Lidmaatschapsnummer bij het Instituut der Bedrijfsrevisoren : A01123

Geconsolideerde jaarrekening

Opgesteld in overeenstemming met de Internationale Financiële Rapporteringsnormen voor de jaren eindigend per 31 december 2023 en 2022.

Geconsolideerde jaarrekening	1
Geconsolideerde Balans	3
Geconsolideerde Resultatenrekening	5
Geconsolideerde staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ('totaalresultaat')	6
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	7
Mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen	9
Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening	10
Toelichting 1. Informatie over de onderneming	10
Toelichting 2. Materiële opname- en waarderingsregels	11
Toelichting 3. Goodwill	33
Toelichting 4. Immateriële vaste activa met bepaalde gebruiksduur	37
Toelichting 5. Materiële vaste activa	39
Toelichting 6. Leasing	40
Toelichting 7. Contractkosten	42
Toelichting 8. Deelnemingen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen	43
Toelichting 9. Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde	52
Toelichting 10. Winstbelasting	53
Toelichting 11. Activa en schulden voor pensioenen, andere vergoedingen na uitdiensttreding en beëindigingsvoordelen	55
Toelichting 12. Andere vaste activa	63
Toelichting 13. Voorraden	63
Toelichting 14. Handelsvorderingen en contractactiva	64
Toelichting 15. Andere vlottende activa	67
Toelichting 16. Vaste activa aangehouden voor verkoop	68
Toelichting 17. Geldmiddelen en kasequivalenten	68
Toelichting 18. Eigen Vermogen	69
Toelichting 19: Rentedragende schulden	70
Toelichting 20. Provisies	76
Toelichting 21. Andere langetermijnschulden	77
Toelichting 22: Andere kortetermijnschulden	77
Toelichting 23. Netto-omzet	78
Toelichting 24. Andere bedrijfsopbrengsten	80
Toelichting 25. Kosten van aan omzet-gerelateerde materialen en diensten	81

Toelichting 26. Workforce kosten	81
Toelichting 27. Non-workforce kosten	82
Toelichting 28. Afschrijvingen	82
Toelichting 29. Netto financiële kosten	83
Toelichting 30. Winst per aandeel	84
Toelichting 31. Betaalde en voorgestelde dividenden	84
Toelichting 32. Bijkomende toelichtingen inzake financiële instrumenten	85
Toelichting 33. Informatie over verbonden partijen	98
Toelichting 34. Rechten, verbintenissen en voorwaardelijke verplichtingen	101
Toelichting 35. Op aandelen gebaseerde betalingen	105
Toelichting 36. Relatie met de commissaris	107
Toelichting 37. Segmentinformatie	107
Toelichting 38. Recent gepubliceerde IFRS-normen	110
Toelichting 39. Gebeurtenissen na balansdatum	110

Geconsolideerde Balans

(in miljoen EUR)

		Per 31 december	
ACTIVA	Toelichting	2022	2023
VASTE ACTIVA		8.589	8.932
Goodwill	3	2.595	2.592
Immateriële vaste activa met beperkte levensduur	4	1.779	1.702
Materiële vaste activa	5	3.531	3.834
Met een gebruiksrecht overeenstemmende actief	6	277	307
Leasevorderingen		7	10
Contractkosten	7	111	111
Geassocieerde ondernemingen en joint ventures	8	43	90
Uitgestelde belastingvorderingen	10	5	4
Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde	9	1	3
Pensioenactiva	11	140	187
Andere vaste activa	12	99	92
VLOTTENDE ACTIVA		1.952	2.220
Vorraden	13	187	159
Handelsvorderingen	14	938	866
Contractactiva	14	137	167
Terug te vorderen belastingen		24	12
Andere vlottende activa	15	269	202
Geldmiddelen en kasequivalenten	17	299	716
Vaste activa aangehouden voor verkoop	16	99	99
TOTAAL ACTIVA		10.541	11.153

PASSIVA	Toelichting		
EIGEN VERMOGEN	18	3.308	3.300
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de moeder	18	3.307	3.300
Minderheidsbelangen	18	1	0
LANGETERMIJNSCHULDEN		4.231	4.794
Rentedragende schulden	19	2.676	3.308
Leaseschulden	6	199	210
Schulden voor pensioenen, andere vergoedingen na uitdiensttreding en beëindigingsvoordelen	11	361	337
Voorzieningen	20	136	137
Uitgestelde belastingschulden	10	181	197
Andere langlopende schulden-niet rentedragend	21 (*)	86	45
Andere langlopende schulden-rentedragend	21 (*)	592	559
KORTETERMIJNSCHULDEN		3.002	3.059
Rentedragende schulden	19	588	611
Leaseschulden	6	73	88
Schulden voor pensioenen, andere vergoedingen na uitdiensttreding en beëindigingsvoordelen	11	52	40
Handelsschulden	(**)	1.483	1.433
Contractverplichtingen	22	127	126
Belastingenschulden		16	58
Andere kortetermijn schulden-niet rentedragend	22 (*)	638	666
Andere kortetermijn schulden-rentedragend	22 (*) (**)	25	37
TOTAAL PASSIVA		10.541	11.153

(*) "Andere langlopende schulden" werden gesplitst in "andere langlopende schulden niet-rentedragend en rentedragend"; "Andere kortlopende schulden" werden gesplitst in "Andere kortlopende schulden niet-rentedragend en rentedragend".

(**) De "Handelsschulden" die rentedragende schulden zijn, werden geherklasseerd in "Andere kortlopende schulden rentedragend".

Geconsolideerde Resultatenrekening

(in miljoen EUR)	Toelichting	2022	2023
Netto omzet	23	5.853	5.993
Andere bedrijfsopbrengsten	24	60	56
Totale opbrengsten		5.914	6.048
Kosten van aan omzetgerelateerde materialen en diensten	25	-2.186	-2.198
Workforce kosten	26	-1.301	-1.343
Non-workforce kosten	27	-601	-722
Totale bedrijfskosten vóór afschrijvingen		-4.088	-4.262
Bedrijfswinst vóór afschrijvingen		1.826	1.786
Afschrijvingen	28	-1.179	-1.185
Bedrijfswinst		647	601
Financiële opbrengsten		4	10
Financiële kosten		-53	-119
Netto financiële kosten	29	-49	-110
Verlies van ondernemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode	8.3	-20	-30
Winst vóór belastingen		578	461
Belastingen	10	-128	-104
Nettowinst		450	357
Toe te rekenen aan:	18		
Aandeelhouders van de moedermaatschappij (aandeel van de groep)		450	357
Gewone winst per aandeel (in EUR)	30	1.40	1.11
Verwaterde winst per aandeel (in EUR)	30	1.40	1.11
Gewogen gemiddeld aantal gewone uitstaande aandelen	30	322.552.465	322.442.197
Gewogen gemiddeld aantal gewone uitstaande aandelen voor verwaterde winst per aandeel	30	322.552.465	322.442.197

Geconsolideerde staat van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ('totaalresultaat')

(in miljoen EUR)	Toelichting	2022	2023
Nettowinst		450	357
Niet-gerealiseerde resultaten:			
Items die zullen gereclassificeerd worden naar winst en verlies			
Wisselkoersverschillen uit omrekening van buitenlandse activiteiten		10	-5
Kasstroomafdekkingsinstrumenten			
Winst/(verlies) opgenomen in het eigen vermogen		204	-14
Overdracht naar resultatenrekening voor de periode		0	-4
Totaal voor gerelateerde belastingeffecten		215	-22
Kasstroomafdekkingsinstrumenten			
Winst/(verlies) opgenomen in het eigen vermogen		-51	3
Overdracht naar resultatenrekening voor de periode		0	1
Winstbelasting m.b.t. items die zullen gereclassificeerd worden		-51	4
Items die zullen gereclassificeerd worden naar winst en verlies - na aftrek van belastingeffecten		163	-18
Items die niet zullen gereclassificeerd worden			
Herwaardering van de netto toegezegdpensioenregelingen	11	125	50
Items die niet zullen gereclassificeerd worden naar winst en verlies		125	50
Totaal voor gerelateerde belastingeffecten		125	50
Gerelateerde belastingeffecten			
Herwaardering van de netto toegezegdpensioenregelingen		-19	-12
Winstbelasting m.b.t. items die niet zullen gereclassificeerd worden		-19	-12
Totaal van de posten die niet worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening, na aftrek van de daarmee samenhangende belastingeffecten		106	38
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		719	377
Toe te rekenen aan:			
Aandeelhouders van de moedermaatschappij		719	378

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in miljoen EUR)	Toelichting	Per 31 december	
		2022	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Nettowinst		450	357
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen	4/5/6	1.179	1.185
Toename / (afname) van voorzieningen	20	-19	2
Uitgestelde belastinglasten/ (inkomsten)	10	-24	8
Verlies / (winst) van investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	8.3	20	30
Herwaardering naar de reële waarde van financiële instrumenten	29	1	-2
Aanpassingen mbt financieringskosten en (inkomsten) (1)	29	0	-1
Verlies / (winst) op de verkoop van deelnemingen en ondernemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode		0	9
Verlies / (winst) op de verkoop van materiële vaste activa	24	-4	-6
Kasstroom uit operationele activiteiten vóór wijzigingen in het bedrijfskapitaal		1.602	1.581
Verandering in:			
Voorraden		-55	28
Handelsvorderingen		-62	74
Andere activa		120	-78
Handelsschulden		52	10
Andere schulden		92	37
Nettoschuld voor pensioenen, andere vergoedingen na uitdiensttreding en beëindigingsvoordelen	11	-31	-32
Afname / (Toename) van het bedrijfskapitaal, netto van aanschaffingen en verkopen van filialen		116	39
Nettokasstroom uit operationele activiteiten		1.717	1.620
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Geldmiddelen betaald voor aanschaffing van immateriële en materiële vaste activa	4/5	-1.441	-1.453
Geldmiddelen betaald voor aankopen van en lening verstrekt aan andere deelnemingen	8.4	-30	-90
Geldmiddelen betaald voor aanschaffing van dochterondernemingen, na aftrek van verworven geldmiddelen	8.4	-3	0
Geldmiddelen uit verkoop van materiële vaste activa en andere langetermijn activa		13	33
Nettokasstroom besteed in investeringsactiviteiten		-1.461	-1.510
Kasstroom vóór financieringsactiviteiten			
Leasebetalingen exclusief betaalde intresten	6	-89	-92
Vrije kasstroom		167	18
Kasstroom uit financieringsactiviteiten andere dan leasebetalingen			
Dividenden uitgekeerd aan aandeelhouders	31	-387	-387
Dividenden aan en transacties met minderheidsbelangen	18.2	2	0
Verkoop/ aankoop van eigen aandelen		-5	2

Uitgifte van een financieringsovereenkomst voor activa	19,3	65	0
Aflossing van een financieringsovereenkomst voor activa	19,3	-18	-10
Geldmiddelen ontvangen voor vervallen kasstroomafdekkingsinstrument met betrekking tot langetermijnschuld		0	132
Schulduitgifte (2)	19,3	477	1.239
Schuldaflossing (2)	19,3	-252	-577
Kasstroom gebruikt in financieringsactiviteiten andere dan leasebetalingen		-119	399
Wisselkoersimpact		1	-1
Netto evolutie van geldmiddelen en kasequivalenten		50	417
Geldmiddelen en kasequivalenten op 1 januari		249	299
Geldmiddelen en kasequivalenten op het einde van de periode	17	299	716

Aanvullende informatie

(A) Nettokasstroom uit operationele activiteiten bevat de volgende kasbewegingen:

Betaalde intresten		-51	-101
Ontvangen intresten		2	8
Betaalde belastingen		-4	-49

(B) Vrije kasstroom: kasstroom voor financieringsactiviteiten en na leasebetalingen

(1) De recycling van winsten en verliezen op renteswaps van OCI naar P&L wordt gerapporteerd als non-cash beweging.

(2) Schuld omvat langlopende en kortlopende schulden.

Mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen

(in miljoen EUR)	Geplaatst kapitaal	Eigen aandelen	Wettelijke reserves	Instrumenten eigen vermogen en hedge reserve	Andere herwaarderings-reserve	Omrekeningsverschillen	Vergoedingen in aandelen	Overgedragen winsten	Totaal eigen vermogen (aandeel van de groep)	Minderheidsbelangen	Totaal eigen vermogen
Saldo op 1 januari 2022	1.000	-422	100	-7	-102	7	0	2.403	2.978	0	2.978
Totaal van niet-gerealiseerde inkomsten en kosten	0	0	0	154	106	10	0	450	719	0	719
Dividenden aan aandeelhouders (m.b.t. 2021)	0	0	0	0	0	0	0	-226	-226	0	-226
Interim dividenden aan aandeelhouders (m.b.t. 2022)	0	0	0	0	0	0	0	-161	-161	0	-161
Aankopen van minderheidsbelangen	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	3
Eigen aandelen											
Verkoop van eigen aandelen	0	-3	0	0	0	0	0	-2	-5	0	-5
Totaal transacties met aandeelhouders en minderheidsbelangen	0	-3	0	0	0	0	0	-388	-390	1	-390
Saldo op 31 december 2022	1.000	-425	100	147	4	16	0	2.465	3.307	1	3.308
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0	0	0	-13	38	-5	0	357	378	0	377
Dividenden aan aandeelhouders (m.b.t. 2022)	0	0	0	0	0	0	0	-226	-226	0	-226
Interim dividenden aan aandeelhouders (m.b.t. 2023)	0	0	0	0	0	0	0	-161	-161	0	-161
Eigen aandelen											
Verkoop van eigen aandelen	0	6	0	0	0	0	0	-4	2	0	2
Totaal transacties met aandeelhouders en minderheidsbelangen	0	6	0	0	0	0	0	-391	-385	0	-385
Saldo op 31 december 2023	1.000	-419	100	134	42	11	0	2.432	3.300	0	3.300

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

Toelichting 1. Informatie over de onderneming

De geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2023 werd goedgekeurd voor publicatie door de Raad van Bestuur van 22 februari 2024. Ze omvat de jaarrekening van Proximus NV, haar dochterondernemingen evenals het aandeel van de Groep in de resultaten van geassocieerde ondernemingen en joint ventures opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode (hierna “de Groep” genoemd).

Proximus NV is een Naamloze Vennootschap van Publiek Recht die in België is geregistreerd. De omvorming van Proximus NV van een Autonoom Overheidsbedrijf naar een Naamloze Vennootschap van Publiek Recht werd doorgevoerd bij koninklijk besluit van 16 december 1994. De zetel van Proximus NV is gevestigd in de Koning Albert-II-laan 27 te 1030 Brussel, België. De aandelen van Proximus staan genoteerd op Euronext Brussel.

Proximus Groep (Euronext Brussel: PROX) is een leverancier van digitale diensten en communicatieoplossingen die actief is op de Belgische en internationale markten. Door communicatie- en amusementservaringen aan te bieden aan particuliere consumenten en digitale transformatie mogelijk te maken voor bedrijven, opent de Groep een wereld van digitale mogelijkheden, zodat mensen beter leven en slimmer werken. Dankzij geavanceerde onderling verbonden vaste en mobiele netwerken biedt de Groep overal en altijd toegang tot digitale diensten en data, en tot een breed aanbod van multimedia-inhoud. De Groep is een pionier in ICT-innovatie, met geïntegreerde oplossingen op basis van IoT, Data analytics, cloud en security. De Groep heeft de ambitie om de referentieoperator in Europa te worden via netwerken van de volgende generatie, een echt digitale mentaliteit en een geest van openheid ten aanzien van partnerschappen en ecosystemen, en tegelijk bij te dragen tot een veilig, duurzaam, inclusief en welvarend digitaal België. In België, biedt de Groep kern producten en diensten aan onder het Proximus, Scarlet en Mobile Vikings merk. De Groep is ook actief in Luxemburg als, onder de merknamen Tango en Telindus Luxembourg, en in Nederland via Telindus Netherlands. De internationale carrieractiviteiten van de Groep worden beheerd door BICS, één vooraanstaande internationale communicatie-enabler, een van de belangrijkste mondiale spraakcarriers en de belangrijkste aanbieder van mobiele datadiensten wereldwijd. Met TeleSign omvat de Groep ook een snelgroeiende leider in digitale identiteitsdiensten die de grootste internetmerken, digitale kampioenen en cloud-native bedrijven diensten aanbiedt.

Het aantal werknemers van de Groep (in voltijdse equivalenten) bedroeg 11.654 op 31 december 2023 en 11.634 op 31 december 2022. Voor het jaar 2023 bedroeg het gemiddelde personeelsbestand van de Groep 160 kaderpersoneel en 11.490 werknemers; voor het jaar 2022 bedroeg het gemiddelde personeelsbestand van de Groep 168 kaderpersoneel en 11.361 werknemers.

Toelichting 2. Materiële opname- en waarderingsregels

Toelichting 2.1. Voorbereidingsbasis

De bijgevoegde geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2023 werd opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards ("IFRS") zoals goedgekeurd voor toepassing binnen de Europese Unie. De Groep opteerde niet voor een vervroegde toepassing van enige IASB-normen of interpretaties.

Toelichting 2.2. Belangrijke informatie over de opname- en waarderingsregels

De Groep verwacht geen wijziging in de toepassing van standaarden en interpretaties. De toegepaste waarderingsregels zijn consistent met die van de vorige boekjaren en de Groep past de nieuwe of herziene IFRS-normen en interpretaties zoals goedgekeurd door de Europese Unie toe die op 1 januari 2023 verplicht werden:

Nieuwe standaarden en aanpassingen aan normen:

- IFRS17 – Verzekeringscontracten (en aanverwante wijzigingen zoals wijzigingen in IFRS4 Verzekeringscontracten)
- Verlenging van de tijdelijke vrijstelling voor toepassing van IFRS9
- Wijziging in IAS1 – Presentatie van de Jaarrekening en IFRS-praktijkverklaring 2: informatieverschaffing over Opname- en Waarderingsregels.
- Wijzigingen in IAS 8 – Grondslagen voor Financiële verslaggeving, Schattingswijzigingen en Fouten. Definitie van Boekhoudkundige Schattingswijzen
- Wijzigingen in IAS 12 -Winstbelastingen, Uitgestelde Belastingen met betrekking tot activa en passiva die voortvloeien uit één enkele transactie
- Wijzigingen in IAS 12 –Internationale Belastinghervorming. Pilar Twee Modelregels

De toepassing van deze nieuwe en gewijzigde standaarden heeft beperkte impact op de jaarrekening van de Groep.

De Groep heeft de wijzigingen in IAS 1 met betrekking tot de informatieverschaffing over de belangrijke informatie over de grondslagen voor financiële verslaggeving. De wijzigingen vervangen belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving door belangrijke informatie over de grondslagen voor financiële verslaggeving. Volgens de gewijzigde standaard is informatie over de grondslagen voor financiële verslaggeving van materieel belang indien deze, in combinatie met andere informatie in de jaarrekening van een entiteit, redelijkerwijs geacht kan worden invloed te hebben op beslissingen die de primaire gebruikers van jaarrekeningen voor algemene doeleinden op basis van die jaarrekeningen nemen. Beleidsinformatie die betrekking heeft op transacties, andere gebeurtenissen of omstandigheden die niet van materieel belang zijn, is niet van materieel belang en hoeft niet te worden vermeld.

Volgens IFRS 17 is de Groep voornamelijk zelfverzekerd, behalve voor de verzekerde GSM-toestellen die voldoen aan de criteria van contracten met vaste vergoeding waarvoor IFRS15 wordt toegepast.

Tweede Pijler

De Pijler Twee Modelregels die op 20 december 2021 zijn vrijgegeven, maken deel uit van de tweepijleroplossing om de belastinguitdagingen van de digitalisering van de economie aan te pakken die is overeengekomen door 137 rechtsgebieden die lid zijn van het OESO/G20 Inclusief het kader inzake BEPS en die in oktober 2021 is bekrachtigd door de ministers van Financiën en leiders van de G20. De modelregels van de tweede pijler zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat grote multinationale ondernemingen (MNO's) een minimum aan belasting betalen over de inkomsten in elk rechtsgebied waar zij actief zijn. In bepaalde rechtsgebieden waar de Groep

actief is, waaronder België waar het hoofdkantoor van de Groep is gevestigd, is de wetgeving van de tweede pijler van kracht of grotendeels van kracht. De wetgeving wordt van kracht voor het boekjaar van de Groep dat op 1 januari 2024 begint.

IAS 12 is gewijzigd en bevat nu een tijdelijke uitzondering voor het opnemen en vermelden van informatie over uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen die verband houden met belastingwetgeving waarvan het wetgevingsproces (materieel) is afgesloten om de wetgeving van de tweede pijler te implementeren. De Groep past deze tijdelijke uitzondering toe.

De Groep beoordeelde de mogelijke blootstelling van de Groep aan de inkomstenbelastingen onder pijler twee op basis van de meest recente belastingaangiften, de rapportage per land en de jaarrekeningen van de samenstellende entiteiten in de Groep. Aangezien de definitieve FY23-gegevens nog niet beschikbaar waren op het moment van de beoordeling, heeft de Groep een beoordeling gemaakt van de potentiële blootstelling van de Groep aan Pijler Twee op basis van de FY22 belastingaangiften, Country-by-Country Reporting en jaarrekeningen voor de samenstellende entiteiten in de Groep, exclusief toekomstige overnames, inclusief de potentiële Route Mobile transactie. Deze potentiële transactie, die nieuwe rechtsgebieden binnen de Groep zou brengen met potentiële gevolgen, maakt geen deel uit van de huidige beoordeling.

De beoordeling van de Groep geeft aan dat:

- De Groep valt binnen het toepassingsgebied van de vastgestelde of substantieel vastgestelde wetgeving, gezien haar geconsolideerde inkomsten.
- In de meeste rechtsgebieden is het effectieve belastingtarief van de Vereenvoudigde Pijler Twee hoger dan 15% en/of wordt voldaan aan ten minste een van de andere overgangsregeling CbCR Safe Harbour testen (Routine Winsten test en/of de Vereenvoudigde De-Minimis test).
- Er is slechts een beperkt aantal rechtsgebieden waar de overgangsregeling CbCR Safe Harbour niet van toepassing is. De Groep verwacht echter geen materiële blootstelling aan aanvullende belastingen van Pijler 2 in die rechtsgebieden.

Toelichting 2.3. Operationele segmenten

De operationele segmenten van de Groep zijn de onderdelen van de Groep waarvan de bedrijfsresultaten regelmatig worden beoordeeld door de Leadership Squad, de chief operating decision makers (CODM) van de Groep, om beslissingen te nemen over de toewijzing van middelen aan het segment en om de prestaties te beoordelen.

De interne rentabiliteitsverslagen, die regelmatig door de CODM worden bekeken om middelen aan de segmenten toe te wijzen en de prestaties te beoordelen, zijn georganiseerd op basis van de aard van de geleverde producten en diensten en het geografische gebied. Bijgevolg zijn de operationele segmenten van de Groep als volgt gedefinieerd:

- Domestic: segment dat communicatie- en ICT-diensten levert aan particulieren, bedrijven en telecomgrootverhandelsmarkten in België/BeNeLux. Dit operationele segment hergroepeert o.a. de voormalige business units CBU, EBU en CWS.
- International Carrier Services (BICS) is verantwoordelijk voor internationale carrier activiteiten op de internationale communicatiemarkt.
- TeleSign: is gespecialiseerd in internationale authenticatie en digitale identiteitsdiensten voor de grootste internetmerken, digitale kampioenen en cloud native bedrijven ter wereld.

Toelichting 2.4. Alternatieve prestatie maatstaven

De Groep maakt gebruik van zogenoemde alternatieve prestatie maatstaven ("APM") in de jaarrekening en toelichting. Een alternatieve prestatie maatstaf is een financiële maatstaf van een historische of toekomstige financiële prestatie, financiële positie en kasstromen andere dan een financiële maatstaf gedefinieerd in het toepasselijke kader voor financiële verslaggeving (IFRS). Hun definities zijn

opgenomen in de begrippenlijst bij de rubriek “Management Discussie” van het geconsolideerd jaarverslag. Ze worden consistent gebruikt in de tijd en wanneer een wijziging nodig is worden vergelijkbare cijfers vermeld.

Toelichting 2.5. Consolidatiebasis

In toelichting 8 is de lijst opgenomen van de dochterondernemingen, gezamenlijke bedrijfsactiviteiten, joint ventures en geassocieerde ondernemingen. Dochterondernemingen zijn entiteiten waarover de Groep zeggenschap heeft. Er is zeggenschap wanneer de Groep macht heeft over de deelneming, blootgesteld is aan of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en over de mogelijkheid beschikt zijn macht te gebruiken om zijn opbrengsten te beïnvloeden.

Een dochteronderneming wordt opgenomen in de consolidatie vanaf de dag waarop zeggenschap wordt verworven over de dochteronderneming en eindigt wanneer de Groep zeggenschap verliest. Intra-groep-saldi en –verrichtingen en bijhorende niet-gerealiseerde winsten of verliezen tussen ondernemingen van de Groep worden volledig geëlimineerd. Wanneer de opname- en waarderingsregels van de dochterondernemingen niet in overeenstemming zijn met die van de Groep, voert de Groep de nodige aanpassingen uit om ervoor te zorgen dat de geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld volgens uniforme grondslagen.

Wijzigingen in het eigendomsbelang van de Groep in dochterondernemingen die niet leiden tot het verlies van zeggenschap in die dochterondernemingen worden verwerkt als eigenvermogenstransacties. Elk verschil tussen de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding en de wijziging in de belangen zonder overheersend zeggenschap worden rechtstreeks in het eigenvermogen verwerkt en toegerekend aan de eigenaars van de onderneming. Transactiekosten in verband met de aankoop of verkoop van een minderheidsbelang in een dochteronderneming worden, wanneer de zeggenschap behouden blijft, in mindering gebracht van het eigen vermogen als het om meerkosten gaat die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de vermogenstransactie.

Joint ventures zijn gezamenlijke overeenkomsten waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap hebben over de overeenkomsten, rechten hebben op de netto activa van de overeenkomsten. Gezamenlijke zeggenschap is het contractueel afgesproken deel van de zeggenschap over een overeenkomst, waarvan slechts sprake is wanneer beslissingen over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die de zeggenschap delen. Joint ventures worden in deze geconsolideerde jaarrekening opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode.

Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten zijn gemeenschappelijke overeenkomsten waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, rechten hebben op de activa, en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen, die verband houden met de overeenkomst. Overeenkomsten waarvan de opzet en het doel zodanig zijn dat de partijen in wezen de enige bron van kasstromen zijn die bijdraagt tot de continuïteit van de activiteiten van de overeenkomst, worden opgenomen als gezamenlijke bedrijfsactiviteiten.

Wanneer de Groep zijn activiteiten uitoefent in het kader van gezamenlijke bedrijfsactiviteiten erkent de Groep zijn aandeel in de activa en verplichtingen en kosten en opbrengsten op basis van zijn eigendomsbelang, na intragroep eliminatie. Opbrengsten worden pas opgenomen als de gezamenlijke bedrijfsactiviteit haar producten aan derden verkoopt.

Geassocieerde ondernemingen zijn ondernemingen waarover de Groep een invloed van betekenis heeft, meer bepaald deelnemingen waarin de Groep de macht heeft om deel te nemen (geen zeggenschap) aan de financiële en operationele beleidsbeslissingen. Deze deelnemingen worden ook opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode.

Volgens de vermogensmutatiemethode worden de investeringen in geassocieerde deelnemingen of joint ventures eerst erkend tegen verkrijgingsprijs en vervolgens aangepast voor het aandeel van de Groep in de winst of het verlies of andere niet-gerealiseerde resultaten van de geassocieerde deelneming of de joint venture, en dit vanaf de aanschaffingsdatum. Deze investeringen en het vermogensaandeel van de resultaten voor de periode zijn respectievelijk weergegeven in de balans en de resultatenrekening als deelnemingen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures en als aandeel in de resultaten van geassocieerde ondernemingen en joint ventures. Niet-gerealiseerde winsten en verliezen worden geëlimineerd ten belope van het aandeel van de Groep in de onderneming.

Toelichting 2.6. Bedrijfscombinaties

Verwerving van bedrijven wordt verwerkt volgens de overnamemethode. De overgedragen vergoeding wordt gewaardeerd tegen reële waarde, die berekend wordt als de som van de reële waarden van de overgedragen activa op overnamedatum, de aangegane verplichtingen tegenover voormalige eigenaars van de overgenomen partij en de door de overnemende partij uitgegeven aandelenbelangen in ruil voor zeggenschap over de overgenomen partij. De aan de overname gerelateerde kosten worden erkend in de resultatenrekening in de periode wanneer ze zich voordoen.

Op overnamedatum worden de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen gewaardeerd aan hun reële waarde op die datum, en deze inclusief de reële waardering van de niet-erkende activa en verplichtingen in de balans van de overgenomen partij welke hoofdzakelijk klantenbestanden en merknamen omvatten.

Minderheidsbelangen worden initieel gewaardeerd tegen het evenredige deel in de identificeerbare netto-activa van de overgenomen partij.

Toelichting 2.7. Beoordelingen en schattingen

Bij de opmaak van de geconsolideerde jaarrekening dient het management beoordelingen en schattingen te maken die een impact hebben op de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

Beoordelingen en schattingen die gemaakt worden op elke rapporteringsdatum weerspiegelen de omstandigheden die bestonden op die datum (zoals marktprijs, intrestvoeten en wisselkoersen, alsook bestaande boekhoudkundige regels en advies in domeinen waar er weinig gezaghebbende literatuur voor handen is). Hoewel het management deze schattingen baseert op haar beste kennis van de huidige gebeurtenissen en van de acties die de Groep zou kunnen ondernemen, kunnen werkelijke resultaten afwijken van deze schattingen.

De potentiële risico's en kansen in verband met klimaatverandering waaraan de Groep wordt blootgesteld, evenals bredere duurzaamheidsoverwegingen, worden gepresenteerd in de niet-financiële overzichten van de Groep. Op basis van de informatie die momenteel beschikbaar is, heeft het management op basis van haar oordeel geconcludeerd dat de belangrijkste gebieden die mogelijk beïnvloed worden door klimaatverandering, d.w.z. de gebruiksduur van de activa en voorzieningen van de Groep, momenteel en op korte termijn niet significant beïnvloed worden. Deze beoordelingen worden voortdurend gecontroleerd als onderdeel van het risicobeheerproces van de Groep, aangezien de toekomstige gevolgen van klimaatverandering afhankelijk zijn van factoren op het gebied van milieu, regelgeving en andere factoren waarop de Groep geen invloed heeft en die op dit moment nog niet allemaal bekend zijn.

Toelichting 2.8. Kritische beoordelingen bij het toepassen van de waarderingsregels van de Groep

Hieronder volgen de kritische beoordelingen die de bestuurders hebben gemaakt, naast de schattingen (die hieronder afzonderlijk worden gepresenteerd), bij de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving van de Groep en die het meest significant effect hebben op de bedragen die in de jaarrekening zijn opgenomen.

- **Beoordeling van de zeggenschap over entiteiten die zijn opgenomen in het kader van de uitrol van het glasvezelnetwerk**
In het kader van zijn uiteindelijke doelstelling om België te verbinden via een open, toekomstbestendig netwerk dat hoge of zeer hoge snelheidsconnectiviteit brengt naar elke woning en elk bedrijf, ook in minder dichtbevolkte gebieden, heeft Proximus drie afzonderlijke bedrijven mede-opgericht, Fiberklaar, Unifiber en Glasfaser Ostbelgien, om de uitrol van glasvezel in respectievelijk Vlaanderen, Wallonië en de Duitstalige Gemeenschap te helpen versnellen.

Deze drie bedrijven moeten een passief Wholesale Point-to-Point Fiber-To-The-Home netwerk in de footprint (het "FTTH-netwerk") ontwerpen, bouwen, onderhouden, upgraden, bezitten, uitrollen, beheren en commercialiseren, met een minimale uitroslnelheid, een dekkingambitie voor de gedefinieerde footprint, bepaalde technische kwaliteiten (snelheid, capaciteit). De aan te leggen netwerken zullen open en neutraal zijn, d.w.z. beschikbaar voor alle Service Providers onder niet-exclusieve en niet-discriminerende voorwaarden, zodat Service Providers (Proximus bijvoorbeeld) kunnen concurreren op de downstreammarkten.

Bij haar beoordeling van het soort controle dat zij over deze ondernemingen uitoefent (alleen controle, gezamenlijke controle of invloed van betekenis), heeft Proximus vastgesteld wat de relevante activiteiten van de ondernemingen waren, hoe de beslissingen over deze activiteiten werden genomen en of zij uit haar interactie met hen een variabel rendement haalde, onder meer via de uitoefening van haar stemrechten. Bij de beoordeling werden ook andere feiten en omstandigheden in aanmerking genomen, zoals de sociale doelstellingen van de vennootschap, de aard van de andere aandeelhouders van de vennootschap, het bestaan van vooraf overeengekomen en onderhandelde contexten en de afhankelijkheid van de vennootschap van hun aandeelhouders als bronnen van kasstromen die bijdragen tot de continuïteit van hun activiteiten.

Proximus besloot dat het niet (alleen) de zeggenschap heeft over deze drie entiteiten, aangezien de beslissingen over de activiteiten die als relevant zijn aangemerkt in het kader van de met de mede-investeerdere ondertekende overeenkomsten niet door Proximus alleen worden genomen. Deze beslissingen betreffen voornamelijk de goedkeuring van het budget, de benoeming en het ontslag van het senior management, de commercialisering van het aanbod, de opbouw van het netwerk. Bovendien verwachtte Proximus, op basis van de informatie waarover wordt beschikt toen er werd besloten dat Proximus geen zeggenschap had over deze entiteiten, dat hij niet substantieel de enige bron van kasstromen zou zijn die bijdraagt aan de continuïteit van de activiteiten van deze entiteiten.

Op basis daarvan heeft de Groep geconcludeerd dat de investeringen in Fiberklaar, Unifiber en Glasfaser Ostbelgien momenteel respectievelijk als geassocieerde deelneming, joint venture en geassocieerde onderneming kunnen worden aangemerkt. Deze conclusies worden periodiek getoetst aan deze criteria, onderliggende feiten, governance en bestaande overeenkomsten tussen aandeelhouders of met de ondernemingen.

Toelichting 2.9. Schattingsonzekerheden

- **Claims en voorwaardelijke verplichtingen en activa (zie toelichting 34)**

Voor claims en voorwaardelijke verplichtingen is beoordeling vereist over het bestaan van een verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis uit het verleden, het bepalen van de waarschijnlijkheid van een economische uitstroom, en van het kwantificeren van deze waarschijnlijke uitstroom van economische middelen. Deze inschatting wordt herzien wanneer nieuwe informatie beschikbaar is en met behulp van advies van externe experts.

- **Realiseerbare waarde van kasstroom genererende eenheden met goodwill**

In toelichting 3 (Goodwill) worden de belangrijkste veronderstellingen besproken die gebruikt zijn bij het testen op bijzondere waardeverminderingen, voor het bepalen van de realiseerbare waarde van de kasstroom genererende eenheden met goodwill.

- **Actuariële veronderstellingen betreffende de waardering van de verplichtingen voor personeelsbeloningen en fondsbeleggingen**

De Groep heeft verschillende personeelsbeloningsplannen zoals pensioenplannen, andere plannen na uitdiensttreding en beëindigingsvoordelen. In toelichting 11 (Activa en schulden voor pensioenen, andere vergoedingen na uitdiensttreding en beëindigingsvoordelen) worden de belangrijkste veronderstellingen besproken die gebruikt zijn bij de waardering van de verplichting, de fondsbeleggingen en de netto kost over de periode.

- **Schatting van de gebruiksduur**

Materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de lineaire methode om het af te schrijven bedrag op systematische basis over de gebruiksduur te spreiden. Het af te schrijven bedrag is de kostprijs verminderd met de geraamde restwaarde. De gebruiksduur van een actief wordt geraamd op een realistische basis, gebaseerd op de ervaring van de Groep met soortgelijke activa, en wordt minstens jaarlijks herzien. De Groep is van mening dat het ramen van de gebruiksduur een belangrijke bron van onzekerheid is, met name voor materiële en immateriële activa waarvan de gebruiksduur bijzonder gevoelig is voor de technologische evolutie en de strategische beslissingen van de Groep. De Groep controleert regelmatig economische, strategische en technologische indicatoren om de gebruiksduur waar nodig aan te passen. Het effect van wijzigingen in de gebruiksduur wordt prospectief geboekt.

Toelichting 2.10. Omrekening van vreemde valuta.

De individuele jaarrekening van iedere dochteronderneming binnen de Groep wordt opgemaakt in de valuta van de voornaamste economische omgeving waarin de entiteit actief is. Wanneer de factoren die door IAS 21 worden uiteengezet om de functionele valuta te bepalen niet éénvoudig zijn en de functionele valuta niet voor de hand ligt, moet het management beoordelen welke functionele valuta het meest getrouw de economische effecten weergeeft van de onderliggende transacties, gebeurtenissen en voorwaarden

Transacties in vreemde valuta worden erkend in de functionele munt bij initiële opname, omgerekend aan de wisselkoers die geldt op de transactiedatum. Monetaire activa en passiva uitgedrukt in vreemde munt worden op balansdatum in de functionele valuta van de entiteit omgerekend aan de slotkoers van die dag. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's worden niet geherwaardeerd. Netto wisselkoersverschillen bij de omrekening van monetaire activa en passiva worden in het resultaat opgenomen onder "andere bedrijfskosten" in de periode waarin ze zich voordoen.

Toelichting 2.11. Buitenlandse activiteiten

De Groep bepaalt de functionele valuta (d.w.z. de valuta van de primaire economische omgeving waarin de dochteronderneming actief is) van elke afzonderlijke dochteronderneming die in haar geconsolideerde cijfers is opgenomen. Een bedrijf dat integraal deel uitmaakt van de moedermaatschappij (Proximus SA), d.w.z. dat zijn activiteiten uitoefent alsof het een verlengstuk is van de activiteiten van de moedermaatschappij, heeft de Euro als functionele valuta.

Resultaten en financiële positie van entiteiten met een andere functionele valuta dan de euro zijn als volgt in de rekeningen van de Proximus Groep opgenomen:

- Activa en passiva (met inbegrip van de vergelijkende cijfers) worden omgerekend tegen de slotkoers op de verslagdatum.
- Inkomsten en lasten worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.
- Minderheidsbelangen worden omgerekend tegen de wisselkoersen op de datum van de transactie.
- Alle resulterende wisselkoersverschillen worden opgenomen in de andere elementen van het totaalresultaat. Bij afstoting van een dergelijke entiteit wordt het uitgestelde cumulatieve bedrag dat in niet-gerealiseerde resultaten is opgenomen in verband met die buitenlandse activiteit, opgenomen in winst of verlies.

Toelichting 2.12. Goodwill

Goodwill vertegenwoordigt het bedrag waarmee de som van de overgedragen vergoeding, het bedrag van enig minderheidsbelang, en de reële waarde van het voorheen aangehouden aandelenbelang, indien toepasselijk, de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen verworven via bedrijfscombinaties overschrijdt. Wanneer de Groep zeggenschap verwerft, wordt enig voorheen aangehouden belang in de overgenomen partij geherwaardeerd naar reële waarde via de winst- en verliesrekening.

Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs en wordt niet afgeschreven, maar wordt jaarlijks getest op bijzondere waardevermindering op het niveau van de kasstroomgenererende eenheid waaraan de goodwill is toegerekend en telkens wanneer er een aanwijzing is dat de eenheid waaraan de goodwill is toegerekend mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. De Groep controleert de goodwill op het niveau van de operationele segmenten, aangezien dit de manier weerspiegelt waarop de Groep haar activiteiten beheert.

Veranderingen in de voorwaardelijke vergoeding die deel uitmaakt van de overgedragen vergoeding worden aangepast ten opzichte van goodwill, als deze zich voordoen tijdens de voorwaardelijke aankooprijstoeuwingsperiode en indien ze verband houden met feiten en omstandigheden die bestonden op datum van overname. In de andere gevallen, afhankelijk van het al dan niet classificeren van de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen of niet, worden de aanpassingen via eigen vermogen of via de winst- en verliesrekening opgenomen.

Aankoopkosten worden in kosten opgenomen en belangen zonder overheersende zeggenschap ('minderheidsbelangen') worden berekend op overnamedatum aan hun proportioneel deel in de identificeerbare activa en schulden van de overgenomen partij, en dit op een transactie-per-transactie basis.

Toelichting 2.13. Immateriële vaste activa met bepaalde gebruiksduur

De immateriële vaste activa bestaan hoofdzakelijk uit de Global System for Mobile Communications ("GSM")-licentie, de Universal Mobile Telecommunications Systems ("UMTS")-licentie, 4G en 5G spectrum licenties, merknamen, patenten en klantenbestanden verworven via bedrijfscombinaties, intern en extern ontwikkelde software en andere immateriële vaste activa zoals voetbalrechten, uitzendrechten.

Afzonderlijk verworven immateriële vaste activa met een beperkte gebruiksduur worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs en vervolgens gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Alleen het vaste gedeelte van de vergoeding wordt gekapitaliseerd. De kostprijs van de in een bedrijfscombinatie verworven immateriële activa is hun reële waarde op de overnamedatum.

De restwaarde van dergelijke immateriële activa wordt verondersteld nul te zijn. De Groep activeert

- De uitzendrechten voor voetbal en alle andere multisezoensuitzendrechten voor sport, voor de volledige contractduur samen met de opname van de bijbehorende verplichting (voor de volledige contractduur).
- Voor contracten met andere tv-zenders, de kosten voor de totale contractduur, aangezien de inhoud geacht wordt voldoende identificeerbaar te zijn (het grootste deel van de inhoud is al geproduceerd) voor de niet-opzegbare duur van het contract (over het algemeen 18 maanden-3 jaar)
- Bepaalde kosten in verband met de ontwikkeling of aankoop van software voor intern gebruik en bepaalde mediaproductiekosten wanneer deze identificeerbaar zijn, wanneer de Groep zeggenschap heeft over het actief en wanneer toekomstige economische voordelen van het actief waarschijnlijk zijn
- De unieke licentievergoeding (vast bedrag) die verschuldigd is in verband met de spectrumlicenties die aan Proximus zijn toegekend.

De Groep beschouwt de jaarlijkse vergoedingen die verschuldigd zijn in verband met de aan Proximus toegekende spectrumlicenties als variabele (voorwaardelijke) betalingen en boekt ze daarom als kosten wanneer ze worden gemaakt. De netto contante waarde van deze jaarlijkse vergoedingen wordt weergegeven in toelichting 34.

De Groep heeft SAAS- overeenkomsten ('software as a service') afgesloten en betaalt een vergoeding in ruil voor een recht om toegang te krijgen tot de softwareapplicatie van de leverancier voor een bepaalde duur. De Groep erkent een software actief in een cloud computing overeenkomst op de aanvangsdatum van het contract als zij op die datum de controle over de software verkrijgt. Dit is wanneer, bij het begin van de regeling:

- De Groep het contractuele recht heeft om de software tijdens de hostingperiode in bezit te nemen zonder significante boete, en
- Het voor de Groep haalbaar is de software op zijn eigen hardware te installeren of een contract te sluiten met een andere, niet met de leverancier verbonden partij om de software te hosten

De onderneming blijft de desbetreffende boekhoudkundige regels en richtlijnen opvolgen in dit domein waarvoor er beperkte gezaghebbende literatuur bestaat.

Merkmamen en klantenbestanden verworven in bedrijfscombinaties worden lineair afgeschreven over hun geraamde gebruiksduur (3 tot 20 jaar). Behalve wanneer de gebruiksduur gebaseerd is op de contractuele beperkingen of de intentie van het management weergeeft, wordt deze vastgesteld in overeenstemming met de verwachte kasstromen die in het waarderingmodel voor een dergelijk actief worden gebruikt. Hij wordt zo gedefinieerd dat de verwachte gecumuleerde gediscoteerde kasstromen die door het betrokken actief over zijn gebruiksduur worden gegenereerd, ongeveer 90% vertegenwoordigen van de totale gecumuleerde gediscoteerde kasstromen die van het actief worden verwacht.

GSM-, UMTS-, 4G en 5G spectrum licenties, andere immateriële vaste activa en intern gegenereerde activa met beperkte gebruiksduur worden lineair afgeschreven over hun geraamde gebruiksduur. De afschrijving begint zodra het immaterieel vast actief beschikbaar is voor beoogd gebruik. De gebruiksduur van licenties zijn vastgelegd bij Koninklijk Besluit en variëren van 5 tot 20 jaar.

De gebruiksduur werd als volgt bepaald:

	Gebruiksduur (jaren)
GSM, UMTS, 4G en andere netwerklenties	Volgens licentieduur
SPECTRUM 2600 MHZ	15
SPECTRUM 800 MHZ	20
SPECTRUM 1800 MHZ 2G	20
SPECTRUM 2100 MHZ 3G	20
SPECTRUM 900 MHZ	20
SPECTRUM 1400 MHZ	20
SPECTRUM 700 MHZ	20
SPECTRUM 3600 MHZ	17 jaar 8 maanden
Via een bedrijfscombinatie verworven merkmamen, klantenbestanden, patenten en software	3 tot 20
Software	5
Uitzendrechten voor sportseizoenen	Over de contractduur
Gebruiksrechten en andere uitzendrechten	Over de contractduur (meestal van 2 tot 5)

De afschrijvingsperiode en de afschrijvingsmethode voor immateriële vaste activa met een bepaalde gebruiksduur worden minstens aan het einde van elk boekjaar herzien. Veranderingen in de voorziene gebruiksduur of in het voorziene patroon van toekomstige economische voordelen vervat in het actief, worden verwerkt door de afschrijvingsperiode en afschrijvingsmethode te veranderen al naargelang het geval en worden behandeld als wijzigingen in de boekhoudkundige ramingen.

Toelichting 2.14. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa, met inbegrip van activa die door middel van operationele lease aan derden zijn verhuurd, worden gepresenteerd volgens hun aard en worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kosten voor de uitbreidingen of substantiële verbeteringen van de materiële vaste activa worden geactiveerd. De onderhouds- en herstellingskosten voor materiële vaste activa worden opgenomen in de bedrijfskosten als ze de gebruiksduur van het actief niet verlengen of wanneer het toekomstig economische nut niet beduidend verhoogd wordt. De kostprijs van materiële vaste activa bevat de kosten voor hun ontmanteling, verwijdering en herstelling, als de Groep hiervoor een verplichting heeft ten gevolge van de installatie van het actief.

Een element dat tot de materiële vaste activa hoort wordt niet langer op de balans opgenomen na vervreemding of wanneer er geen economische voordelen meer te verwachten zijn van het gebruik of de vervreemding van het actief. Een eventuele winst of verlies voortvloeiend uit het niet meer opnemen van het actief (berekend als het verschil tussen de geschatte netto-opbrengst en de boekwaarde van het actief) wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening van het jaar waarin het actief niet langer wordt opgenomen.

De afschrijving van een actief start zodra het klaar is voor zijn beoogd gebruik. De afschrijvingen worden lineair berekend over de geraamde gebruiksduur van het actief.

De gebruiksduur wordt als volgt bepaald:

	Gebruiksduur (jaren)
Terreinen en gebouwen	
Land	Onbepaald
Gebouwen en uitrusting van gebouwen	22 tot 33
Faciliteiten in gebouwen	3 tot 10
Huurverbetering en reclamemateriaal	3 tot 10
Technische en netwerkapparatuur	
Kabels en leidingen	15 tot 20
Schakelaars	8 tot 10
Transmissie	6 tot 8
Radiotoegangsnetwerk	6 tot 7
Mobiele sites en uitrusting voor locatievoorzieningen	5 tot 10
Apparatuur geïnstalleerd bij klanten	2 tot 8
Data- en andere netwerkapparatuur	2 tot 15
Meubilair en rollend materieel	
Meubilair en kantooruitrusting	3 tot 10
Voertuigen en smartcables	3 tot 10

De restwaarden, gebruiksduur en afschrijvingsmethoden van activa worden aan het eind van elk boekjaar herzien en aangepast indien nodig.

Kosten van verkochte materialen en diensten, workforce- en non-workforce-kosten worden weergegeven in de resultatenrekening na aftrek van de werkzaamheden uitgevoerd en geactiveerd door de onderneming voor de uitbouw van materiële vaste activa.

Activa en bijbehorende verplichtingen geclassificeerd als aangehouden voor verkoop

De Groep classificeert activa (of groepen activa die worden afgestoten) als aangehouden voor verkoop indien hun boekwaarde hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie en niet door het voortgezette gebruik ervan. Aan deze voorwaarde is voldaan wanneer het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) in zijn huidige staat onmiddellijk beschikbaar is voor verkoop, de

verkoop zeer waarschijnlijk is en naar verwachting binnen één jaar zal plaatsvinden. Voor verkoop aangehouden activa en bijbehorende verplichtingen (of groep activa die wordt afgestoten) worden opgenomen tegen de laagste van de boekwaarde of de reële waarde minus verkoopkosten, en worden geclassificeerd als vlottende activa. De Groep schrijft niet langer af op vaste activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop..

Toelichting 2.15. Contractkosten

Contractkosten die in aanmerking komen voor activering als bijkomende kosten voor het verkrijgen van een contract, omvatten commissie betaald aan dealers met betrekking tot postpaid contracten. Contractkosten worden opgenomen als langtermijnactiva, gezien de economische voordelen verbonden aan deze activa naar verwachting in de periode langer dan twaalf maanden zullen worden ontvangen.

Contractkosten met betrekking tot postpaid contracten worden systematisch gespreid op een basis die consistent is met de overdracht van de diensten aan de klant, zijnde het tijdstip waarop de gerelateerde opbrengsten worden erkend. De Groep heeft voor de contractkosten gekozen voor een portefeuillebenadering. De contractkosten met betrekking tot de residentiële markt worden gespreid over drie jaar en voor de professionele markt over vijf jaar.

Alle andere commissies worden ten laste genomen wanneer ze worden gemaakt.

Toelichting 2.16. Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa

De Groep onderzoekt op iedere balansdatum of de niet-financiële activa geen tekenen van bijzondere waardevermindering vertonen.

De Groep vergelijkt minstens één keer per jaar de boekwaarde met de geschatte realiseerbare waarde van immateriële vaste activa in aanbouw en kasstroom genererende eenheden die goodwill omvatten. De Groep voert deze jaarlijkse bijzondere waardeverminderingstest uit tijdens het vierde kwartaal van het jaar.

Er wordt een bijzondere waardevermindering erkend wanneer de boekwaarde van een actief of kasstroom genererende eenheid de geraamde realiseerbare waarde overschrijdt. De realiseerbare waarde van een actief is de hoogste waarde tussen de reële waarde van een actief of een kasstroom genererende eenheid na aftrek van de verkoopkosten en de bedrijfswaarde voor de Groep.

Bij de bepaling van de bedrijfswaarde worden de geschatte toekomstige kasstromen geactualiseerd, waarbij een disconteringsvoet vóór belasting wordt toegepast die rekening houdt met de huidige marktbeoordelingen van de tijdwaarde van geld en de specifieke risico's van het actief of de kasstroom genererende eenheid.

Toelichting 2.17. Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden geboekt voor de tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en passiva in de geconsolideerde balans en hun respectievelijke belastbare basis.

Uitgestelde belastingvorderingen verbonden aan verrekenbare tijdelijke verschillen en niet-gebruikte overgedragen belastingverliezen worden opgenomen in zoverre het waarschijnlijk is dat er voldoende belastbare winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare tijdelijke verschil of de niet-gebruikte belastingverliezen kunnen worden verrekend.

De boekwaarde van de uitgestelde belastingvorderingen wordt bij iedere balansdatum opnieuw beoordeeld en wordt verminderd in die mate dat het niet waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winst zal toelaten de belastingvordering geheel of gedeeltelijk te

realiseren. Niet erkende belastingvorderingen worden op iedere balansdatum herschat en worden erkend in die mate dat het waarschijnlijk geworden is dat de toekomstige belastbare winst de realisatie van de belastingvordering mogelijk zal maken.

Uitgestelde belastingvorderingen en –schulden worden berekend tegen de aanslagvoeten die naar verwachting zullen worden toegepast in de periode waarin het actief zal worden gerealiseerd of het passief zal worden afgewikkeld; op basis van de aanslagvoeten (en belastingwetgeving) waarvan het wetgevingsproces materieel is afgesloten op balansdatum.

Wijzigingen in uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen worden erkend in de winst- en verliesrekening tenzij ze betrekking hebben op elementen die rechtstreeks erkend worden in het eigen vermogen; in dit geval zal de belastingsimpact ook rechtstreeks erkend worden in het eigen vermogen.

Toelichting 2.18. Pensioenen, andere vergoedingen na uitdiensttreding en beëindigingsvoordelen

De Groep beheert verschillende toegezegdpensioenregelingen waarvoor bijdragen worden gestort in afzonderlijk beheerde fondsen. De Groep is eveneens overeengekomen om bijkomende vergoedingen na uitdiensttreding uit te keren aan bepaalde personeelsleden. De kost voor het verstrekken van de beloningen voorzien in de plannen wordt voor elk plan afzonderlijk bepaald gebruikmakend van de actuariële 'Projected Unit Credit'-waarderingsmethode.

Actuariële winsten en verliezen, het rendement op fondsbeleggingen, exclusief bedragen opgenomen in de netto rente op de netto verplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen (actief) en eventuele wijzigingen in het effect van het actiefplafond- indien van toepassing, worden opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten. Eventuele pensioenkosten van verstreken diensttijd en winsten of verliezen bij afwikkeling worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer zij zich voordoen.

De Groep classificeert de periodieke kosten in bedrijfs- en financieringsactiviteiten voor hun respectieve componenten.

De Groep beheert ook verschillende toegezegdbijdrageregelingen. Voor plannen met een gewaarborgd minimumrendement heeft het management, de "Projected Unit Credit" waarderingsmethode toegepast.

De gebruikte verdisconteringsvoet om de huidige waarde van de bruto verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregelingen te berekenen, wordt bepaald op basis van het rendement van bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit (aan het einde van de verslagperiode) met een valuta en looptijd die consistent zijn met die van de verplichtingen. De netto verplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen wordt gedefinieerd als de contante waarde van de bruto verplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen, verminderd met de reële waarde van de fondsbeleggingen (indien van toepassing).

De Groep voert verschillende herstructureringsplannen uit die beëindigingsvoordelen en andere vormen van bijkomende voordelen inhouden. Vrijwillige beëindigingsvoordelen om personeelsleden te stimuleren het dienstverband te beëindigen worden erkend wanneer de personeelsleden het aanbod van die voordelen aanvaarden. Niet-vrijwillige beëindigingsvoordelen worden erkend wanneer de Groep haar beëindigingsplan heeft meegedeeld aan de betrokken werknemers en het plan voldoet aan specifieke criteria. De daarmee samenhangende voorzieningen worden opgenomen wanneer bij de betrokkenen geldige verwachtingen zijn gewekt en met de uitvoering van de plannen is begonnen, d.w.z. wanneer met de vakbonden overeenstemming is bereikt over de kenmerken van de plannen en deze kenmerken aan de betrokkenen zijn medegedeeld.

Beloningen die afhankelijk zijn van toekomstige prestaties worden niet beschouwd als ontslagvergoedingen maar als personeelsbeloningen op lange termijn. De verplichting voor deze vergoedingen wordt opgenomen over de periode van de toekomstige prestaties.

Voor bepaalde deelnemers aan de herstructureringsplannen worden de uitkeringen betaald tot de vroegste pensioendatum. Veronderstellingen die worden gebruikt om een betrouwbare schatting te maken van de uiteindelijke kosten voor de Groep zijn de pensioenleeftijd, de disconteringsvoet en de toekomstige prijsinflatie. De veronderstellingen worden herzien op het einde van de

rapporteringsperiode. De actuariële winsten en verliezen op de verplichtingen voor herstructureringsprogramma's worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer ze zich voordoen.

Toelichting 2.19. Korte- en langetermijnvoordelen voor personeelsleden

De kost van alle korte- en langetermijnvoordelen voor personeelsleden, zoals lonen en salarissen, betaald verlof, bonussen, medische interventies en andere worden opgenomen gedurende de periode waarin het personeelslid de desbetreffende dienst verleent. De Groep neemt deze kosten enkel op indien zij wettelijk of feitelijk verplicht is om een dergelijke betaling te doen en indien er een betrouwbare raming van de schuld kan worden gemaakt.

Toelichting 2.20. Financiële instrumenten

Toelichting 2.20.1. Classificatie

De Groep presenteert de financiële activa in volgende categorieën:

- Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies ("FVTPL"); of
- Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het totaalresultaat ("FVOCI"); of
- Afgeschreven kostprijs.

De Groep presenteert de financiële verplichtingen in volgende categorieën:

- Reële waarde met verwerking in winst of verlies ("FVTPL"); of
- Afgeschreven kostprijs.

Financiële activa

De Groep bepaalt de classificatie van de financiële activa op het moment van initiële erkenning. Deze classificatie is gedreven door het businessmodel van de Groep voor het beheren van financiële activa ('aangehouden om te ontvangen', 'aangehouden om te ontvangen en te verkopen' en 'andere') en de contractuele cashflow karakteristieken (kasstromen die uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op het uitstaande hoofdsombedrag betreffen ("SPPI" test).

Indien een niet-eigenvermogen financieel actief niet voldoet aan de SPPI test, classificeert de Groep het tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (FVTPL). Als het de SPPI-test doorstaat, wordt het geclassificeerd tegen afgeschreven kostprijs als aan de 'hold to collect' business modeltest is voldaan, of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het totaalresultaat (FVTOCI) als aan de 'hold to collect and sell' business modeltest is voldaan. Voor andere financiële activa dan belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures maakt de Groep bij de eerste opname een onherroepelijke keuze (per instrument) om ze aan te wijzen als FVTOCI of FVTPL.

Eigenvermogensinstrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden worden steeds toegewezen als FVTPL.

Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden opgenomen aan afgeschreven kostprijs tenzij deze dienen opgenomen te worden als FVTPL (zoals instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden of derivaten) of wanneer de Groep ervoor heeft gekozen om ze te presenteren als FVTPL.

Toelichting 2.20.2. Waardering

- **Financiële activa aan FVTOCI**

Investerings in eigenvermogensinstrumenten aangewezen als FVTOCI worden initieel opgenomen tegen reële waarde plus direct toerekenbare transactiekosten. Daarna worden ze gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij winsten en verliezen als gevolg van wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in de overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, zonder verdere verwerking in de winst- en verliesrekening.

Bij afstoting of afwikkeling worden cumulatieve herwaarderingen op FVTOCI geboekte eigenvermogensinstrumenten geherclassificeerd van niet-gerealiseerde resultaten naar overgedragen resultaat.

De Groep heeft geen andere beleggingen gewaardeerd aan FVTOCI.

Inkomsten van dividenden worden erkend in de winst en verliesrekening.

- **Financiële activa en verplichtingen worden erkend aan de afgeschreven kostprijs.**

Financiële activa, andere dan handelsvorderingen, en passiva tegen afgeschreven kostprijs worden initieel opgenomen tegen reële waarde plus of minus direct toerekenbare transactiekosten. Handelsvorderingen worden gewaardeerd tegen de transactieprijs indien de handelsvorderingen geen belangrijke financieringscomponent bevatten.

Deze financiële instrumenten worden vervolgens gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien van toepassing.

- **Financiële activa en verplichtingen aan FVTPL**

Financiële activa en verplichting opgenomen aan FVTPL worden initieel erkend aan reële waarde en de transactiekosten worden opgenomen in de kosten. Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit wijzigingen in de reële waarde van financiële activa en verplichtingen worden opgenomen in het geconsolideerde netto winst/verlies van de periode. De Groep heeft geen financiële verplichtingen aangewezen als FVTPL (FV-option).

Derivaten worden gewaardeerd aan FVTPL, behalve diegene waarop hedge accounting wordt toegepast;

Toelichting 2.20.3. Te verwachten kredietverliezen

De Groep past het toekomstgerichte verwachte kredietverliesmodel (ECL-model) toe.

Het ECL model houdt rekening met alle verliezen die het gevolg zijn van alle mogelijke gevallen van wanbetalingen gedurende de verwachte looptijd van het financieel instrument (verwachte kredietverliezen gedurende de looptijd van het instrument) of die het gevolg zijn van mogelijke gevallen van wanbetaling gedurende de komende 12 maanden (verwachte kredietverliezen over 12 maanden) afhankelijk van de vraag of het kredietrisico van het financieel actief sinds de eerste opname aanzienlijk is toegenomen (het algemeen ECL model).

De Groep erkent een voorziening voor verwachte kredietverliezen voor financiële activa die worden opgenomen aan afgeschreven kostprijs. Dit wordt ook toegepast voor contractactiva die ontstaan uit de toepassing van IFRS 15 en leasevorderingen, zelfs indien deze activa niet worden opgenomen als financiële activa.

Op iedere verslagdatum waardeert de Groep de voorziening voor verliezen op deze activa.

De Groep heeft beperkte handelsvorderingen met een financieringscomponent. De Groep past een vereenvoudigde methode toe en meet de voorziening voor verliezen op handelsvorderingen, ongeacht of ze individueel of collectief worden beoordeeld, op basis van alle redelijke en gefundeerde informatie met inbegrip van toekomstgerichte informatie.

- Voor klantenvorderingen op de residentiële en professionele markt is de betalingsachterstand ten opzichte van de contractuele vervaldagen en de status van de gerechtelijke stappen die zijn ondernomen om de verschuldigde vorderingen te innen, de belangrijkste informatie die in aanmerking wordt genomen om te beoordelen of het kredietrisico aanzienlijk is toegenomen sinds de eerste opname. Er wordt een provisiematrix gebruikt. Dezelfde methodiek werd toegepast voor de contractactiva.
- TeleSign berekent de verwachte kredietverliezen voor handelsvorderingen op basis van een combinatie van factoren, waaronder historische verliezen gecorrigeerd voor de huidige marktomstandigheden, de financiële toestand van de klant, geschillen, de huidige ouderdom en ouderdom van vorderingen, rekening houdend met relevante toekomstgerichte gegevens.
- BICS houdt rekening met ervaring en redelijke en onderbouwde informatie over toekomstige verwachtingen om voorzieningspercentages te bepalen op individuele basis.

De volgende indicatoren worden door BICS in overweging genomen:

- Bestaande of verwachte significante verslechtering van de credit rating (extern of intern) van klanten;
- Significante verslechtering van het landenrisico (waarin de klant actief is);
- Bestaande of verwachte negatieve wijzigingen in de business, financieel of economische condities dewelke een significante invloed zouden hebben op de mogelijkheid van de klant om te kunnen voldoen aan de schuldverplichtingen;
- Bestaande of verwachte significante verslechtering van de operationele resultaten van de klant;
- Bestaande of verwachte significante negatieve wijzigingen in het regelgevend, economisch of technologisch kader waarin de klant actief is welk een negatieve impact hebben op de mogelijkheid van de klant om te kunnen voldoen aan de schuldverplichtingen.

Voor financiële activa opgenomen aan geamortiseerde kosten, contractactiva en leasevorderingen worden voorzieningen en waardevermindering erkend in de winst en verliesrekening.

De Groep schrijft een financieel actief af indien informatie aangeeft dat de schuldenaar in aanzienlijke financiële moeilijkheden verkeert en dat er geen realistisch vooruitzicht is tot herstel, zoals bijvoorbeeld als hij in vereffening is gesteld of in staat van faillissement verkeert of, ingeval van handelsvorderingen wanneer de bedragen geacht worden niet invorderbaar te zijn door een externe invorderingsinstantie, afhankelijk van wat zich het eerst voordoet. Afgeschreven financiële activa kunnen nog steeds het voorwerp uitmaken van terugvorderingsprocedures door de Groep, rekening houdend met juridisch advies. Terugggevorderde bedragen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Toelichting 2.20.4. Criteria voor de initiële opname en het niet meer opnemen van financiële activa en passiva

De financiële instrumenten worden initieel opgenomen wanneer de Groep de contractuele bepalingen van de instrumenten onderschrijft. "Regular way" (spot) aankopen en verkopen van financiële activa worden geboekt op de afwikkelingsdatum.

Financiële activa (of een gedeelte ervan) worden niet meer opgenomen wanneer de rechten op de vergoedingen, bepaald in het contract, aflopen. Voor beleggingen in eigenvermogensinstrumenten wordt de gecumuleerde aanpassing aan reële waarde van het totaalresultaat (OCI) (bij het niet langer opnemen in het overzicht van de financiële positie) overgebracht naar het overgedragen resultaat.

Financiële passiva (of een gedeelte ervan) worden niet meer opgenomen wanneer aan de verplichting bepaald in het contract is voldaan, deze wordt ingetrokken of geannuleerd. Het verschil tussen de boekwaarde (bepaald op de datum van verwijdering uit het overzicht van de financiële positie) en de betaalde of nog te betalen vergoeding (vermeerderd met elk nieuw verkregen actief en verminderd met elke nieuw aangegane verplichting) wordt in winst of verlies opgenomen.

Toelichting 2.20.5. Reële waarde van financiële instrumenten

Volgende methodes en veronderstellingen werden gebruikt om de reële waarde van de financiële instrumenten in te schatten:

- Beleggingen in niet beursgenoteerde bedrijven worden gewaardeerd aan reële waarde. Voor ondernemingen andere dan start-ups, wordt reële waarde geschat op basis van recente verkooptransacties, en indien er geen dergelijke transacties hebben plaatsgevonden, door andere waarderingstechnieken te gebruiken zoals modellen op basis van toekomstige kasstromen en veelvoudigen;
- Voor langetermijnschulden met een variabele rentevoet, wordt verondersteld dat de afgeschreven kostprijs een goede benadering is voor de reële waarde;
- Voor langetermijnschulden met een vaste interestvoet wordt de reële waarde ingeschat op basis van de marktwaarde (indien beschikbaar), zo niet wordt deze gebaseerd op verdisconteerde toekomstige kasstromen.
- Voor derivaten wordt de reële waarde geschat op basis van de genoteerde prijs op een actieve markt of, als deze niet beschikbaar is, door het toepassen van verschillende waarderingmethodes, in het bijzonder verdisconteerde kasstromen.

Toelichting 2.20.6. Criteria voor de saldering van financiële activa en passiva

Als er een wettelijk afdwingbaar compensatierecht bestaat voor opgenomen financiële activa en passiva en de intentie aanwezig is om het passief af te wikkelen en het actief tegelijk te gelde te maken of op netto basis af te wikkelen, worden alle financiële gevolgen gecompenseerd.

Toelichting 2.21. Handelsvorderingen

Handelsvorderingen worden in de balans gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (SPPI-model van toepassing), verminderd met een voorziening voor verwachte kredietverliezen.

Toelichting 2.22. Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten liquide middelen, lopende bankrekeningen en beleggingen met een initiële looptijd van minder dan drie maanden, die zeer liquide zijn, onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen waarvan het bedrag bekend is en die geen materieel risico van waardevermindering in zich dragen.

Geldmiddelen en kasequivalenten worden geboekt tegen de afgeschreven kostprijs.

Toelichting 2.23. Rentedragende schulden

Alle kredieten en leningen worden initieel opgenomen tegen kostprijs, die meestal overeenkomt met de reële waarde van de ontvangen vergoeding na aftrek van de uitgiftekosten verbonden aan de leningen.

Na de initiële opname worden de niet-afgedekte schulden gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs op basis van de effectieve-rente methode met afschrijving van verdiscontering of premies in de winst- en verliesrekening.

Toelichting 2.24. Derivaten

De Groep heeft geen derivaten (en geeft er ook geen uit) voor handelsdoeleinden, maar sommige van haar derivaatcontracten beantwoorden niet aan de criteria van IFRS 9 om als hedge-accounting te worden verwerkt. Ze worden daarom erkend als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden. Wijzigingen in hun reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De Groep maakt gebruik van derivaten zoals IRS, IRCS, rentetermijncontracten en opties om haar risico's verbonden aan renteschommelingen met betrekking tot toekomstige obligatie emmissies en met schommelingen in vreemde valuta voor onderliggende activa, passiva en toekomstige transacties in te perken. De derivaten worden tegen reële waarde erkend onder volgende rubrieken: andere activa (lange en korte termijn), niet-rentedragende schulden (lange en korte termijn) en andere schulden (lange en korte termijn).

De Groep maakte gebruik van:

- Een IRCS om de blootstelling van de Groep aan rente- en valutaschommelingen op een langetermijnschuld uitgedrukt in JPY te verminderen
- Renteswaps om het risico op renteschommelingen af te dekken tussen de aanvangsdatum van de afdekking en de uitgiftedatum van zeer waarschijnlijke langetermijnschulden aan vaste rente.
- Een collar swaption met nul kosten om de waarde van haar bestaande pre-hedging renteswap te beschermen tegen renteschommelingen.

Wanneer deze afdekkingsinstrumenten worden aangewezen in een kasstroomafdekkingsrelatie, wordt het effectieve deel van de veranderingen in hun reële waarde opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten en geleidelijk overgeboekt naar de winst of het verlies via het financieel resultaat, in dezelfde periode waarin de afgedekte positie de winst of het verlies van de Groep beïnvloedt via de betaalde rente. De derivaten waarop de Groep geen hedge accounting toepast, worden bijgevolg geboekt tegen reële waarde, waarbij veranderingen in de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening via het financieel resultaat.

De langetermijnschuld uitgedrukt in JPY omvat een besloten derivaat. Een dergelijk derivaat wordt gescheiden van het basiscontract en geboekt tegen reële waarde, waarbij veranderingen in de reële waarde worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. De markt-to-market effecten op dit derivaat worden gecompenseerd door die op de IRCS.

- De Groep gebruikte voorwaardelijke valutatermijntransacties om haar blootstelling aan de variabiliteit in kasstromen te beperken die toe te schrijven is aan het valutarisico met betrekking tot een zeer waarschijnlijke toekomstige transactie (bedrijfscombinatie) die in vreemde valuta zal worden afgewikkeld. De Groep past hedge accounting toe op deze afdekkingstransactie. De veranderingen in de intrinsieke waarde worden opgenomen in de reserve kasstroomhedges (OCI), terwijl de veranderingen in de tijdswaarde en het termijnelement worden opgenomen in de reserve afdekkingskosten (OCI).

De Groep sloot derivaten (valutatermijncontracten) af om zich in te dekken tegen valutaschommelingen voor zeer waarschijnlijke verwachte transacties. De Groep paste kasstroomafdekking toe voor een deel van deze afdekkingstransacties.

- Voor afdekkingstransacties waarop de Groep geen hedge accounting toepast, worden de derivaten bijgevolg geboekt tegen reële waarde, waarbij veranderingen in de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening via het financieel resultaat. Wanneer de onderliggende waarde in de balans is opgenomen en betrekking heeft op kosten die in het bedrijfsresultaat zijn opgenomen of op geactiveerde uitgaven, worden de in de winst- en verliesrekening opgenomen veranderingen in de reële waarde overgeboekt naar het bedrijfsresultaat wanneer het afdekkingsinstrument vervalt.
- Voor afdekkingstransacties waarop hedge accounting wordt toegepast, wordt het effectieve deel van de winsten en verliezen op het afdekkingsinstrument opgenomen via niet-gerealiseerde resultaten totdat de afgedekte transactie plaatsvindt. Als de afgedekte transactie leidt tot de opname van een actief, wordt de boekwaarde van het actief bij de eerste opname aangepast met het bedrag dat eerder via niet-gerealiseerde resultaten is opgenomen. Als de afdekkingstransactie betrekking heeft op kosten die in het bedrijfsresultaat zijn opgenomen, wordt het eerder via niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag

overgeboekt naar het bedrijfsresultaat wanneer de kosten in verband met de onderliggende dienst in de winst- en verliesrekening worden opgenomen. Het niet-effectieve deel van een kasstroomafdekking wordt altijd opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De Groep paste IAS 32 toe op optiecontracten die op aandelen gebaseerde betalingen zijn die niet worden toegekend in ruil voor goederen of diensten, noch worden toegekend aan werknemers in hun hoedanigheid van werknemer. Optiecontracten, zoals warrants, die kwalificeren als derivaten en financiële verplichtingen, worden geclassificeerd als financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (financieel resultaat).

De Groep is een Virtual Power Purchase Agreement aangegaan waarbij het een vaste prijs betaalt en de spotprijs ontvangt voor een contractueel gespecificeerd deel van de elektriciteit die geproduceerd wordt door een specifiek offshore windmolenpark. De aankoop van de elektriciteit is virtueel, wat betekent dat er geen fysieke levering van de aangekochte elektriciteit is (nettoafrekening in contanten). Het doel van de transactie is om de blootstelling van de Groep aan de volatiliteit van de elektriciteitsprijs te verminderen en tegelijkertijd verschillende Energy Attribute Certificates (EAC's) te ontvangen die overeenkomen met het overeengekomen volume groene elektriciteit. Derivaten die zijn besloten in niet-afgeleide basiscontracten die geen financiële activa zijn, worden als afzonderlijke derivaten behandeld als zij voldoen aan de definitie van een derivaat, hun risico's en kenmerken niet nauw zijn verbonden met die van het basiscontract en het basiscontract niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. De Groep beschouwt de VPPA als een hybride instrument met een niet-financieel basiscontract voor de aankoop van de EAC's en een ingesloten energiederivaat. Aangezien de stroomcomponent van het hybride contract niet nauw verbonden is met het basiscontract, wordt deze afzonderlijk gewaardeerd en tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. De aankoop van EAC's komt in aanmerking voor de vrijstelling voor eigen gebruik en de gerelateerde kosten worden als last opgenomen wanneer de EAC's worden ontvangen.

Toelichting 2.25. Netto winsten/(verliezen) op financiële instrumenten

Dividenden, renteopbrengsten en lasten uit financiële instrumenten worden verantwoord onder de financiële resultaten.

Toelichting 2.26. Contractactiva

Een contractactief is het recht van de Groep op een vergoeding in ruil voor goederen of diensten die de Groep aan een klant heeft overgedragen en komt voornamelijk voor in de context van contracten met een gebundeld aanbod (Mobiël en vast) met een gesubsidieerd toestel, die wordt geleverd bij aanvang van het contract en waarvan de opbrengsten op een bepaald moment worden erkend, en diensten die die moeten worden geleverd gedurende de looptijd van het contract, meestal 24 maand, waarvan de opbrengsten worden erkend over de looptijd van het contract. Het contractactief komt overeen met het surplus van de aan de toestellen toegerekende opbrengsten ten opzichte van de ontvangen geldmiddelen. De contractactiva worden overgeboekt naar handelsvorderingen over de duur van het contract. Deze activa worden op korte termijn gepresenteerd omdat wordt verwacht dat deze zullen worden gerealiseerd in de normale bedrijfscyclus van de Groep. In geval van vroegtijdige beëindiging moet de klant een boete betalen die overeenkomt met de pro rata van de korting die in het gezamenlijke aanbod voor de resterende contractduur wordt aangeboden. Deze boete is altijd hoger dan het resterende saldo van het contractactief. Het verschil tussen de terugboeking van het contractactief en de boete wordt erkend als opbrengst.

Contractactiva zijn voorwaardelijke rechten die worden opgenomen op de balans tegen kostprijs verminderd met voorzieningen voor verliezen, zoals bepaald in het model te verwachten kredietverliezen gedurende de looptijd van een contract.

Toelichting 2.27. Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of tegen netto realiseerbare waarde indien deze lager is.

De kostprijs wordt bepaald volgens de gewogen-gemiddelde-kostprijsmethode behalve voor IT-uitrusting (FIFO-methode) en voor wederverkoop als onderdeel van specifieke contracten die een prestatieverplichting inhouden betreffende de bouw van een actief (individuele aankoopprijs).

Voor voorraden welke bedoeld zijn om verkocht te worden in een joint offer, wordt bij de berekening van de netto realiseerbare waarde rekening gehouden met de toekomstige marge die verwacht wordt op de telecommunicatiediensten, die samen met het voorraaditem worden aangeboden in het joint offer.

Voor contracten die prestatieverplichtingen inhouden betreffende de constructie van een actief omvatten, worden de opbrengsten voor die prestaties in de tijd opgenomen op basis van een inputmethode. Deze methode meet de voortgang naar de volledige nakoming van de betreffende prestatieverplichting aan de hand van het bedrag van de gemaakte projectkosten voor verrichte werkzaamheden op de balansdatum in verhouding tot de geschatte totale kosten voor het project. Contractkosten omvatten alle uitgaven die rechtstreeks verband houden met het specifieke contract en een toerekening van vaste en variabele overheadkosten in verband met contractactiviteiten op basis van de normale bedrijfs capaciteit.

Toelichting 2.28. Leaseovereenkomsten

De Groep beoordeelt bij het aangaan van een contract of het een leaseovereenkomst is of bevat. Volgens IFRS 16 is of bevat een contract een leaseovereenkomst als daarmee het recht wordt verleend om gedurende een bepaalde periode zeggenschap uit te oefenen over het gebruik van een geïdentificeerd actief (het onderliggende actief) in ruil voor een vergoeding.

Voor sommige contracten is oordeelsvorming vereist om te beoordelen of een contract het recht op zeggenschap over het gebruik van een actief overdraagt, dan wel een contract is voor een dienst die met behulp van dat actief wordt verleend. Wanneer een contract volgens IFRS 16 niet in aanmerking komt als lease, worden vooruitbetaalde bedragen in het kader van dergelijke contracten behandeld als vooruitbetaalde kosten (diensten), wat het geval is voor bepaalde glasvezel gerelateerde capaciteit die door de Groep is verworven.

Toelichting 2.28.1. De Groep als lessee (ontvangt een gebruiksrecht over een actief van een leverancier)

Wanneer de Groep optreedt als lessee, past het één enkel opname- en waarderingsmethode toe voor alle leaseovereenkomsten. De Groep erkent een met een gebruiksrecht overeenstemmend actief en een overeenkomstige leaseverplichting voor alle leaseovereenkomsten waarbij ze lessee is. De Groep past de vrijstelling van opname van leaseovereenkomsten van korte duur en leaseovereenkomsten waarvan het onderliggende actief een lage waarde heeft, niet toe.

De leaseperiode bestaat uit de niet-opzegbare periode van een leaseovereenkomst, samen met perioden die vallen onder opties om de leaseovereenkomst te verlengen indien de Groep redelijkerwijs zeker is dat zij deze opties zal uitoefenen, en perioden die vallen onder opties om de leaseovereenkomst te beëindigen indien de Groep redelijkerwijs zeker is dat zij deze opties niet zal uitoefenen. De beoordeling of deze opties al dan niet zullen worden uitgeoefend, is afhankelijk van alle feiten en omstandigheden die een economische incentive vormen om een verlengings- of beëindigingsoptie uit te oefenen. De beoordeling wordt herzien indien zich een belangrijke gebeurtenis of een belangrijke wijziging in de omstandigheden voordoet die deze beoordeling beïnvloedt.

De Groep heeft vier grote categorieën van huurcontracten gedefinieerd:

- Gebouwen: betreffen voornamelijk huurcontracten voor commerciële (verkooppunten) of dienstverlenende activiteiten (kantoren en hoofdkantoren), en ook huurcontracten voor technische gebouwen die geen eigendom zijn van de Groep
- Mobiele sites: omvat enkel de huur van sites voor mobiele antennes en de huur van R-layers (d.w.z. goed afgebakende zone van een pyloon) op pylonen van een andere operator
- Wagenpark: omvat de leasing van voertuigen (management, verkoop, en bedrijfswagens) en fietsen
- Overige: bestaat voornamelijk uit ICT-apparatuur en cloud-infrastructuur afkomstig van de samenwerking met HCL

- **Leaseschulden**

De Groep neemt een verplichting op (d.w.z. een leaseverplichting) op de datum waarop het onderliggende actief ter beschikking wordt gesteld. De leaseverplichting is gelijk aan de contante waarde van de leasebetalingen die op die datum nog niet zijn betaald, vermeerderd met alle bedragen waarvan de Groep redelijkerwijs zeker is dat ze aan het einde van de lease zullen worden betaald, zoals de uitoefenprijs van een koopoptie (indien het redelijkerwijs zeker is dat deze zal worden uitgeoefend) of boetes die aan de lessor verschuldigd zijn voor de beëindiging van de lease (indien het redelijkerwijs zeker is dat een dergelijke beëindigingsoptie zal worden uitgeoefend).

De Groep bepaalt systematisch de leaseperiode als de periode tijdens dewelke de leaseovereenkomsten niet kunnen worden geannuleerd, plus de perioden die worden gedekt door eventuele verlengingsopties waarvan het redelijk zeker is dat de leasingnemer ze zal uitoefenen en door eventuele beëindigingsopties waarvan het redelijk zeker is dat de leasingnemer ze niet zal uitoefenen.

De leaseverplichting wordt gewaardeerd op basis van de impliciete rentevoet van het contract. Indien de rentevoet niet gemakkelijk kan worden bepaald, gebruikt de Groep zijn 'Incremental Borrowing Rate' (IBR) waarvan wordt aangenomen dat het de theoretische rentevoet is die de Groep zou moeten betalen bij de uitgifte van financiële middelen over een soortgelijke termijn als in de leaseovereenkomst.

Het toepasselijke tarief per contract is voornamelijk afhankelijk van de totale verwachte looptijd van een leaseovereenkomst op de aanvangsdatum (nieuwe leaseovereenkomsten) of de totale verwachte resterende looptijd in geval van een herwaardering van een leaseovereenkomst.

Het bedrag van de leaseverplichting wordt na de aanvangsdatum van de lease opnieuw beoordeeld om rekening te houden met wijzigingen die in de volgende belangrijke gevallen zijn aangebracht:

- Een wijziging in de looptijd als gevolg van een wijziging in een contract of een wijziging in de beoordeling van de redelijke zekerheid dat een optie tot verlenging zal worden uitgeoefend of een optie tot beëindiging niet zal worden uitgeoefend.
- Een wijziging in het bedrag van de leasebetalingen, bijvoorbeeld als gevolg van de toepassing van een nieuwe index of rentevoet in geval van variabele betalingen.
- Een wijziging in de analyse of een koopoptie zal worden uitgeoefend.
- Elke andere contractuele wijziging, bijvoorbeeld een wijziging in de reikwijdte van de leaseovereenkomst of het onderliggende actief.
- Betaalde voorschotten boven op de geplande terugbetalingen worden afgetrokken van de langetermijnschuld

De leaseschulden zijn opgenomen in de rentedragende schulden (zie toelichting 19).

- **Met een gebruiksrecht overeenstemmend actief**

Een gebruiksrecht wordt opgenomen als een actief, met een overeenkomstige leaseverplichting. De Groep erkent het met een gebruiksrecht overeenstemmend actief op de aanvangsdatum van de leaseovereenkomst (d.i. de datum waarop de lessor het onderliggend actief beschikbaar stelt voor gebruik).

Het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief wordt gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met eventuele geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen; en aangepast voor eventuele herwaarderingen van de leaseverplichting.

De kostprijs van het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief bevat het bedrag van de eerste waardering van de leaseverplichting, alle op of voor de aanvangsdatum verrichte leasebetalingen, verminderd met alle ontvangen lease-incentives; en een schatting van de door de Groep te maken kosten van ontmanteling en verwijdering van het onderliggende actief, en van het herstel van het terrein waar het zich bevindt, dan wel van het herstel van het onderliggende actief in de toestand die in de voorwaarden van de leaseovereenkomst is beschreven. Met het gebruiksrecht overeenstemmende activa worden lineair afgeschreven tot het vroegste van de volgende twee momenten: het einde van de gebruiksduur van het onderliggend actief of het

einde van de leaseperiode. De met een gebruiksrecht overeenstemmende activa zijn eveneens onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen.

Toelichting 2.28.2. De Groep als een verhuurder (kent een gebruiksrecht over een actief toe aan een klant)

Een contract waarbij de klant niet nagenoeg alle voordelen verkrijgt van het geïdentificeerde actief of waarbij de klant niet het recht heeft om het gebruik van het actief te sturen, kwalificeert niet als een lease-out. Dit is het geval voor modems en decoders die door de Groep worden gebruikt om diensten te verlenen aan de klant. Inkomsten voor deze contracten worden lineair geboekt over de periode van gebruik door de klant en worden opgenomen onder opbrengsten in de winst- en verliesrekening vanwege het operationele karakter.

Leaseovereenkomsten waarbij de Groep vrijwel alle aan de eigendom van het onderliggend actief verbonden risico's en voordelen overdraagt aan de lessee, worden geclassificeerd als financiële leases. Voor financiële leases neemt de Groep een vordering op voor een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease, dit is de bruto-investering in de lease verdisconteerd tegen de impliciete rentevoet van de lease. De Groep heeft geen materiële financiële leasecontracten afgesloten.

Toelichting 2.29. Voorzieningen

Het bedrag dat als voorziening wordt opgenomen is de beste schatting van de vereiste kost om de bestaande verplichting op het einde van het boekjaar af te wikkelen. Voorzieningen worden geactualiseerd wanneer het effect van de tijdwaarde van geld belangrijk is. De afwikkeling wordt opgenomen in de financiële kosten.

De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de herstelling in zijn oorspronkelijke staat worden opgenomen als materiële vaste activa en afgeschreven over de volledige gebruiksduur van het actief. Deze totale kost wordt verdisconteerd tot de huidige waarde en geboekt als voorziening. In het geval van verdiscontering, wordt de toename in de voorziening wegens het verstrijken van de tijd geclassificeerd als financieringskosten in de winst- en verliesrekening.

Toelichting 2.30. Op aandelen gebaseerde betaling

In eigen-vermogensinstrumenten en in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties worden opgenomen aan de reële waarde op de toekenningsdatum, rekening houdend met de karakteristieken en voorwaarden waartegen de rechten toegekend worden.

Voor in geldmiddelen afgewikkelde overeenkomsten wordt de reële waarde als personeelskost geboekt over de wachtperiode, samen met een verhoging van de schulden. Schulden worden regelmatig geherwaardeerd om de evolutie van de reële waarden te weerspiegelen.

Wij verwijzen naar Toelichting 35 voor de verklaring van de gebruikte waarderingstechnieken.

Toelichting 2.31. Contractverplichtingen

Deze omvatten de verplichting van de Groep om goederen of diensten aan een klant te leveren voor dewelke de Groep reeds een vergoeding heeft ontvangen of waarvan het bedrag verschuldigd is.

Toelichting 2.32. Opbrengsten

Wanneer Proximus een nieuw contract aangaat, bepaalt het de contractduur, de transactieprijs, de prestatieverplichtingen die in het contract zijn opgenomen en de op zichzelf staande verkoopprijs voor elke geïdentificeerde belofte.

Om de duur van zijn contracten te bepalen, neemt de Groep de contractuele periode in aanmerking waarin de partijen bij het contract huidige afdwingbare rechten en verplichtingen hebben. Een contract heeft een looptijd wanneer het een substantiële beëindigingsvergoeding bevat. De looptijd loopt tot de beëindigingsvergoeding niet meer verschuldigd is. Indien er geen materiële beëindigingsvergoeding is opgenomen, heeft het contract geen looptijd (d.w.z. contracten van onbepaalde duur).

De Groep beoordeelt bij aanvang van het contract de in een contract met een klant belofde goederen of diensten en identificeert als prestatieverplichting elke belofte tot overdracht aan de klant van hetzij een goed of dienst (of een bundel daarvan) die afzonderlijk is, hetzij een reeks van afzonderlijke goederen of diensten die in wezen hetzelfde zijn en die hetzelfde patroon van overdracht aan de klant hebben. De identificatie van de prestatieverplichtingen vereist oordeelsvorming en een grondig begrip van de contractbeloften en hun onderlinge wisselwerking.

Prestatieverplichtingen worden geïdentificeerd wanneer volgende criteria voldaan zijn:

- Het goed of de dienst is in staat onderscheiden te worden: de klant kan het goed of de dienst op zichzelf of samen met andere middelen die gemakkelijk beschikbaar zijn voor de klant, gebruiken
- Het goed of de dienst is onderscheiden binnen de context van het contract: een belofte in het kader van een contract is onderscheiden als de Groep van mening is dat het zijn contractuele verplichtingen nakomt door het leveren van de bepaalde belofte onafhankelijk van andere beloftes. Beloften zijn niet onderscheiden in de context van het contract indien deze volgens hun aard worden overgedragen in combinatie met andere beloftes.

Volgende beloften kunnen prestatieverplichtingen zijn afhankelijk van hun aard en de samenhang met andere beloften in het contract:

- Verkeers- en dataverbruiksdiensten; opbrengsten worden erkend op basis van gebruik;
- Tv-diensten: opbrengsten worden erkend over de contractduur;
- Onderhoudsdiensten: opbrengsten worden erkend over de contractduur;
- Verkoop van materiaal: opbrengsten worden erkend als de klant controle heeft over het materiaal;
- Huur van materiaal: huurinkomsten worden erkend over de contractduur;
- Setup/installatie vergoedingen: opbrengsten worden erkend bij levering;
- IP-licenties: opbrengsten worden erkend op moment van transfer naar de klant.

Als de beloften niet onderscheiden zijn, combineert de Groep deze met andere beloftes in het contract totdat de gecombineerde beloften onderscheiden beloften vormen (d.i. prestatieverplichtingen). Het tijdstip van opbrengsterkenning is gebaseerd op de overdracht naar de klanten van de overheersende belofte in deze bundel.

Wanneer de 'serierichtlijn' van toepassing is, dit is een reeks van onderscheiden goederen of diensten die in wezen hetzelfde zijn en hetzelfde patroon van overdracht aan de klant vertonen, worden deze beschouwd als één prestatieverplichting. Ieder tariefplan postpaid en prepaid (Mobile voice, fix voice, internet, TV) wordt daarom beschouwd als één enkele prestatieverplichting.

Indien een contract meerdere prestatieverplichtingen omvat die niet in wezen dezelfde zijn, wordt de transactieprijs toegewezen aan de verschillende prestatieverplichtingen van het contract op basis van de relatieve opzichzelfstaande verkoopprijzen. Indien een contract opties voor de klant omvat (i.e. unilaterale rechten toegekend aan de klant) om additionele diensten of producten te verwerven met een korting, met inbegrip van verkoopsincentives, spaarpunten voor klanten, contracthernieuwingsopties of andere kortingen op toekomstige diensten en producten, worden opbrengsten toegewezen aan deze opties in de mate dat deze een materieel recht aan de klant geven, i.e. een unilateraal recht voor de klant om een voordeel te bekomen als gevolg van het aangaan van een contract.

Wanneer een andere partij betrokken is bij de levering van goederen of diensten aan een klant, beoordeelt de Groep voor elke prestatieverplichting of de aard van haar belofte is om de gespecificeerde goederen of diensten zelf te leveren (d.w.z. de Groep is een principaal) of om deze goederen of diensten door de andere partij te laten leveren (d.w.z. de Groep is een agent). Wanneer de Groep als agent optreedt, wordt alleen de commissie als opbrengst opgenomen. Om te beoordelen of Proximus als principaal of agent optreedt in een transactie, wanneer een andere partij betrokken is, bepaalt Proximus of hij de controle heeft over de goederen en diensten voordat deze worden overgedragen aan de eindklant. Daartoe analyseert Proximus de juridische voorwaarden van de contracten en hun inhoud door het prisma van de controle-indicatoren. Proximus houdt ook rekening met andere feiten en omstandigheden om het beeld dat Proximus van de situatie heeft te vervolledigen.

Wanneer de Groep alleen als agent optreedt, wordt de commissie alleen opgenomen als opbrengst.

Bepaling van de standalone verkoopprijs: in situaties waarin de standalone verkoopprijs niet direct waarneembaar is, beoordeelt de Groep deze aan de hand van alle informatie (inclusief marktvoorwaarden, Proximus-specifieke factoren en informatie over de klant of klasse van klanten) die haar redelijkerwijs ter beschikking staat. Deze situatie doet zich voornamelijk voor in het kader van gecombineerde aanbiedingen met gesubsidieerde toestellen, waarvoor een "cost plus"-methode wordt toegepast op een van de componenten. Kortingen die worden toegekend omdat een klant een contract is aangegaan, worden toegerekend aan alle prestatieverplichtingen die tot de toekenning van de korting hebben geleid.

Toelichting 2.33. Bedrijfskosten

De kosten van de verkochte materialen en diensten omvatten de kosten voor de aankoop van het materiaal en de diensten die rechtstreeks verbonden zijn aan de opbrengsten.

De workforce-kosten zijn gerelateerd aan kosten voor eigen personeel en externe personeelsleden.

De bedrijfskosten worden gerapporteerd na aftrek van de door de Groep verrichte werkzaamheden, die worden geactiveerd. Zij worden per aard gerapporteerd.

Incrementele kosten om een contract te bekomen worden gespreid over een periode van 3 jaar voor contracten binnen de residentiële markt en 5 jaar voor contracten binnen de professionele markt.

Toelichting 3. Goodwill

(in miljoen EUR)	Goodwill
Op 31 december 2021	2.588
Aankooprijsttoewijzing van Mobile Vikings	1
Effect van wisselkoersverschillen	6
Op 31 december 2022	2.595
Effect van wisselkoersverschillen	-4
Op 31 december 2023	2.592

In vergelijking met jaar einde 2022 is de goodwill met 4 miljoen EUR gedaald door de USD/EUR conversie van de TeleSign goodwill. TeleSign heeft de US Dollar als functionele valuta.

Goodwill wordt op bijzondere waardevermindering getoetst op het niveau van de operationele segmenten, aangezien de prestaties en de toewijzing van middelen binnen de groep op het niveau van de operationele segmenten gebeurt.

Op 31 december 2023 werden alle overgenomen activiteiten volledig toegewezen aan één enkel operationeel segment, met uitzondering van de goodwill die werd toegewezen aan BICS en TeleSign. De goodwill die eerder aan BICS was toegerekend toen het de zeggenschap over Telesign verwerf is in 2021 toegewezen tussen BICS en TeleSign in verhouding tot de synergieën die verwacht worden van de bedrijfscombinatie voor elk van de twee bedrijven afzonderlijk. Deze synergieën werden geïdentificeerd op de datum van de overname van TeleSign door BICS. De boekwaarde van de goodwill is als volgt toegewezen aan de operationele segmenten:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Domestic	2.188	2.188
Internationale Carrierdiensten	299	299
TeleSign	109	105
Totaal	2.595	2.592

Resultaten Goodwill toetsing op bijzondere waardevermindering

Algemene commentaar

De waardering van de verschillende segmenten wordt voornamelijk uitgevoerd op basis van een verdisconteerde vrije kasstroommethode (inkomstenwaarderingstechniek). De in aanmerking genomen kasstromen zijn die van het Driejarenplan FCF (2024-2026) dat door het management aan de raad van bestuur van de Groep van december 2023 ter goedkeuring is voorgelegd. De daaropvolgende jaren werden geëxtrapoleerd op basis van groeipercentages die specifiek zijn voor elk segment.

Sommige markten waarin de Groep actief is, ondergaan aanzienlijke veranderingen. Het extrapoleren van kasstroomprognoses na de periode van drie jaar met behulp van een constante rentevoet weerspiegelt mogelijk niet nauwkeurig de voordelen op middellange tot lange termijn. Indien dit gepast wordt geacht, kan de Groep haar Driejarenplan uitbreiden met daaropvolgende jaren om alle relevante gevolgen mee te nemen.

Het management is ervan overtuigd dat haar prognoses betrouwbaar zijn en kan aantonen dat zij, op basis van ervaringen uit het verleden, in staat is om nauwkeurig kasstromen over langere perioden te voorspellen. Het management is zich er echter van bewust dat gebeurtenissen waarover zij geen controle heeft, de nauwkeurigheid van haar prognoses kunnen beïnvloeden.

De Groep herziet jaarlijks het groeipercentage en de gewogen gemiddelde kapitaalkosten in het licht van de markteconomie.

De voor de berekening van de bedrijfswaarde in aanmerking genomen vrije kasstromen worden geschat voor de betrokken activa in hun huidige staat en sluiten de inkomende en uitgaande kasstromen uit die naar verwachting zullen voortvloeien uit toekomstige herstructureringen waartoe de Groep zich nog niet heeft verbonden en uit de verbetering of verbetering van de prestaties van de activa.

De betrouwbaarheid van de uitkomst van de impairment test hangt af van de nauwkeurigheid van de budgettering waarop deze is gebaseerd. Het Driejarenplan FCF van de Groep vertegenwoordigt de visie van het management op het meest waarschijnlijke scenario, gebaseerd op zijn inzicht in de ontwikkeling van de activiteiten en de langetermijnstrategie van de onderneming.

De Groep raamt een afzonderlijke gewogen gemiddelde kapitaalkost (WACC) na belastingen voor elk segment. Daarbij wordt rekening gehouden met:

- De specifieke kenmerken van de activiteiten van het segment. Deze bijzonderheden verschillen voldoende van segment tot segment om afzonderlijke berekeningen te rechtvaardigen.
- Het relatieve gewicht van de componenten van de kapitaalstructuur van het segment, inclusief een risicopremie die specifiek is voor de inherente risico's van het segment.
- Andere risico's, zoals het landenrisico, het marktrisico en het sectorrisico, het kredietrisico en het bedrijfsomvangrisico. Deze laatste risico's worden verwerkt in de gewogen gemiddelde kapitaalkosten, door de zorgvuldige selectie van een risicovrije rentevoet, een bèta, een marktrisicopremie en een kredietspreiding die aan het segment, dat ten behoeve van de toetsing als een afzonderlijke entiteit wordt beschouwd, worden gekoppeld.

Telesign

De realiseerbare waarde van TeleSign is geraamd op basis van de bedrijfswaarde.

De beschouwde kasstromen zijn die van het Driejarenplan voor vrije kasstromen (FCF) (2024 - 2026) dat het management in december 2023 aan de raad van bestuur van de Groep heeft voorgelegd. TeleSign opereert in een groeiende markt voor zowel CPaaS als Digitale Identiteit en het management is van mening dat de groei op middellange termijn hoger is dan de groei op lange termijn. Voor het testen op bijzondere waardevermindering werd de waardering daarom met nog eens zes jaar verlengd (tot 2032). De kasstromen die gedurende deze zes extra jaren gegenereerd werden, werden verondersteld te groeien met een Samengesteld Jaarlijks Groeipercentage (CAGR) van 33%. De eindwaarde, berekend vanaf 2032, ging uit van een groeipercentage van 2,0%. Al deze veronderstellingen samen resulteren in een impliciet groeipercentage van 8,52% toegepast op de eindwaarde berekend vanaf 2027.

De vrije kasstromen voor de periode 2024 tot 2032 werden verdisconteerd op basis van gewogen gemiddelde kapitaalkosten na belastingen van 10,86% (9,70% in 2022).

De belangrijkste variabelen die van invloed zijn op de bedrijfswaarde van Telesign zijn.

- De directe marge, die voornamelijk wordt beïnvloed door de transactievolumes voor identiteits- en communicatieoplossingen en de afgiftetarieven van mobiele netwerken, aangezien deze van invloed zijn op de productiekosten en de algemene prijsstelling van TeleSign-oplossingen.
- De groei op lange termijn
- De gewogen gemiddelde kapitaalkosten na belastingen (WACC).

Gevoeligheidsanalyses wezen uit dat er geen redelijke wijzigingen in de belangrijkste veronderstellingen mogelijk zouden zijn die de bedrijfswaarde zouden verlagen tot gelijk aan de boekwaarde.

De gewogen gemiddelde kapitaalkosten vóór belastingen bedroegen 12,15% in 2023 en 12,36% in 2022.

BICS

De realiseerbare waarde van BICS is geraamd op basis van de bedrijfswaarde.

De belangrijkste variabelen die zijn gebruikt bij het bepalen van de bedrijfswaarde van BICS waren:

- De directe marge
- De kapitaaluitgaven
- Het groeipercentage op lange termijn
- De gewogen gemiddelde kapitaalkosten na belastingen (WACC).
- De directe marge van BICS is zeer gevoelig aan haar spraak- en messaging activiteiten, de transactievolumes, de prijzen voor mobiele netwerkgiften en de marktprijzen voor afgifte van het verkeer in de verschillende landen evenals de prijsstelling van de mobiliteits- en capaciteitsproducten.

Het waarderingsmodel gaat uit van een groeipercentage van 0,0%, ongewijzigd ten opzichte van 2022, voor de jaren na de jaren die vallen onder het FCF-Driejarenplan (2024 - 2026) dat door het management is voorgelegd aan de Raad van Bestuur. De berekende gewogen gemiddelde kapitaalkosten na belastingen voor BICS bedroegen 10,26% in 2023 en 9,70% in 2022. De gewogen gemiddelde kapitaalkosten vóór belastingen bedroegen 13,52% in 2023 en 12,36% in 2022.

Gevoeligheidsanalyses wezen uit dat er geen redelijke wijzigingen in de belangrijkste veronderstellingen mogelijk zouden zijn die de bedrijfswaarde zouden verlagen tot gelijk aan de boekwaarde.

Domestic

De realiseerbare waarde van het segment Domestic werd bepaald op basis van de bedrijfswaarde.

De in aanmerking genomen kasstromen zijn die van het Driejarenplan Vrije Kasstromen (FCF) (-2024-2026) dat het management in oktober 2023 aan de Raad van Bestuur van de Groep, voor akkoord, heeft voorgelegd. Om de verwachte positieve langetermijneffecten van het lopende glasvezelproject beter weer te geven, heeft het management echter een periode van 14 jaar in aanmerking genomen voor de aan glasvezel gerelateerde vrije kasstromen, gevolgd door een eindwaarde voor de jaren daarna. Deze verlengde periode houdt rekening met de tijd die nodig is om het glasvezelnetwerk uit te rollen en om de positieve effecten van de migratie van klanten naar het nieuwe netwerk te realiseren. Deze vrije kasstromen zijn voornamelijk een mix tussen het directe resultaat van de bedrijfsplannen op lange termijn waarover onderhandeld is met de mede-eigenaars van de entiteiten die speciaal opgericht zijn om de uitrol van glasvezel te versnellen (zie toelichting 8.3) en de twee meest waarschijnlijke scenario's voor de verdere uitrol van glasvezel, met of zonder rekening te houden met de mededeling van de raad van het BIPT van 10 oktober 2023 over mogelijke samenwerkingsakkoorden voor de uitrol van een glasvezelnetwerk in België. Het gewicht dat aan elk van de twee scenario's is toegekend, weerspiegelt de waarschijnlijkheid dat ze zich voordoen.

De prognoses van de vrije kasstromen zijn door de volgende belangrijke parameters beïnvloed:

- De snelheid waarmee de glasvezel wordt uitgerold
- De snelheid waarmee klanten naar het glasvezelnetwerk migreren
- Het vermogen van de Groep om de glasvezelinvesteringen te gelde te maken (vermogen om de gemiddelde opbrengst per klant te verhogen, marktaandeel terug te winnen en andere OLO's aan te trekken als groothandelsklanten)
- De omvang en het belang van vergelijkbare glasvezelnetwerken
- De kosten voor de aanleg van glasvezelnetwerken, inclusief het effect van inflatie en de hoogte van de rente.
- Het financieringsbeleid van de JV's en de bijbehorende kapitaalinjecties van hun aandeelhouders

De vrije kasstroom is ook afhankelijk van:

- De gewogen gemiddelde kapitaalkosten na belastingen (WACC)
- De groeisnelheid in de eindwaarde.

Het waarderingsmodel gaat uit van de volgende groeipercentages voor het segment Domestic EBITDA (Earnings Before Interests, Taxes, Depreciation and Amortization):

- Voor de jaren 2024-2026, een samengesteld jaarlijks groeipercentage van 1,10% (0,24% in 2022 voor de jaren 2023 tot 2027).
- Voor de jaren –2027-2037, voor de vezel gerelateerde activiteiten, een samengesteld jaarlijks groeipercentage van 1,52% (1,96% in 2022 voor de jaren 2028 tot 2037).

De eindwaarde (berekend voor de jaren na 2027 voor de niet-vezelactiviteiten en na 2037 voor de vezel gerelateerde activiteiten) was gebaseerd op een vrije kasgroei van 0,43%, ongewijzigd ten opzichte van 2022. De combinatie van al deze veronderstellingen resulteerde in een impliciete groei van de vrije kasstromen voor de jaren na het Driejarenplan FCF (vezel- en niet-vezel gerelateerde activiteiten) van 1,36%. De veronderstellingen met betrekking tot deze parameters zijn gebaseerd op de ervaring van Proximus, de leercurve en beschikbare marktinformatie (rentevoeten, inflatie en Europese benchmarks voor Fiber-To-The-Home netwerken).

Op basis van de beschikbare informatie is het management ervan overtuigd dat zijn projecties na het Driejarenplan betrouwbaar zijn, omdat ze gebaseerd zijn op realistische en haalbare veronderstellingen. De ontwikkeling van deze parameters zal op de voet worden gevolgd. Het management begrijpt dat er in de huidige volatiele marktomgeving afwijkingen kunnen optreden, ondanks de maatregelen die zullen worden genomen om deze aan te pakken.

Om deze risico's te ondervangen, werd een bijkomende risicopremie van 1,0% (0,5% in 2022) opgenomen in de kosten van het eigen vermogen. Deze wijzigingen werden aangebracht om de huidige uitzonderlijke marktomstandigheden te weerspiegelen, maar vormen op zich geen permanente wijziging van de berekeningsmethode. Als gevolg hiervan stegen de berekende gewogen gemiddelde kapitaalkosten na belastingen voor Domestic tot 5,55% in 2023 (5,63% in 2022). De gewogen gemiddelde kapitaalkosten vóór belastingen waren 6,82% in 2023 en 6,86% in 2022.

Naast deze specifieke overwegingen is het Domestic bedrijfsresultaat vóór afschrijvingen zeer gevoelig voor de volgende operationele parameters: aantal klanten per type dienst (TV, vast, ...), verkeer (indien van toepassing), netto ARPU per klant voor elk type dienst en kosten per eenheid personeel. De waarde die aan deze operationele parameters wordt toegekend, is het resultaat van een intern proces dat in het hele segment en op groepsniveau wordt uitgevoerd, waarbij gegevens uit de markt, marktperspectieven en de strategieën die de groep wil implementeren om adequaat voorbereid te zijn op de komende uitdagingen, worden overwogen en vergeleken.

Rekening houdend met alle hierboven vermelde input en veronderstellingen, toonde de test op bijzondere waardevermindering van het segment Domestic op 31 december 2023 een overschot van EUR 1,4 miljard van de realiseerbare waarde van het segment ten opzichte van zijn boekwaarde.

Een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op de volgende belangrijke parameters, elk afzonderlijk (d.w.z. dat alle andere variabelen ongewijzigd blijven), toont aan dat de realiseerbare waarde van de Binnenlandse markt gelijk is aan de boekwaarde met

- Gewogen gemiddelde kapitaalkosten na belastingen of 6,5%
- Een impliciete groei in de eindwaarde van 0,46%

Hoewel het onwaarschijnlijk is dat elk van deze parameters afzonderlijk tot een bijzondere waardevermindering van de aan het segment Domestic toegerekende goodwill leidt, zou een ongunstige combinatie van meerdere van deze parameters tot een bijzondere waardevermindering kunnen leiden. Bijvoorbeeld, als de WACC met 0,5% zou stijgen en het impliciete groeipercentage zou dalen tot 1%, dan zou er een immateriële bijzondere waardevermindering zijn.

Toelichting 4. Immateriële vaste activa met bepaalde gebruiksduur

(in miljoen EUR)	Licenties	Klantenbestand en handelsnaam	Tv-rechten	Immateriëel vast en mobiel netwerk	Software toepassingen	Overige immateriële vaste activa en immateriële activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde							
Per 1 januari 2022	427	934	553	566	2.521	98	5.098
Aanschaffingen	618	2	29	86	281	15	1.032
Aanschaffingen van dochterondernemingen	0	3	0	0	0	0	3
Niet langer opnemen in de balans	-150	0	-21	-4	-83	-9	-268
Overboekingen	0	0	0	-11	14	-1	2
Wisselkoersaanpassingen	0	5	0	0	1	0	6
Op 31 december 2022	895	945	561	637	2.734	103	5.874
Aanschaffingen	0	0	106	61	264	19	450
Niet langer opnemen in de balans	-134	0	-43	-31	-48	-6	-261
Overboekingen	0	0	0	1	2	-2	0
Wisselkoersaanpassingen	0	-3	0	0	-1	0	-4
Op 31 december 2023	761	941	624	667	2.951	113	6.058
Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen							
Per 1 januari 2022	-326	-797	-269	-404	-1.969	-68	-3.833
Afschrijvingen van het jaar	-35	-54	-137	-63	-225	-11	-525
Niet langer opnemen in de balans	150	0	21	4	83	9	267
Overboekingen	0	0	0	11	-12	0	-1
Wisselkoersaanpassingen	0	-2	0	0	0	0	-3
Op 31 december 2022	-211	-854	-384	-452	-2.124	-70	-4.095
Afschrijvingen van het jaar	-37	-21	-142	-74	-240	-11	-525
Niet langer opnemen in de balans	134	0	43	31	48	6	261
Wisselkoersaanpassingen	0	2	0	0	1	0	3
Op 31 december 2023	-114	-873	-483	-495	-2.316	-75	-4.356
Netto boekwaarde per 31 december 2022	684	91	176	185	610	32	1.779
Netto boekwaarde per 31 december 2023	647	69	141	172	635	38	1.702

De aanschaffingswaarden van de GSM en UMTS-licenties omvatten kosten met betrekking tot het Global System for Mobile Communications ("GSM") en het Universal Mobile Telecommunications System ("UMTS").

De Groep bezit de volgende licenties in België en Luxemburg:

Aanschaf- fingsjaar	Omschrijving	Aanschaffingsw aarde	Netto boekwaarde	Periode	Betalingsmethode	Begin van afschrijving
		(in miljoen EUR)				
2011	4G	20	5	2012-2027	afgelopen	7/1/2012
2013	800 Mhz spectrum	120	59	2013-2033	afgelopen	11/30/2013
2022	SPECTRUM 1800 MHZ 2G	110	104	2023-2043	over de periode	1/1/2023
2022	SPECTRUM 2100 MHZ 3G	145	137	2023-2043	over de periode	1/1/2023
2022	SPECTRUM 900 MHZ	57	55	2023-2042	over de periode	1/1/2023
2022	SPECTRUM 1400 MHZ	109	106	2023-2043	over de periode	7/1/2023
2022	SPECTRUM 700 MHZ	123	115	2022-2042	over de periode	9/1/2022
2022	SPECTRUM 3600 MHZ	56	52	2022-2040	over de periode	9/1/2022
2019	800 Mhz sepctrum	2	1	2019-2027	halfjaarlijks	1/1/2019
2019	900 MHz spectrum	2	1	2019-2027	halfjaarlijks	1/1/2019
2019	1800 Mhz spectrum	2	1	2019-2027	halfjaarlijks	1/1/2019
2019	2100 Mhz spectrum	2	1	2019-2033	halfjaarlijks	1/1/2019
2019	2600Mhz spectrum	1	0	2019-2027	halfjaarlijks	1/1/2019
2020	800Mhz spectrum	6	4	2020-2035	voorschot+jaarlijks	10/1/2020
2020	3600Mhz spectrum	8	6	2020-2035	voorschot+jaarlijks	10/1/2020
	Total	761	647			

De eerste fase van de spectrumveiling, georganiseerd door regelgever BIPT, werd afgesloten op 20 juni 2022. Proximus verwierf aanzienlijke spectrumrechten in de 900 MHz-, 1800 MHz- en 2100 MHz-band, alsook in de nieuw geveilde 700 MHz- en 3600 MHz-banden, die essentieel zijn voor een grootschalige uitrol van 5G. Deze spectrumlicenties vertegenwoordigen een totale investering van EUR 491 miljoen voor een periode van 20 jaar (18 jaar voor de 3600 MHz-band), die is opgenomen onder de immateriële vaste activa en moet worden betaald in jaarlijkse termijnen over dezelfde periode. Naast dit spectrumpakket verwierf Proximus op 20 juli 2022 45 MHz spectrum in de 1400 MHz-band voor een totale investering van EUR 109 miljoen over een periode van 20 jaar.

De klantenbestanden, handelsnamen en patenten werden voornamelijk opgenomen als gevolg van de toewijzing van de aankoop prijs die werd uitgevoerd toen de Groep de controle verwierf over Bics, Telesign en Mobile Vikings.

In 2023 heeft de Groep Tv-rechten verworven voor een bedrag van 106 miljoen EUR, voornamelijk uitzendrechten. In juli 2020 hebben Proximus en Eleven een overeenkomst gesloten waarbij Proximus het recht heeft verworven om de specifieke kanalen (nationaal) van de Pro League van Eleven uit te zenden. Het contract werd afgesloten voor een duur van 5 jaar. Het contract met Eleven over internationale voetbalevenementen werd verlengd tot 2025.

Toelichting 5. Materiële vaste activa

(in miljoen EUR)	Terreinen en gebouwen	Vast netwerk	Mobiel netwerk	Netwerk voor geconverteerde diensten	Technische uitrusting	Overige materiële vaste activa en activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde							
Per 1 januari 2022	541	9.091	1.535	37	1.342	265	12.812
Aanschaffingen	6	682	100	3	85	13	891
Niet langer opnemen in de balans	-18	-446	-158	0	-88	-10	-720
Geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	-364	0	0	0	-18	0	-383
Overboekingen	0	0	0	0	4	-5	-2
Omrekeningsverschillen	0	0	0	0	1	0	1
Op 31 december 2022	166	9.327	1.477	40	1.325	263	12.599
Aanschaffingen	6	669	103	2	88	12	878
Niet langer opnemen in de balans	-17	-541	-593	0	-122	-130	-1.402
Overboekingen	0	0	4	0	5	-9	0
Op 31 december 2023	155	9.455	991	43	1.296	136	12.075
Gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen							
Per 1 januari 2022	-337	-6.634	-1.237	-24	-1.025	-244	-9.500
Afschrijvingen van het jaar	-9	-335	-103	-4	-111	-7	-569
Niet langer opnemen in de balans	16	449	158	0	84	10	717
Filiaal aangehouden voor verkoop	272	0	0	0	12	0	284
Overboekingen	0	0	0	0	1	0	1
Op 31 december 2022	-59	-6.519	-1.182	-28	-1.040	-240	-9.068
Afschrijvingen van het jaar	-9	-353	-90	-5	-110	-5	-572
Niet langer opnemen in de balans	15	541	593	0	122	130	1.400
Op 31 december 2023	-53	-6.332	-679	-33	-1.028	-116	-8.241
Netto boekwaarde per 31 december 2022	107	2.808	295	12	286	23	3.531
Netto boekwaarde per 31 december 2023	102	3.123	312	10	268	20	3.834

(*) zie nota 16

De stijging van de materiële vaste activa met 304 miljoen EUR (tot 3.834 miljoen EUR) is voornamelijk het gevolg van de versnelling van de fiber uitrol en van de upgrade en consolidatie van het mobiele netwerk. Deze investeringen dragen bij tot de ambities van de Groep wat betreft groei en efficiëntie.

Per december 2023 bedroeg de aanschaffingswaarde van volledig afgeschreven materiële vaste activa die nog in gebruik zijn 5.740 miljoen EUR, waarvan het grootste deel betrekking heeft op technische- en netwerkapparatuur.

Toelichting 6. Leasing

De Groep heeft leasecontracten voor verschillende activa, waaronder gebouwen (kantoren, winkels, technische gebouwen, ...), voertuigen (utilitaire voertuigen, wagens voor sales & management, fietsen) en faciliteiten voor de installatie van mobiele communicatieapparatuur. Deze huurcontracten hebben over het algemeen een looptijd van 4 tot 15 jaar. De gemiddelde leasetermijn is 9 jaar.

De boekwaarden van de met een gebruiksrecht overeenstemmende activa en de bewegingen gedurende de periode worden hieronder weergegeven

(in miljoen EUR)	Gebouwen	Mobiele sites	Voertuigen	Andere	Totaal
Per 1 januari 2022	135	89	43	7	274
Nieuwe contracten	12	8	24	20	63
Afschrijvingen	-25	-30	-25	-4	-84
Contract modificaties/stopzettingen en herbeoordelingen	4	25	-1	-3	25
Op 31 december 2022	126	91	41	20	277
Nieuwe contracten	40	10	37	16	103
Afschrijvingen	-27	-29	-26	-6	-88
Contract modificaties/stopzettingen en herbeoordelingen	-2	16	1	-1	16
Op 31 december 2023	137	89	53	29	308

In 2022 zijn er twee nieuwe groepen activa ontstaan: fietsen enerzijds (in de Fleet rubriek) en cloud-infrastructuur uit ons partnerschap met HCL anderzijds (in de Other rubriek). De fietsen (die 1% van de fleet cijfers vertegenwoordigen) zijn optionele leases voor werknemers die aan specifieke criteria voldoen (zoals de keuze voor een elektrische of hybride bedrijfswagen).

In 2023 wordt de stijging in nieuwe gebouwcontracten gestimuleerd door de huur van "Boreal", het kantoor dat tijdens de make over van de "Towers" als hoofdkantoor van de Groep zal dienen. Dit contract maakt van 2023 een uitzondering in de jaar-op-jaar dalende trend van huurcontracten voor gebouwen. De doorbraak van elektrische auto's leidt tot een aanzienlijke stijging van de aankooprijks van nieuwe wagenparkcontracten.

Partnerschap met HCL Technologies

In 2021 ging Proximus een partnerschap aan met HCL Technologies, waarbij dat bedrijf de private cloud-infrastructuur van Proximus beheert en onderhoudt. Het partnerschap voorzag in een overgangsfase, die begon in oktober 2021 en werd afgerond in februari 2022.

HCL en Proximus sloten een financieringsovereenkomst voor activa af (nominaal bedrag van EUR 65 miljoen) voor de infrastructuur die in de datacenters van Proximus en onder controle van Proximus blijft. Op 31 december 2023 bedraagt de boekwaarde van de desbetreffende activa EUR 41 miljoen (zie Toelichting 5, "Technische uitrusting").

De nieuwe cloud-infrastructuur die door HCL werd aangekocht (nominaal bedrag van EUR 18 miljoen in 2022 en EUR 13 miljoen in 2023) en door haar werd gebruikt in het kader van het partnerschap, werd gekwalificeerd als leasing. Op 31 december 2023 bedraagt de boekwaarde van het gebruiksrecht EUR 25 miljoen en is, in bovenstaande tabel, gerapporteerd onder de rubriek "Other"

De boekwaarden van de leaseverplichtingen en de mutaties gedurende de periode worden hieronder weergegeven:

(in miljoen EUR)	Gebouwen	Mobiele sites	Voertuigen	Andere	Sub-leases	Totaal
Per 1 januari 2022	134	85	42	5	8	273
Nieuwe contracten	12	8	24	20	0	63
Contract modificaties/stopzettingen en herbeoordelingen	4	21	0	-1	1	25
Rentekosten	1	1	0	0	0	2
Terugbetalingen van kapitaal	-25	-30	-25	-10	0	-90
Terugbetalingen van rente	-1	-1	0	0	0	-2
Op 31 december 2022	126	83	40	13	9	272
Nieuwe contracten	40	10	37	15	0	103
Contract modificaties/stopzettingen en herbeoordelingen	-2	16	2	-1	0	16
Rentekosten	3	3	1	0	0	7
Terugbetalingen van kapitaal	-26	-29	-26	-14	2	-93
Terugbetalingen van rente	-3	-2	-1	0	0	-5
Op 31 december 2023	138	82	53	14	11	298
Deel op korte termijn	27	25	22	10	5	90
Deel op lange termijn	111	57	31	4	6	208

Er is in 2023 geen materiële toekomstige uitstroom van kasmiddelen met betrekking tot leaseovereenkomsten met aanvangsdatum na 31 december 2023.

(in miljoen EUR)	2022	2023
(in miljoen EUR)		
Afschrijvingen	-84	-88
Rentekosten	-2	-7
Totaal	-86	-95

De Groep had volgende kasuitstromen voor leases

Terugbetalingen van de leaseschulden (kasuitstroom voor financieringsactiviteiten)	-90	-93
Rentekosten (in de operationele kasstroom)	-2	-5
Totaal	-92	-98

De vervalddagtabel van de niet-verdisconteerde verwachte toekomstige kasstromen voor de leaseverplichtingen wordt hieronder weergegeven:

(in miljoen EUR)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029- 2048	Total
Op 31 december 2022								
Niet-verdisconteerde leasebetalingen	86	50	40	30	19	13	41	277
Op 31 december 2023								
Niet-verdisconteerde leasebetalingen		96	65	54	32	18	54	318

Toelichting 7. Contractkosten

De contractkosten omvatten hoofdzakelijk commissies betaald aan de dealer voor het verwerven van postpaid-contracten. Deze kosten houden rechtstreeks verband met deze contracten, worden alleen gemaakt omdat de Groep contracten is aangegaan, en zullen naar verwachting worden gerecupereerd over de duur van het contract.

Voor commissies met betrekking tot het verwerven van mobiele prepaid klanten paste de Groep de praktische oplossing toe zoals voorzien in IFRS 15, waardoor incrementele kosten voor het verkrijgen van een contract in resultaat worden erkend in de mate dat deze kosten anderszins zouden worden uitgesteld over een periode van 1 jaar of minder.

Het actief wordt lineair gespreid over 3 jaar voor contracten behorende tot de residentiële markt en 5 jaar voor contracten behorende tot het bedrijfssegment. Het uitstellen van deze kosten wordt geboekt naar hun aard zijnde 'aan omzet gerelateerde materialen en diensten'.

De evolutie van de contractkosten in 2023 en 2022 is als volgt:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Saldo op 1 januari	110	111
Afname/Toename van de contractactiva met betrekking tot bestaande contracten in de openingsbalans		
Normale evolutie	-67	-68
Nieuwe contract kosten	67	68
Saldo op 31 december	111	111

Het gedeelte van het saldo per 31 december 2023 en 2022 van de contractkosten dat op minder dan één jaar is overgedragen en het gedeelte dat op meer dan één jaar is overgedragen, is als volgt:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Contractkosten	111	111
Overgedragen binnen 12 maand	56	56
Overgedragen op meer dan 12 maand	55	55

Toelichting 8. Deelnemingen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen

Toelichting 8.1. Deelnemingen in dochterondernemingen

De geconsolideerde jaarrekening omvat de jaarrekeningen van Proximus NV en haar dochterondernemingen zoals opgenomen in de volgende tabel (het percentage in de onderstaande tabel geeft het percentage van aandelen in handen van de Groep weer):

Naam	Maatschappelijke zetel	Land	2022	2023
Proximus NV van Publiek Recht	Koning Albert-II-laan 27 1030 Brussel BTW BE 0202.239.951	België	Moedermaatschappij	
PXS Re	Rue de Merl 74 2146 Luxemburg	Luxemburg	100%	100%
Connectimmo NV	Koning Albert-II-laan 27 1030 Brussel BTW BE 0477.931.965	België	100%	100%
Proximus Media House (PmH)	Carlistraat 2 1140 Evere BTW BE 0875.092.626	België	100%	100%
Telindus - ISIT BV	Krommewetering 7 3543 AP Utrecht BTW NL 30135115	Nederland	100%	100%
Proximus Luxembourg SA	18 rue du Puits Romain 8070 Bertrange BTW LU 15605033	Luxemburg	100%	100%
Proximus ICT NV	Koning Albert II laan 27 1030 Brussels BTW BE 0826.942.915	België	100%	100%
Proximus OPAL NV	Koning Albert-II-laan 27 1030 Brussel BTW BE 0861.585.672	België	100%	100%
Be-Mobile SA	Kardinaal Mercierlaan 1A 9090 Melle BTW BE 0881.959.533	België	93%	93%
Mediamobile SA	Rue du Gouverneur Général Eboué 24 F-92130 Issy Les Moulineaux	Frankrijk (3)	100%	0%
Flitsmeister BV	Landjuweel 24 3905 PG Veenendaal BTW NL 55408567	Nederland	93%	93%
Cascador BV	Koning Albert II laan 27 1030 Brussels VAT BE 0648 964 048	België	100%	100%

Naam	Maatschappelijke zetel	Land	2022	2023
ClearMedia NV	Merksemsesteenweg 148 2100 Deurne BTW BE 0831.425.897	België	100%	100%
Davinsi Labs NV	Borsbeeksebrug 28/2verd 2600 Antwerpen BTW BE 0550.853.793	België	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Mauritius Ltd	Chancery House 5th floor , Lislet, Geoffrey Street Port Louis 1112-07	Mauritius (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services NV	Koning Albert-II-laan 27 1030 Brussels BTW BE 0866.977.981	België (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Deutschland G.M.B.H.	Eichweisenring 11 70567 Stuttgart BTW DE 812.710.228	Duitsland (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services UK Ltd	2 New Bailey, 6 Stanley Street, Salford Greater Manchester M3 5GS	Verenigd Koninkrijk (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Nederland BV	Wilhelminakade 173, unit 41 32 3072 AP Rotterdam BTW NL 808.026.628.B01	Nederland (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services North America Inc	Corporation trust center - 1209 Orange street USA - 19801 Willington Delaware	Verenigde Staten van Amerika (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Asia Pte Ltd	C/O Tricor Singapore Pte Ltd 9 Raffles Place, #26-01 Singapore 048619	Singapore (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services (Portugal) SA	Avenida da Republica, 50, 10de verdieping 1069-211 Lisboa BTW PT 505.146.720	Portugal (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Italia Srl	Via della Moscova 3 20121 Milano BTW IT 13276650150	Italië (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Spain SL	Calle Salvatierra, 4, 2c 28034 Madrid	Spanje (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Switzerland AG	Gesellschaftsstrasse 27 3001 Bern BTW CHE-109.559.886	Zwitserland (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Austria GMBH	Wildpretmarkt 2-4 1010 Wien	Oostenrijk (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Sweden AB	Drottninggatan 30 411-14 Goteborg	Zweden (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services JAPAN KK	#409 Raffine Higashi Ginza, 4-14 10-10 Shirokanedai 3-Chome, Minato-ku Tokyo 108-0071	Japan (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services China Ltd	5/F Manulife Place 348 Kwun Tong Road, Kowloon Hong Kong	China (1)	100%	100%

Naam	Maatschappelijke zetel	Land	2022	2023
Belgacom International Carrier Services Australia Pty Ltd	1 Margaret Street - Level 11 Sydney NSW 2000 Australië BTW AU93.604.062.900	Australië (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Dubai FZ-LLC	Dubai Internet City Premises 306 - Floor 03- Building 02 -PO box 502307 Dubai	Verenigde Arabische Emiraten (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services South Africa Proprietary Ltd	Highveld Technopark 119 Witch-Hazel Avenue Highveld Technopark	Zuid-Afrika (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Kenya Ltd	5th Floor, West Wing, ICEA Lion Center Riverside Park, PO Box 10643 00100 Nairobi	Kenia (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services France SAS	Rue du Colonel Moll 3 75017 Paris BTW FR87.422.588.285	Frankrijk (1)	100%	100%
Belgacom International Carrier Services Malaysia	Level 6, Menara 1 Dutamas Solaris Dutamas, No. 1 Jalan Dutamas 1, 50480 Kuala Lumpur No. 202001015524 (1371844-D)	Maleisië (1)	100%	100%
TeleSign Holdings Inc	13274 Fiji Way , Suite 600 Marina del Rey, CA 90292	Verenigde Staten van Amerika	100%	100%
TeleSign Corporation	13274 Fiji Way , Suite 600 Marina del Rey, CA 90292	Verenigde Staten van Amerika	100%	100%
TeleSign UK	2 New Bailey, 6 Stanley Street, Salford Greater Manchester M3 5GS	Verenigd Koninkrijk	100%	100%
TeleSign Mobile Ltd	2 New Bailey, 6 Stanley Street, Salford Greater Manchester M3 5GS	Verenigd Koninkrijk	100%	100%
TeleSign Doo	Tresnjnog cveta 1 11070 Novi Beograd	Servië	100%	100%
TeleSign Netherlands B.V.	2 New Bailey, 6 Stanley Street, Salford Greater Manchester M3 5GS	Verenigd Koninkrijk	100%	100%
TeleSign Singapore Pte. Ltd.	1 Robinson Road, #17-00 AIA Tower Singapore (048542)	Singapore	100%	100%
TeleSign (Beijing) Technology Co., Ltd.	Office 1551, 15/F, Office Building A, Parkview Green, 9 Dongdaqiao Road, Chaoyang District Beijing 100020	China	100%	100%
Codit Holding BV	Gaston Crommenlaan 14, box 301 9050 Ledeberg VAT BE 662.946.401	België	100%	100%
Codit BV	Gaston Crommenlaan 14, box 301 9050 Ledeberg VAT BE 0471.349.823	België	100%	100%
Codit Switzerland AG	The Circle 6 8058 Zurich VAT CHE-335.776.516	Zwitserland	100%	100%

Naam	Maatschappelijke zetel	Land	2022	2023
Codit Integration Ltd.	25 Cabot Square E14 4QZ London VAT GB 241.5781.10	Verenigd Koninkrijk	100%	100%
Codit Managed Services BV	Gaston Crommenlaan 14, box 301 9050 Ledeberg VAT BE 0835.734.875	België	100%	100%
CODIT Mare Limited	International House, Mdina Road BKR 3000 Mriehel C55412	Malta	100%	100%
Codit Nederland B.V	Krommewetering 7 3543 AP Utrecht BTW NL 30246968	Nederland	100%	100%
Votijnit Lda. (Codit Portugal)	Edificio LACS Anjos, Rua Febo Moniz, 27 1150-152 Lisboa NIPC 510.595.251	Portugal	100%	100%
Codit Software Limited	International House, Mdina Road BKR 3000 Mriehel C64225	Malta	100%	100%
Codit France S.A.S.	18, Boulevard Malesherbes 75008 Paris 08 VAT FR 0478.300.189	Frankrijk	100%	100%
UMBRiO Holding BV	Bisonspoor 3002-A501 3605 LT Maarssen BTW NL 58566317	Nederland	100%	100%
Mobile Vikings NV	Kempische Steenweg 309 - bus1 3500 Hasselt BTW BE 0886.946.917	België	100%	100%
Telesign Belgium	Koning Albert II laan 27 1030 Brussels BTW BE 0781.957.877	België (2)	100%	100%
3M Digital Networks Private Limited (Mobtexting)	45/B, Subam Complex, 1st A Main 3rd Floor, Rear Wing, Sarakki Indl Layout, J P Nagar, Phase- 3, Bengaluru, Karnataka 560 078 U72200KA2012PTCO66750	Indie (1) (2)	100%	100%
Proximus Ada	Koning Albert II laan 27 1030 Brussels BTW BE 0781.848.902	België (2)	100%	100%
Doktr	Koning Albert II laan 27 1030 Brussels BTW BE 0787.949.212	België (2)	80%	80%
Proximus Luxembourg Infrastructure	18 rue du Puits Romain 8070 Bertrange BTW LU 34353281	Luxemburg (2)	100%	100%
Proximus d.o.o	Tresnjnog Cveta 1/9 Beograd-Novi Beograd	Servië (4)		100%
BICS South Korea LLC	#401, 4F, 23 Jong-ro 12-gil (Gwancheol-dong), Jongno-gu, Seoul	Zuid-Korea (4)		100%
Telesign Colombia S.A.S	Cr71 B N°49 A27- Sec 2 Bogota DC Tax ID 9016318595	Colombia (4)		100%

(1) Onderneming binnen de BICS Groep

(2) Entiteit verworven/opgericht in 2022

(3) Entiteit geliquideerd in 2023

(4) Entiteit opgericht in 2023

Toelichting 8.2. Deelneming in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten.

De Groep heeft een materiële gezamenlijke operatie in Mwingz gelegen Bld Simon Bolivar 34 in 1000 Brussel (BTW BE 0738 987 372). In november 2019 hebben Proximus en Orange Belgium een strategische overeenkomst gesloten om een deel van hun mobiele toegangsnetwerken te delen. Het gedeelde mobiele toegangsnetwerk wordt gepland, gebouwd en geëxploiteerd door deze gemeenschappelijke onderneming, die 50/50 eigendom is van Proximus en Orange Belgium en die in april 2020 haar diensten aan de aandeelhouders begon. De overeenkomst is gebaseerd op de volgende principes:

- De exploitanten delen contractueel de zeggenschap over de overeenkomst, d.w.z. beslissingen over de relevante activiteiten vereisen unanieme instemming van de partijen.
- Mwingz levert uitsluitend diensten aan de ouders.

In haar geconsolideerde jaarrekening boekt de Groep Mwingz als een gezamenlijke operatie en neemt zij haar aandeel in de activa en passiva en haar aandeel in de Mwingz-kosten van derden op, op basis van haar eigendomsbelang. Opbrengsten uit de verkoop van diensten uit de gezamenlijke operatie aan Proximus en Orange Belgium worden geëlimineerd.

Toelichting 8.3. Deelnemingen in geassocieerde ondernemingen

(EUR miljoen)	2022	2023
Boekwaarde	43	90
Resultaat door voortzetting activiteiten	-20	-30

De Groep heeft volgende belangen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures:

Naam	Maatschappelijke zetel	Land	Aandeel van de Groep	
			2022	2023
Geassocieerde ondernemingen				
Belgian Mobile ID SA/NV	Markiesstraat 1 1000 Brussel VAT BE 541.659.084	België (2)	15%	15%
Synductis CV	Brusselsesteenweg 199 9090 Melle VAT BE 502.445.845	België (2)	17%	17%
Experience @ work CVBA	Minderbroedersgang 12 2800 Mechelen VAT BE 627.819.632	België	30%	30%
Tessares SA/NV	Avenue Jean Monnet 1 1348 Ottignies-Louvain-la-Neuve VAT BE 600.810.278	België	23%	23%
Co.station Belgium NV	Sinter-Goedeleplein 5 1000 Brussel VAT BE 599.786.434	België (3)	20%	0%
Fiberklaar Midco BV	Raymonde de Larochelaan 13 9051 Sint-Denijs-Westrem VAT BE 760.489.106	België	50%	50%
Fiberklaar BV	Raymonde de Larochelaan 13 9051 Sint-Denijs-Westrem VAT BE 760.540.475	België	50%	50%
aug.e NV (former I.Leco NV)	Berkenlaan 8C 1831 Machelen VAT BE 471.967.356	België	38%	48%
Belgian Parking Register NV	Kardinaal Mercierlaan 1A 9090 Melle VAT BE 0778.406.687	België	50%	50%
Ads&Data	Harenseseenweg 226 1800 Vilvoorde VAT BE 0809.309.701	België (2)	11%	11%
Glasfaser Ostbelgien	Klötzerbahn 24 4700 Eupen VAT BE 0791.811.295	België (1)	50%	50%
FTI NV (Flanders Technology&Innovation)	Green Energy Park Research Park 160 1731 Zellik VAT BE 11003.648.706	België (4)		11%
Clarence S.A.	202, Z.A.E.Wolser F. 3290 Bettembourg VAT LU 35.288.286	Luxemburg (4)		40%
Joint ventures				
Unifiber Midco SA	Waterloo Office Park Drève Richelle 161 D, Boite 20 1410 Waterloo 0771.814.647 RPR/RPM	België	50%	50%
Unifiber SA	Waterloo Office Park Drève Richelle 161 D, Boite 20 1410 Waterloo 0771.870.372 RPR/RPM	België	50%	50%

(1) Entiteit opgericht in 2022

(2) Betekenisvolle invloed omdat Proximus een lid heeft in de Raad van Bestuur

(3) Entiteit geliquideerd in 2023

(4) Entiteit opgericht in 2023

Fiberklaar werd in maart 2021 samen met EQT Infrastructure opgericht om de uitrol van glasvezel in Vlaanderen te versnellen. Fiberklaar werkt aan het ontwerpen, bouwen, onderhouden en upgraden van het glasvezelnetwerk in de hele regio om supersnelle en stabiele glasvezelconnectiviteit in Vlaanderen te versnellen. De doelstelling van Fiberklaar is om tegen 2028 1,5 miljoen woningen en bedrijven in Vlaanderen aan te sluiten. Proximus bezit 49,66% van Fiberklaar en de overeenkomst kan worden aangemerkt als een geassocieerde deelneming onder IAS 28.

Unifiber werd in juli 2021 samen met Eurofiber opgericht om de uitrol van glasvezel in Wallonië te versnellen. Unifiber werkt aan het ontwerpen, bouwen, onderhouden en upgraden van het glasvezelnetwerk in de hele regio om supersnelle en stabiele glasvezelconnectiviteit in Wallonië te versnellen. Unifiber's doelstelling is om tegen 2028 0,6 miljoen woningen en bedrijven in Wallonië aan te sluiten. Proximus bezit 49,99% van Unifiber en de overeenkomst kan worden aangemerkt als een joint venture onder IAS 28.

In september 2022 creëerde Proximus samen met de Duitstalige Gemeenschap en Ethias Glasfaser Ostbelgien of GO Fiber, een publiek-private samenwerking. Het doel is om bijna alle 40.000 woningen en bedrijven in deze regio aan te sluiten, ook in de zogenaamde witte zones. Proximus bezit 49,96% van Glasfaser Ostbelgien. De overeenkomst kwalificeert als geassocieerde deelneming onder IAS 28.

Voorwaardelijke verplichtingen en verbintenissen in verband met de joint ventures en geassocieerde vezelentiteiten (Fiberklaar, Unifiber en Glasfaser Ostbelgien):

Opgelegd aan de glasvezelentiteiten

- Na de uitrolperiode moeten Fiberklaar en Unifiber voldoen aan de in hun aandeelhoudersovereenkomsten vastgelegde streefcijfers voor netto schuld/EBITDA. Beschikbare liquide middelen moeten prioritair worden gebruikt om deze doelstellingen te halen voordat er enige uitkering aan aandeelhouders plaatsvindt.

Opgelegd aan de aandeelhouders van de glasvezelentiteiten

- Proximus heeft een contractuele verplichting om de entiteiten Fiberklaar en Unifiber financieel te ondersteunen door het verwerven van een vooraf bepaald volume glasvezelaansluitingen voor de reeds uitgerolde gebieden. Dit zal gebeuren door de volledige migratie van zijn klantenbestand en de uitfasering van zijn kopernetwerk binnen enkele jaren na de voltooiing van de glasvezel uitrol. Voor Glasfaser Ostbelgien is er geen vooraf bepaald volume, maar wel de migratieverplichting.
- Bij het optreden van een "Flip Over Event" (zoals het bereiken van de uitrol van het netwerk op een bepaald aantal huishoudens, een vooraf bepaalde datum, enz.) zijn de aandeelhouders van de glasvezelentiteiten verplicht om het minimumaantal aandelen over te dragen aan Proximus zodat deze laatste de controle kan verkrijgen door de meerderheid van de aandelen te bezitten. Indien nodig, en op de meest beperkte wijze, kunnen de aandeelhoudersovereenkomsten worden aangepast om de zeggenschap bij Proximus na Flip Over te waarborgen. De vroegste wijziging van de zeggenschap zal naar verwachting in 2028 plaatsvinden.
- Op het moment van de Flip Over heeft Proximus het recht om het aantal aandelen te verwerven dat nodig is om ten minste 50% plus één en maximaal 75% min één van de Glasfaser Ostbelgien-aandelen te bezitten. Het krijgt ook een call-optie om zijn aandelenbezit uit te breiden tot 60% van de aandelen Fiberklaar Midco.
- Fiberklaar, Unifiber en Glasfaser Ostbelgien zullen hun financiering maximaliseren door schulden en operationele kasstromen. De aandeelhouders zullen de resterende financieringsbehoefte aanvullen met een kapitaalinjectie naar rato van hun aandeel.
- Alle door Midco Unifiber en Midco Fiberklaar gehouden aandelen in Unifiber en Fiberklaar zijn verpand aan financiële instellingen als onderdeel van de door Unifiber en Fiberklaar verkregen financieringsregelingen. Hetzelfde geldt voor de aandelen gehouden in Glasfaser Ostbelgien.

Mutaties in geassocieerde deelnemingen en joint ventures:

(in miljoen EUR)	Unifiber SA	Fiberklaar BV	Overige deelnemingen	Totaal
Boekwaarde				
Per 1 januari 2022	9	22	3	34
Beleggingen	0	30	-1	29
Winst van het boekjaar	-7	-13	0	-20
Op 31 december 2022	2	39	2	43
Beleggingen	15	60	2	77
Verlies van het boekjaar	-7	-21	-2	-30
Op 31 december 2023	11	77	2	90

Overzicht van balans, winst en verlies en niet-gerealiseerde resultaten van de materiële joint venture en geassocieerde deelneming

(in miljoen EUR)	Unifiber		Fiberklaar	
	2022	2023	2022	2023
Vaste activa	54	188	223	492
Vlottende activa	32	26	33	31
Geldmiddelen en kasequivalenten	21	14	32	26
Totaal activa	86	214	256	523
EIGEN VERMOGEN	10	26	88	180
Langlopende schulden	57	153	120	290
Rentedragende schulden	57	151	120	290
Kortetermijnschulden	18	35	48	53
TOTAAL PASSIVA	86	214	256	523
Totale opbrengsten	0	1	1	2
Totale bedrijfskosten vóór afschrijvingen	-3	-4	-11	-15
Afschrijvingen	0	-1	-1	-1
Financiële opbrengsten	0	1	0	3
Interesten en kosten van schulden op financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs	-5	-18	-4	-18
Winst of verlies uit voortgezette activiteiten	-8	-21	-16	-28
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-8	-21	-16	-28
% eigendom	50%	50%	50%	50%
Aandeel in eigen vermogen	5	13	44	90
Harmonisatie en herschikking	-3	-2	-5	-12
Boekwaarde	2	11	39	77

Toelichting 8.4. Aanschaffingen en verkopen van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen

Entiteiten opgericht in 2023

Clarence

Clarence is een joint venture tussen Proximus en LuxConnect met als doel het creëren van een niet-geconnecteerde soevereine cloud-oplossing.

Acquisities en disposals in 2023

EDPNET

In maart 2023 heeft Proximus de activiteiten en activa van het Belgische en Nederlandse EDPNET overgenomen. Onmiddellijk na deze overname heeft de Belgische mededingingsautoriteit (BCA) Proximus echter op de hoogte gebracht van de opening van een ambtshalve onderzoek naar mogelijk misbruik van dominantie door Proximus door middel van de overname. Proximus, dat de beschuldigingen van misbruik van dominantie betwistte, werkte te goeder trouw samen met de onderzoekers van de BCA. Uiteindelijk en om een lange procedure te vermijden, sloten Proximus en Citymesh in november 2023 een overeenkomst waarbij Proximus EDPNET Belgium van de hand deed aan Citymesh. Als gevolg van deze overeenkomst heeft de BCA haar procedure wegens misbruik van machtspositie beëindigd. Het beroep dat Citymesh had ingesteld tegen de overdracht van EDPNET aan Proximus werd beëindigd.

Acquisities van 2023 die met een hoge waarschijnlijkheid zullen worden afgerond in 2024

Route Mobile

Proximus Group heeft een definitieve overeenkomst ondertekend om via Proximus Opal een belang van ~58% te verwerven in Route Mobile, een wereldwijd bedrijf gespecialiseerd in CPaaS-diensten, genoteerd op de NSE en BSE in India met een marktkapitalisatie van EUR 1,1 miljard. Als onderdeel van de overeenkomst zullen enkele van de stichtende aandeelhouders van Route Mobile herinvesteren in een minderheidsbelang in Proximus Opal, een dochteronderneming van de Proximus Group en de houdstermaatschappij van Telesign, het Amerikaanse filiaal van Proximus. Voortbouwend op de gecombineerde krachten van Route Mobile en Telesign, effent de Groep de weg om één van de wereldwijde leiders te worden op het gebied van digitale communicatie (CPaaS) en digitale identiteit.

Meer specifiek:

- Proximus Group zal 57,56% van de aandelen (op een volledig verwaterde basis) in Route Mobile verwerven via Proximus Opal, voor een initieel bedrag van INR 59.224 miljoen (EUR ~643,0 miljoen) in contanten voor een prijs per aandeel van INR 1.626,40.
- De verwerving van het meerderheidsbelang in Route Mobile zal, in overeenstemming met de Indiase regelgeving, een verplicht overnamebod ('MTO') uitbrengen op maximaal 26% van de totale uitstaande aandelen van Route Mobile tegen dezelfde prijs per aandeel. Afhankelijk van de uitkomst van het MTO, kan het belang van Proximus Opal verder toenemen tot ongeveer 75% van de aandelen van Route Mobile. Als de MTO volledig wordt aangenomen, zou het belang kunnen stijgen tot ongeveer 84%, maar aangezien de Indiase toezichthouder SEBI een minimumdrempel van 25% openbaar aandelenbezit voor alle beursgenoteerde bedrijven voorschrijft, zou Proximus Opal zijn belang binnen 12 maanden terug moeten verkopen tot 75%.

De totale contante vergoeding voor dit deel van de operatie, zal worden bepaald door de effectieve MTO opname. De overname van het meerderheidsbelang in Route Mobile en de MTO zal worden gevolgd door een herinvestering van EUR ~299,6 miljoen door enkele van de stichtende aandeelhouders van Route Mobile, voor maximaal 14,5% van de aandelen van Proximus Opal. Rekening houdend met de herinvestering, bedraagt de netto contante vergoeding voor Proximus voorafgaand aan de MTO EUR ~343,4 miljoen.

De overeenkomst blijft afhankelijk van de realisatie van de voorwaarden voorzien in de overeenkomst, waaronder de ontvangst van regelgevende en antitrust goedkeuringen en de voltooiing van het verplichte overnamebod op bepaalde aandelen van Route Mobile. Proximus verwacht de transactie af te sluiten in de eerste helft van 2024.

Entiteiten opgericht in 2022

Proximus Ada

In maart 2022 richtte Proximus de volle dochteronderneming Ada op, een innovatie- en expertisecentrum gewijd aan artificiële intelligentie en cyberbeveiliging. De entiteit startte haar activiteiten in april 2022. Proximus Ada had op 31 december 2022 ongeveer 52 experts in kunstmatige intelligentie en cyberbeveiliging in dienst.

Doktr

Op 1 juli 2022 heeft Proximus de activiteiten in verband met de Doktr-toepassing overgedragen aan dit nieuwe bedrijf, Doktr SRL. Doktr wil een integraal onderdeel worden van het zorgaanbod en videoconsulten vergemakkelijken op een toegankelijke, veilige en gebruiksvriendelijke manier.

Glasfaser Ostbelgien

Zie toelichting 8.3

Acquisities in 2022

BICS-3m Digital Networks Pvt Ltd

BICS heeft 100% van de aandelen verworven van een Communications Platform as a Service (CPaaS) specialist, 3m Digital Networks Pvt Ltd, een internationale communicatie-enabler, door haar volledig Singaporese dochteronderneming. De overname voegt een reeks cloud-native communicatieoplossingen toe aan het portfolio van BICS, waaronder AI-enabled voice, multi-channel messaging en geavanceerde analysediensten.

Toelichting 9. Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Op 31 december 2023 en 2022 had de Groep deelnemingen in niet-beursgenoteerde ondernemingen met een reële waarde van minder dan 1 miljoen EUR in 2022 en 3 miljoen EUR in 2023.

De Groep heeft ervoor gekozen om deze belangen bij de eerste opname te classificeren tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten, aangezien ze niet worden aangehouden met het oog op verhandeling, maar zijn verworven met een strategische langetermijnvisie.

Toelichting 10. Winstbelasting

(in miljoen EUR)

Per 31 december

	2022	2023
Versnelde afschrijvingen	-40	-37
Reële waarde-aanpassingen met betrekking tot acquisities	-20	-18
Statutaire voorziening, niet weerhouden onder IFRS	-8	-10
Herwaardering van financiële instrumenten naar reële waarde	-52	-51
Uitgestelde belastingen op de verkopen van materiële vaste activa	-7	-8
Vergoedingen na uitdiensttreding, beëindigingsvoordelen en andere voordelen	-19	-37
Uitgestelde belastingen op contractactiva en contractkosten	-61	-69
Bruto uitgestelde belastingsschulden	-209	-229
Reële waarde-aanpassingen van materiële vaste activa	11	11
Voorzieningen voor risico's en lasten	11	12
Andere	10	13
Bruto uitgestelde belastingvorderingen	32	36
De netto uitgestelde belastingvorderingen/(schulden), gegroepeerd per wettelijke entiteit, zijn als volgt:		
Netto uitgestelde belastingsschulden	-181	-197
Netto uitgestelde belastingvorderingen	5	4

De beweging in de uitgestelde belastingposities in 2023 zijn als volgt
(in miljoen EUR)

Op 31 december 2022	-176
Daling erkend via de niet-gerealiseerde resultaten	-7
Beweging erkend via de resultatenrekening	-10
Op 31 december 2023	-193

De uitgestelde belastinglast van 2023 in de winst- en verliesrekening is voornamelijk het gevolg van de stijging in de vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen, de stijging van de opbrengsten uit contracten met klanten (IFRS15) en de herwaardering naar FV van de financiële instrumenten. Deze last wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de afname van de uitgestelde belastingen op tijdelijke verschillen. De uitgestelde belastingvorderingen op reële waarde-aanpassing van vaste activa hebben voornamelijk betrekking op de eliminatie van de winst die voortvloeit uit de intragroepsverkoop tegen reële waarde van bepaalde vaste activa.

Uitgestelde belastingvorderingen zijn niet opgenomen voor de verliezen van dochterondernemingen die al meerdere jaren verlieslatend zijn. Cumulatieve overgedragen fiscale verliezen en andere voor dergelijke bedrijven beschikbare activa bedroegen op 31 december 2023 46 miljoen EUR (22 miljoen EUR in 2022), waarvan 41 miljoen EUR geen vervaldatum heeft. Het gebruik van de Belgische overgedragen fiscale verliezen is beperkt tot 1 miljoen EUR per jaar en 70% voor het overschot in hetzelfde jaar. De verrekening van Amerikaanse fiscale verliezen is over het algemeen beperkt tot 80% van de belastbare inkomsten.

De uitgestelde belastingopbrengsten/(kosten) in de resultatenrekening betreffen:

(in miljoen EUR)	Boekjaar afgesloten op 31 december	
	2022	2023
Versnelde afschrijvingen	5	3
Reële waarde-aanpassingen met betrekking tot acquisities	14	2
Herwaardering van financiële instrumenten naar reële waarde	0	-3
Uitgestelde belastingen op de verkopen van materiële vaste activa	0	-1
Reële waarde-aanpassingen van materiële vaste activa	-1	0
Vergoedingen na uitdiensttreding, beëindigingsvoordelen en andere voordelen	7	-5
Overdraagbare fiscale verliezen	-3	0
Contractactiva en contractkosten	-5	-8
Andere	7	2
Uitgestelde belastinglasten van het jaar	25	-10

De geconsolideerde resultatenrekening omvat de volgende belastinglasten:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Courante winstbelastingen van het jaar	-153	-94
Uitgestelde belastingen	25	-10
Winstbelastingen geboekt in de geconsolideerde resultatenrekening	-128	-104

De aansluiting tussen de belastinglasten berekend aan het wettelijke tarief voor winstbelasting en de belastinglasten aan het effectieve tarief van de groep voor elk van de twee afgesloten jaren, is als volgt:

(in miljoen EUR)	2022	2023
Winst vóór belastingen	578	461
Tegen de Belgische wettelijke aanslagvoet van 25%	145	115
Lagere inkomstenbelastingpercentages van andere landen	1	2
Niet-belastbare winst	-24	-27
Fiscaal niet-afrekbare uitgaven	5	11
Niet-afrekbare verliezen van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	8	7
Andere	-5	-4
Belastingkost	128	104
Reële aanslagvoet	22,22%	22,61%

Het effectieve inkomstenbelastingtarief voor 2023 bedraagt 22,61%, wat hoger is dan het effectieve inkomstenbelastingtarief van 22,22% in 2022.

De niet-belastbare inkomsten resulteren voornamelijk uit de toepassing van algemene beginselen van de belastingwetgeving, zoals de aftrek van innovatie-inkomsten die in België van toepassing is.

Toelichting 11. Activa en schulden voor pensioenen, andere vergoedingen na uitdiensttreding en beëindigingsvoordelen

De Groep heeft verschillende plannen waarvan hieronder een overzicht wordt weergegeven:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Beëindigingsvoordelen en bijkomende vergoedingen in verband met herstructureringsprogramma's	116	82
Aanvullende pensioenplannen nettoschuld/(nettoactiva)	-140	-187
Andere pensioenplannen	1	1
Andere vergoedingen na uitdiensttreding andere dan pensioenen	295	293
Nettoactiva opgenomen in de balans	140	187
Nettoschuld opgenomen in de balans	413	377
Nettoschuld (korte termijn)	52	40
Nettoschuld (lange termijn)	361	337

De berekening van de netto schuld is gebaseerd op de veronderstellingen die werden vastgelegd op balansdatum. De veronderstellingen voor de verschillende plannen werden bepaald op basis van macro-economische gegevens en de specifieke voorwaarden betreffende duur en begunstigden van elk plan.

De disconteringsvoet die gebruikt wordt voor de waardering van pensioenplannen, andere vergoedingen na uitdiensttreding en beëindigingsplannen is gebaseerd op het rendement van hoogwaardige ondernemingsobligaties uit de Eurozone met een looptijd die overeenkomt met de looptijd van dergelijke plannen.

Toelichting 11.1. Beëindigingsvoordelen en bijkomende vergoedingen in verband met herstructureringsprogramma's

Beëindigingsvoordelen en bijkomende vergoedingen in deze toelichting hebben betrekking op werknemersherstructureringsprogramma's. Er worden geen fondsbeleggingen opgebouwd voor deze voordelen.

In 2016 heeft de Groep een vrijwillig vertrekplan (Early Leave Plan) geïmplementeerd welk voorziet in de mogelijkheid om vervroegd de prestaties te beëindigen vanaf 60 jaar (of 58 voor een kleine groep). Voor bepaalde deelnemers aan het herstructureringsplan voor vervroegde uittrekking worden de uitkeringen betaald vanaf de leeftijd van 60 jaar tot de vroegste pensioneringsdatum. Voor degenen die aan het plan deelnemen vóór de leeftijd van 60 jaar en die derhalve tot 60 jaar in dienst bleven, werden de kosten van het plan opgenomen voor de nog te presteren diensttijd tussen het moment van toetreding tot het programma en 60 jaar. De kost evolueert met de index en de discontovoet. De rotatie van het personeel wordt verondersteld nul te zijn.

In 2019 heeft Proximus zijn transformatieplan Fit for Purpose (FFP) opgestart. Een analyse op basis van de toekomstige uitdagingen van het bedrijf heeft geleid tot de identificatie van activiteitsdomeinen die ofwel moesten aangepast worden ofwel verdwijnen. De provisie voor beëindigingsvergoedingen werd volledig erkend op basis van een gedetailleerde en formele mededeling die had plaatsgevonden naar alle betrokkenen bij het plan en aangezien de uitkeringen niet afhankelijk waren van het verderzetten van het dienstverband. De voorziening omvat alle uitkeringen die aan de deelnemers worden betaald, hetzij op de datum van hun ontslag, hetzij tot de eerdere pensioendatum. De voorzieningen omvatten ook de kosten van outplacement. De kosten van herscholing en bijscholing van werknemers zijn niet in de voorziening opgenomen. Het langetermijndeel van de voorziening heeft betrekking op de uitkeringen die na meer dan een jaar moeten worden verricht (hoofdzakelijk tot de pensioendatum). Deze evolueren met de index en de discontovoet. De rotatie van het personeel wordt verondersteld nul te zijn. In 2022 is de verplichting voor ontslagvergoedingen ook bijgewerkt om

rekening te houden met het feit dat Proximus zich de facto niet langer kan terugtrekken om bepaalde voordelen aan te bieden aan werknemers in bestaande programma's. De voorziening is verhoogd met 22 miljoen EUR in 2022.

Elke latere herwaardering van de verplichting voor ontslagvergoedingen en bijkomende vergoedingen wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

De financieringstoestand van de plannen voor beëindigingsvoordelen en bijkomende vergoedingen is als volgt:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Bruto pensioenschuld	116	82
Schuld die de fondsbeleggingen overschrijdt	116	82

De beweging van de nettoschuld werd als volgt opgenomen in de balans:

	Per 31 december	
	2022	2023
In het begin van het jaar	140	116
Totale kosten (winst) van de periode	22	2
Bijdrage aan de deelnemers	-46	-35
Op het einde van het jaar	116	82

De schuld voor beëindigingsvoordelen en bijkomende vergoedingen werd bepaald op basis van de volgende assumpties:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Discontovoet	3.20%	3.20%
Toekomstige prijsinflatie	3.00%	2.60%

Sensitiviteitsanalyse

Een verhoging of verlaging met 0,5% van de werkelijke disconteringsvoet resulteert in een schuldvariatie van ongeveer 1 miljoen EUR.

De Groep voorziet dat een bedrag van 21 miljoen EUR zal betaald worden als beëindigingvoordelen en bijkomende vergoedingen in 2024. De betalingen in 2023 bedroegen 35 miljoen EUR.

Toelichting 11.2. Toegezegdbijdragenregelingen en toegezegdpensioenregelingen voor aanvullende pensioenen.

Toegezegdpensioenregelingen van Proximus NV en sommige filialen

Proximus NV en sommige Belgische dochterondernemingen bieden hun personeelsleden toegezegdpensioenregelingen aan. Deze plannen verstrekken pensioenvoordelen voor diensten geleverd ten vroegste vanaf 1 januari 1997. Ze verschaffen voordelen gebaseerd

op salaris en dienstjaren. Ze worden gefinancierd via het Proximus pensioenfonds, een aparte juridische entiteit die voor dat doel werd opgericht in 1998.

De financieringsmethode heeft tot doel de huidige waarde van de toekomstige pensioenverplichtingen (toegezegdpensioenverplichting - DBO) te financieren voor de voorbije dienstjaren binnen het bedrijf en rekening houdend met toekomstige loonverhogingen. De financieringsmethode is afgeleid van berekeningen volgens de IAS 19 norm. De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de som van de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, de netto financiële kost (intrestkost op de toegezegdpensioenverplichtingen verminderd met het verwacht rendement op fondsbeleggingen) en de afschrijving van actuariële winsten en verliezen boven 10% van het hoogste van de toegezegdpensioenverplichting en de activa. Daarom kan het bijgedragen bedrag verschillen van het in de winst- en verliesrekening opgenomen bedrag.

Per 31 december 2023 overtreffen de activa van het pensioenfonds het door de pensioenregulator vereiste minimum, zijnde de technische provisie. De technische provisie vertegenwoordigt het bedrag dat nodig is om het korte- en lange-termijnevenwicht van het pensioenfonds te garanderen. Ze is samengesteld uit de verworven rechten verhoogd met een bijkomend bufferbedrag ten einde de lange-termijnbestendigheid van de pensioenfinanciering te garanderen. De verworven rechten vertegenwoordigen de huidige waarde van de gecumuleerde voordelen die betrekking hebben op de reeds geleverde dienstjaren binnen de onderneming en is gebaseerd op huidige salarissen. Ze worden berekend in overeenstemming met de pensioenregelgeving en de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen in verband met de actuariële assumpties.

Zoals voor de meeste toegezegdpensioenregelingen kan de pensioenkost beïnvloed worden (zowel positief als negatief) door parameters als interestvoeten, toekomstige salarisverhogingen, inflatie en rendement op activa. Deze risico's zijn niet ongewoon voor toegezegdpensioenregelingen.

Voor de complementaire toegezegdpensioenregeling worden op 31 december door onafhankelijke externe actuarissen actuariële waarderungen uitgevoerd. De huidige waarde en de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en pensioenkosten voor verstreken diensttijd worden berekend met gebruik van de 'projected unit credit' methode.

De financieringstoestand van de pensioenplannen is als volgt:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Toegezegde pensioenverplichting	716	785
Fondsbeleggingen tegen reële waarde	-857	-971
Tekort / (surplus)	-140	-187

De elementen opgenomen in de resultatenrekening en de staat van het totaalresultaat zijn als volgt

(in miljoen EUR)	Jan-00	
	2022	2023
Servicekost - werkgever	52	45
Netto Intrestkost	-1	-6
Opgenomen in de resultatenrekening	50	39
Herwaarderingen		
Actuariële (winst)/verlies t.g.v. wijziging in financiële assumpties	-192	-19
Actuariële (winst)/verlies t.g.v. de demografische assumpties	20	0
Actuariële (winst)/ verlies t.g.v. ervaringsaanpassingen	22	38
Actuariële (winst) / verlies t.g.v. van fondsbeleggingen exclusief interesten	88	-69
Opgenomen in de staat van het totaalresultaat	-61	-50
Totaal	-11	-12

De beweging van de nettoschuld werd als volgt opgenomen in de balans:

(in miljoen EUR)	Jan-00	
	2022	2023
In het begin van het jaar	-79	-140
Kost van de periode opgenomen in de resultatenrekening	50	39
Herwaardering opgenomen in de staat van het totaalresultaat	-61	-50
Betaalde bijdragen	-50	-35
Netto tekort/ (Netto surplus)	-140	-187

Wijziging in de fondsbeleggingen:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
In het begin van het jaar	904	857
Interesten	10	30
Rendement van fondsbeleggingen exclusief intresten	-88	69
Betaalde bijdragen	50	35
Uitkeringen aan begunstigden en kosten	-19	-20
Op het einde van het jaar	857	971

Wijziging in de bruto pensioenschuld:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
In het begin van het jaar	825	716
Servicekost	52	45
Intrestkost	9	24
Uitkeringen aan begunstigden en kosten	-19	-20
Actuariële verliezen/ (winsten)	-150	19
Op het einde van het jaar	716	785

De pensioenschuld werd bepaald op basis van de volgende assumpties:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Discontovoet	3.50%	3.30%
Toekomstige prijsinflatie	3.00%	2.60%
Nominaal toekomstige loonsverhoging	4,15%-4,25%	3,10%-3,85%
Nominaal toekomstige barema-loonsverhoging	4,00%-4,15%	3,60%-3,75%
Sterfte	BE Prospective IA/BE	BE Prospective IA/BE

Bij de berekening van de pensioenverplichting wordt rekening gehouden met het personeelsverloop. Voor statutaire werknemers wordt ervan uitgegaan dat dit nul is en voor contractuele werknemers wordt uitgegaan van een degressief percentage op basis van de leeftijd.

De pensioenschuld werd bepaald op basis van de beste schatting door de entiteiten van de financiële en demografische veronderstellingen en welke ieder jaar worden herbekeken.

De duur van de verplichting is 13,36 jaar.

Sensitiviteitsanalyse

De meest significante actuariële veronderstellingen voor het bepalen van de toegezegdpensioenregelingen zijn de disconteringsvoet, de inflatie en de reële salarisverhogingen. De sensitiviteitsanalyse is gebaseerd op aanvaardbare mogelijke wijzigingen van de respectievelijke veronderstellingen waarbij de andere veronderstellingen constant worden gehouden.

Wij verwachten, gezien de huidige onzekerheid op de markt, dat het niveau van de discontovoet in 2024 vergelijkbaar zal blijven en dat de inflatie licht zal evolueren maar nog relatief lange tijd relatief hoog zal blijven.

Als de disconteringsvoet stijgt (of daalt) met 0,5% zou de geschatte impact op de toegezegdpensioenverplichting een daling (of stijging) betekenen van ongeveer 6% tot 7%.

Indien de inflatie stijgt (of daalt) met 0,25% zou de toegezegdpensioenverplichting stijgen (of dalen) met ongeveer 3%. Een stijging (of daling) van de reële salarisverhoging met 0,25% zou een stijging (of daling) van de toegezegdpensioenverplichting inhouden met ongeveer 5% tot 6%.

Pensioenplan activa

De activa van de pensioenplannen zijn als volgt:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Eigenvermogeninstrumenten	48.2%	49.9%
Schuldinstrumenten	36.2%	35.8%
Converteerbare leningen	4.8%	4.5%
Anderen (infrastructuur, private investeringsfondsen, verzekeringsdeposito's)	10.8%	9.8%

Het reële rendement van de activa van de plannen

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Reële rendement van de activa van de plannen	-79	100

De beleggingsstrategie van het pensioenfonds is bepaald met het oog op het bekomen van het beste rendement op de beleggingen, binnen de strikte limieten van risicocontrole en rekening houdend met het profiel van de pensioenverplichtingen. De relatief lange looptijd van de pensioenverplichtingen (13,36jaar) laat toe om een redelijk deel van de portefeuille toe te wijzen aan aandelen. Gedurende de laatste vijf jaar heeft het pensioenfonds de beleggingsportefeuille op significante wijze gediversifieerd zowel in type activa als regio en munt om het algehele risico te beperken en het verwacht rendement te verbeteren.

Per eind 2023 was ongeveer 49,9% van de portefeuille belegd in genoteerde aandelen (in Europa, de VS en opkomende markten), 35,8% in vastrentende waarden (staatsobligaties, bedrijfsobligaties, en senior leningen) en ongeveer 4,5% in converteerbare obligaties (Wereld ex. VS); het overige deel was geïnvesteerd in Europese infrastructuur, global private equity en Europees niet genoteerd vastgoed en cash. Het feitelijk uitvoeren van de investeringen is uitbesteed aan gespecialiseerde vermogensbeheerders.

Nagenoeg alle beleggingen werden gedaan via wederzijdse beleggingsfondsen. Directe investeringen bedragen minder dan 1% van de activa. Vrijwel alle aandelen, schuldinstrumenten en converteerbare leningen hebben genoteerde prijzen op een actieve markt. De andere activa, ten bedrage van minder dan 10% van de portfolio, zijn niet genoteerd. Het pensioenfonds investeert niet rechtstreeks in Proximus aandelen of –obligaties maar het is niet uitgesloten dat er enige Proximusaandelen of –obligaties opgenomen zijn in de gemeenschappelijke beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds belegt.

Het Proximus Pensioenfonds heeft een proactieve benadering gekozen voor het opnemen van ESG-criteria in zijn beleggingsbeleid. Aangezien bijna alle beleggingen gebeuren via collectieve fondsen die door externe beheerders worden beheerd, impliceert deze aanpak een permanente dialoog met de beheerders, waarbij hen wordt gevraagd om met deze criteria rekening te houden.

De Groep verwacht in 2024 33 miljoen EUR bij te dragen aan deze toegezegdpensioenregeling.

Andere pensioenplannen

De Groep heeft ook een andere toegezegd-pensioenregeling met een beperktere omvang, namelijk een toegezegd-pensioenverplichting van 6 miljoen EUR en fondsbeleggingen van 5 miljoen EUR, hetgeen resulteert in een nettoverplichting van 1 miljoen EUR.

De Groep heeft een aantal regelingen gebaseerd op bijdragen voor in aanmerking komende personeelsleden. Voor de plannen welke beheerd worden door buitenlandse filialen, geeft de Groep geen garantie van minimum rendement op de bijdragen. Voor alle plannen

die in België beheerd worden is er wel een gegarandeerd rendement. Alle regelingen, zowel in België als in buitenland, lopend of afgesloten, zijn niet materieel op groepsniveau en vertegenwoordigen geen materiële netto schuld voor de Groep.

Toelichting 11.3. Andere vergoedingen na uitdiensttreding

Historisch kent de Groep haar gepensioneerden naast pensioenen andere voordelen toe onder de vorm van een socio-culturele premie, trein tickets en andere sociale voordelen zoals hospitalisatie. Er worden geen activa opgebouwd voor dergelijke voordelen.

Het hospitalisatieplan is gebaseerd op een geïndexeerd vast bedrag per begunstigde.

De financieringstoestand van de plannen is als volgt:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Toegezegde pensioenverplichting	295	293
Nettoschuld opgenomen in de balans	295	293

De elementen opgenomen in de resultatenrekening en de staat van het totaalresultaat zijn als volgt:

(in miljoen EUR)	Jan-00	
	2022	2023
Servicekost - werkgever	4	3
Intrestkost	3	10
Opgenomen in de resultatenrekening	7	13
Herwaarderingen		
Actuarieel verlies t.g.v. wijziging in financiële assumpties	-61	1
Impact van ervaringsaanpassingen	-3	-1
Opgenomen in de staat van het totaalresultaat	-63	0
Totaal	-56	13

De beweging van de nettoschuld werd als volgt opgenomen in de balans:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
In het begin van het jaar	365	295
Kost van de periode opgenomen in de resultatenrekening	7	13
Herwaardering opgenomen in de staat van het totaalresultaat	-63	0
Bijdrage aan de deelnemers	-14	-15
Op het einde van het jaar	295	293

De schuld voor andere vergoedingen na uitdiensttreding was bepaald op basis van volgende assumpties:

	Per 31 december	
	2022	2023
Discontovoet	3.50%	3.30%
Toekomstige evolutie van de kosten (index inbegrepen)	3.00%	2.60%
Sterfte	BE Prospective IA/BE	BE Prospective IA/BE

De schuld voor de andere vergoedingen na uitdiensttreding werd bepaald op basis van de beste schatting door het bedrijf van de financiële en demografische hypothesen, welke elk jaar worden herbekeken.

De looptijd van de schuld bedraagt 11,88 jaar.

Sensitiviteitsanalyse

De belangrijke actuariële veronderstellingen voor het bepalen van de toegezegde pensioenregelingen zijn de disconteringsvoet, de inflatie, toekomstige kostentrends en mortaliteit. De sensitiviteitsanalyse is gebaseerd op aanvaardbare mogelijke wijzigingen van de respectievelijke veronderstellingen, terwijl de andere veronderstellingen constant worden gehouden.

Indien de disconteringsvoet stijgt (of daalt) met 0,5% zou de toegezegde pensioenverplichting dalen (of stijgen) met ongeveer 6%

Indien de toekomstige kostentrend stijgt (of daalt) met 0,5%, stijgt (of daalt) de toegezegde pensioenverplichting met ongeveer 6%

Indien een correctie van 1 jaar zou toegepast worden op de mortaliteitstabellen, zou de toegezegde pensioenverplichting wijzigen met ongeveer 4%.

De Groep verwacht in 2024 een bedrag van 16 miljoen EUR aan deze plannen bij te dragen.

Toelichting 11.4. Overige verplichtingen

De Groep participeert in een toegezegde pensioenregeling opgezet door de staat. Op 31 december 2003 heeft Proximus haar verplichtingen met betrekking tot het wettelijk pensioen voor de statutaire medewerkers en hun nabestaanden overgedragen aan de Belgische staat, door middel van een betaling van 5 miljard EUR aan de Belgische staat. De overdracht van deze verplichtingen ging gepaard met een verhoogde werkgeversbijdrage voor de sociale zekerheid voor ambtenaren met ingang van 2004 en een jaarlijks vergoedingsmechanisme voor verschuiving van bepaalde toekomstige stijgingen of dalingen in de Belgische staat verplichtingen ten gevolge van acties ondernomen door Proximus. Naar aanleiding van een wetswijziging (Programma Wet van 25 december 2017), is vanaf 2018 de verplichting tot compensatie voor de Belgische Staat stopgezet.

Toelichting 12. Andere vaste activa

(in miljoen EUR)	Toelichting	Per 31 december	
		2022	2023
Andere derivaten	32.1	83	71
Andere financiële vaste activa tegen geamortiseerde kostprijs		16	21
Totaal		99	92

De overige derivaten hebben voornamelijk betrekking op:

- Een 10-jarige termijnrenteswap met een nominaal bedrag van 500 miljoen EUR, afgesloten op februari 2022, ter dekking van de blootstelling van de Groep aan de variabiliteit van de kasstromen die is toe te schrijven aan het langetermijnrenterisico in verband met een zeer waarschijnlijke verwachte transactie, namelijk een obligatie met een looptijd van 10 jaar die in april 2025 zal worden uitgegeven. De Groep past hedge accounting toe op deze swap. De reële waarde van dit financiële instrument bedraagt 58 miljoen EUR per 31 december 2023 en 82 miljoen EUR per jaareinde 2022.
- Een "zero cost collar" swaption aangegaan door de groep in 2023 om de waarde van haar bestaande pre-hedging renteswap te beschermen tegen renteschommelingen. De reële waarde van dit financiële instrument bedraagt 13 miljoen EUR per 31 december 2023.

Andere financiële activa betreffen kaswaarborgen op lange termijn en niet-commerciële vorderingen op lange termijn.

Toelichting 13. Voorraden

(in miljoen EUR)	Per 31 december					
	2022			2023		
	Bruto bedrag	Waardeverminderingen	Netto bedrag	Bruto bedrag	Waardeverminderingen	Netto bedrag
Grondstoffen, hulpstoffen en reserveonderdelen	62	-6	56	55	-6	48
Werken in uitvoering en afgewerkte producten	23	0	23	21	0	21
Handelsgoederen	111	-3	108	95	-5	89
Totaal	196	-9	187	171	-12	159

Grondstoffen, verbruiksgoederen en reserveonderdelen zijn voornamelijk materialen voor het gigabit-netwerk, zoals kabels en installatiegereedschap.

Onderhanden werk en afgewerkte goederen bevatten voornamelijk projecten die nog niet zijn voltooid.

Handelsgoederen zijn CPE's ('customer premises equipment'), zoals smartphones/tablets en bijbehorende accessoires (4334%), apparatuur voor internet en TV thuis (decoders (13%), modems (23%), TV's (2%)), ICT (11%), terminals (5%) en PABX (3%).

Toelichting 14. Handelsvorderingen en contractactiva

Toelichting 14.1 Handelsvorderingen

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Handelsvorderingen	938	866
Handelsvorderingen - bruto bedrag	1.025	952
Waardevermindering	-87	-86

Handelsvorderingen zijn bedragen die klanten verschuldigd zijn voor gekochte goederen of diensten in het kader van de normale bedrijfsuitoefening. De meeste handelsvorderingen zijn niet-rentedragend en hebben meestal een looptijd van 30-90 dagen. Voor TeleSign hebben de meeste klanten een betalingstermijn van 30 dagen, met enkele uitzonderingen die een termijn van 60 dagen hebben. De termijnen zijn iets langer voor de vorderingen van het International Carrier Services-segment (ICS), aangezien het grootste deel van de handelsvorderingen betrekking heeft op andere Telco-operatoren. Gezien de bilaterale aard van BICS-activiteiten, is netting van onderlinge positie gebruikelijk, maar dit proces kan vrij lang duren. De gerelateerde verrekeningsovereenkomsten zijn juridisch niet afdwingbaar.

Aangezien de activiteiten van BICS vrij volatiel zijn, moeten de variaties in de kasstroom die verband houden met handelsvorderingen en handelsschulden bij analyse samen worden bekeken.

Voor de Domestic activiteiten wordt de netting ook toegepast bij een aantal andere telecomoperators.

Voor de gepresenteerde jaren werden geen handelsvorderingen in onderpand gegeven. In 2023 ontving de Groep bankgaranties en garanties van moederondernemingen voor 7 miljoen EUR (in 2022 2 miljoen EUR) als zekerheden voor de betaling van openstaande facturen.

Toelichting 14.2 Contractactiva

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Bruto Contractactiva	145	176
Afloop binnen 12 maanden na de rapporteringsperiode	104	127
Afloop 12 maanden na de rapporteringsperiode	40	49
Waardevermindering	-8	-10
Netto contractactiva	137	167

De evolutie van het brutobedrag van de contractactiva gedurende het jaar kan als volgt worden verklaard:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Balans op 1 januari	127	145
Afname van contractactiva met betrekking tot bestaande contracten in de openingsbalans	-143	-165
Normale evolutie	-122	-142
Verwachte beëindiging	-21	-23
Nieuwe contractactiva	161	197
Balans op 31 december	145	176

Contractuele activa worden voornamelijk gegenereerd door contracten die gezamenlijke aanbiedingen voor mobiele en vaste telefonie bevatten met een gesubsidieerde handset en diensten die gedurende een periode van 24 maanden geleverd moeten worden (zie toelichting 2). De toename van het saldo van de contractuele activa ten opzichte van 2022 is voornamelijk te wijten aan de toename van het aantal Proximus SA-contracten dat eind 2023 van kracht was, en aan de stijging van de prijs van de handsets die in de aanbiedingen zijn opgenomen.

Toelichting 14.3 Voorziening voor kredietverlies op handelsvorderingen en contractactiva

De Groep past de vereenvoudigde IFRS 9-benadering toe voor het waarderen van de verwachte kredietverliezen. Deze benadering maakt gebruik van een verwacht kredietverlies over de looptijd voor alle handelsvorderingen en contractactiva. Om de verwachte kredietverliezen te meten, zijn handelsvorderingen en contractactiva van de residentiële- en zakelijke-segmenten gegroepeerd op basis van gedeelde kredietrisicokarakteristieken en de achterstallige dagen. De contractactiva hebben betrekking op een recht op vergoeding in ruil voor goederen en diensten die al zijn overgedragen en hebben grotendeels dezelfde risicokenmerken als de handelsvorderingen voor dezelfde soorten contracten. De Groep heeft daarom geconcludeerd dat de verwachte verliespercentages voor handelsvorderingen van de residentiële- en zakelijke-segmenten een redelijke benadering zijn van de verliespercentages voor de contractactiva. Deze verwachte verliespercentages komen overeen met historische kredietverliezen aangepast om huidige en toekomstgerichte informatie weer te geven over macro-economische factoren die van invloed zijn op het vermogen van de klanten om de vorderingen te verrekenen.

Voor de BICS segmenten werden de verwachte kredietverliezen voor handelsvorderingen bepaald op individuele basis, rekening houdend met verschillende factoren die bepalend zijn voor een kredietscore, zoals micro- en macro-economische criteria, evenals kredietrating, landenrisico, klanthistoriek, mogelijke compensatie en andere interne en externe bronnen. Voor TeleSign zijn de verwachte kredietverliezen bepaald op basis van pools die zijn gedefinieerd op basis van geografische regio's en ouderdom, waarin relevante toekomstgerichte gegevens zijn opgenomen.

De analyse van de vervallen handelsvorderingen waarop geen waardevermindering werd geboekt, is als volgt:

Per 31 december	Vervallen									
	Bruto vorderingen	Waardevermindering	Netto boekwaarde	Niet vervallen	< 30 dagen	30-60 dagen	60-90 dagen	90-180 dagen	180-360 dagen	> 360 dagen
(in miljoen EUR)										
Handelsvorderingen										
2021	977	-98	879	519	77	44	26	46	45	123
2022	1.025	-87	938	593	86	42	25	60	10	123
2023	952	-86	866	557	85	25	16	49	25	110
2023 % waardevermindering op handelsvorderingen			9%	2%	2%	7%	11%	16%	21%	34%
Het verlies van waarde op de contractactiva is als volgt:										
Contractactiva	176	-10	167	167						
2023 % waardevermindering op contractactiva			6%	6%						

De voorziening voor kredietverlies op afsluitdatum voor handelsvorderingen en contractactiva op 31 december 2023 wordt als volgt aangesloten met de openingsbalansen

De evolutie van de waardeverminderingen voor dubieuze vorderingen is als volgt:

(in miljoen EUR)	Handelsvorderingen	Contractactiva	Total
Op 31 december 2022	87	8	95
Stijging in de voorziening voor verliezen via de resultatenrekening	34	2	36
Afgeschreven vorderingen als niet inbaar	-33	0	-33
Andere bewegingen	-1	0	-1
Op 31 december 2023	86	10	96

Toelichting 15. Andere vlottende activa

(in miljoen EUR)	Toelichting	Per 31 december	
		2022	2023
Terug te vorderen B.T.W.		7	6
Derivaten	32.1	125	2
Over te dragen kosten		103	153
Verkregen opbrengsten		8	4
Andere vorderingen		26	36
Totaal		269	202

In 2023 hebben derivaten voornamelijk betrekking op een voorwaardelijke valutatermijntransactie die door de Groep is aangegaan om haar blootstelling aan de variabiliteit in kasstromen te beperken die toe te schrijven is aan het valutarisico in verband met een zeer waarschijnlijke toekomstige transactie (bedrijfscombinatie) die in vreemde valuta zal worden afgewikkeld. De Groep past hedge accounting toe op deze transactie.

De derivaten hebben in 2022 voornamelijk betrekking op een 10-jarige en een 7-jarige termijnrenteswap met een totaal nominaal bedrag van 1,1 miljard EUR, aangegaan op februari en november 2022 om de blootstelling van de Groep aan de variabiliteit van de kasstromen te dekken die is toe te schrijven aan het langetermijnrenterisico in verband met twee zeer waarschijnlijke verwachte transacties, namelijk een obligatie met een looptijd van 10 jaar die zal worden uitgegeven in november 2023 en een obligatie met een looptijd van 7 jaar die zal worden uitgegeven in maart 2023. De obligaties werden uitgegeven als gepland en de Groep past hedge accounting toe op deze swaps

De vooruitbetaalde kosten bestaan voornamelijk uit vergoedingen voor ICT (75 miljoen EUR in 2023 tegenover 66 miljoen EUR in 2022), spectrum interesten (35 miljoen EUR in 2023 versus 3 miljoen EUR in 2022) (zie ook Toelichting 29 en 32.2 voor de impact van spectrum interesten op de resultatenrekening), huurkosten voor vastgoed, software en het mobiele netwerk (8 miljoen EUR in 2023 tegenover 8 miljoen EUR in 2022), SaaS-contracten (6 miljoen EUR in 2023 tegenover 5 miljoen EUR in 2022), vergoedingen voor consultancy (3 miljoen EUR in 2023 tegenover 4 miljoen EUR in 2022).

Toelichting 16. Vaste activa aangehouden voor verkoop

In maart 2022 hebben Proximus en Immobel bindende overeenkomsten bereikt met betrekking tot de herontwikkeling van het Proximus-hoofdkantoor in Brussel. Als gevolg van deze overeenkomsten heeft Proximus rechten verworven en toezeggingen gedaan om het Proximus hoofdkantoor af te staan voor ongeveer EUR 143 miljoen in december 2023, en om een lease-back overeenkomst aan te gaan van een deel van de gerenoveerde gebouwen.

Als gevolg van de bezorgdheid van Immobel over de huidige macro-economische situatie, zijn beide partijen na verdere onderhandelingen overeengekomen om de eerder voorziene afrondingsperiode met negen maanden te verlengen, waarbij Immobel als enige het recht heeft om de transactie af te gelasten in het derde kwartaal van 2024.

Immobel heeft ingestemd met een onherroepelijke betaling van EUR 30 miljoen in december 2023. Als Immobel beslist om de calloptie uit te oefenen, zal dit bedrag in mindering gebracht worden van de overnameprijs. In de tussentijd blijft Proximus volledig eigenaar van het hoofdkantoor.

Als Immobel beslist om de transactie niet te bevestigen, zal Proximus op dat moment opnieuw evalueren of het gepast is om het gebouw te kwalificeren als aangehouden voor verkoop.

De activa van Proximus Towers worden voor hun boekwaarde (99 miljoen EUR) per december 2023 geclassificeerd als aangehouden voor verkoop.

(in miljoen EUR)	Terreinen en gebouwen	Technische uitrusting	Totaal
Aanschaffingswaarde	364	18	383
Afschrijvingen	-272	-12	-284
Netto boekwaarde per 31 december 2023	92	6	99

Toelichting 17. Geldmiddelen en kasequivalenten

(in miljoen EUR)	Toelichting	Per 31 december	
		2022	2023
Termijnrekening tegen geamortiseerde kostprijs	32.4	10	488
Kas en banktegoeden	32.4	288	227
Totaal		299	716

Korte termijndeposito's worden, afhankelijk van de onmiddellijke kasbehoeften van de Groep, aangegaan voor periodes variërend van één dag tot drie maanden, en kosten of leveren interesten op tegen de respectieve korte termijndepositorente. De rentevoeten op banktegoeden zijn vlottend en stemmen overeen met de dagelijkse bankdepositorente. De geldmiddelen en kasequivalenten worden aangehouden bij financiële instellingen, soevereine & supranationale agentschappen, geldmarktfondsen & tegenpartijen met een kredietrating op lange termijn van minimaal A-. Daarom wordt het verwachte kredietverlies op geldmiddelen en kasequivalenten als immaterieel beschouwd.

Toelichting 18. Eigen Vermogen

Toelichting 18.1. Eigen vermogen

Per 31 december 2023 bedroeg het maatschappelijk kapitaal van Proximus NV 1 miljard EUR (volledig volstort), vertegenwoordigd door 338.025.135 aandelen, zonder nominale waarde en alle met dezelfde rechten voor zover deze rechten niet geschorst of ingetrokken werden in het geval van eigen aandelen. De Raad van Bestuur van Proximus NV heeft het recht het kapitaal te verhogen met een maximumbedrag van 200 miljoen EUR.

De vennootschap kan eigen aandelen verwerven en de aldus verworven aandelen vervreemden overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen. De Raad van Bestuur is op grond van artikel 13 van de statuten gemachtigd om het wettelijk maximum toegelaten aantal eigen aandelen te verwerven. De prijs die voor deze aandelen wordt betaald, mag niet meer dan vijf procent hoger zijn dan de hoogste slotkoers van de dertig beursdagen die aan de verrichting voorafgaan en niet meer dan tien procent lager dan de laagste slotkoers van diezelfde periode van dertig beursdagen. Deze machtiging werd verlengd en verleend voor een periode van vijf jaar met ingang van 21 april 2021.

Proximus NV heeft een statutaire verplichting om 5% van de winst vóór belastingen van de moedermaatschappij uit te keren aan haar werknemers. In de bijgevoegde geconsolideerde jaarrekening wordt deze winstuitkering geboekt als workforce kost.

In december 2015 werd door het Belgische Parlement een nieuwe wet aangenomen met het oog op de modernisering van de wet van 1991 tot hervorming van bepaalde overheidsbedrijven, met name door de versoepeling van bepaalde organisatorische beperkingen om een gelijk speelveld met concurrerende bedrijven te creëren, door de corporate governance in overeenstemming te brengen met de gangbare regels voor beursgenoteerde bedrijven in België en door het kader te bepalen waarbinnen de overheid haar participatie kan terugbrengen tot minder dan 50%. De Algemene Vergadering van 2016 besliste de statuten aan te passen, zodat de wijzigingen in de wet van 1991 konden worden opgenomen.

Op 31 december 2023 bedraagt het aantal eigen aandelen 15.401.433 (15.632.628 in 2022).

In 2023 en 2022 verkocht de Groep respectievelijk 2.746 en 10.229 eigen aandelen aan haar senior management voor minder dan 1 miljoen EUR onder een aandelenaankoopplan met een korting van 16,70% (zie toelichting 35).

Aantal aandelen (inclusief eigen aandelen):	2022	2023
Op 1 januari	338.025.135	338.025.135
Per 31 december	338.025.135	338.025.135
Aantal eigen aandelen:	2022	2023
Op 1 januari	15.283.771	15.632.628
Verkoop onder een aandelenaankoopplan met korting	-10.229	-2.746
Aankoop en verkoop van eigen aandelen	359.086	-228.449
Per 31 december	15.632.628	15.401.433

Toelichting 18.2. Minderheidsbelangen

In 2023 en 2022 hadden de minderheidsbelangen enkel betrekking op Doktr.

Toelichting 19: Rentedragende schulden

Toelichting 19.1 Rentedragende schulden op lange termijn

(in miljoen EUR)	Toelichting	Per 31 december	
		2022	2023
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)		2.239	2.881
Kredietinstellingen		400	400
Andere leningen		37	27
Totaal		2.676	3.308

In 2021 is Proximus een partnerschap aangegaan met HCL Technologies waarbij dat bedrijf de private cloud-infrastructuur van Proximus exploiteert en onderhoudt. De overige leningen bestaan uit het langlopende deel van de activa-financiering (nominaal bedrag van 65 miljoen EUR dat Proximus in 2022 heeft ontvangen. Op 31 december 2022 had Proximus deze financiële verplichting al voor 28 miljoen EUR terugbetaald (18 miljoen EUR eind 2022) die voortvloeit uit het partnerschap, voor de infrastructuur die in de datacenters van Proximus en onder zijn controle blijft.

In maart 2023 heeft Proximus een obligatie van 500 miljoen EUR uitgegeven met een jaarlijkse vaste coupon van 4,00% en een looptijd van 7 jaar met vervaldatum 8 maart 2030. De kasstroomafdekking voor een nominaal bedrag van EUR 500 miljoen werd op die datum afgewikkeld en resulteerde in een betaling van EUR 20 miljoen ontvangen van de tegenpartij van de afdekking.

Op 10 november 2023 heeft Proximus met succes een obligatietransactie van EUR 750 miljoen geprijsd. De obligatie heeft een coupon van 4,125% en een looptijd van 10 jaar die op 17 november 2033 vervalt. De gerelateerde kasstroomafdekking voor een nominaal bedrag van EUR 600 miljoen werd op die datum afgewikkeld en resulteerde in een betaling van EUR 111 miljoen ontvangen van de tegenpartij van de afdekking.

Een obligatie van 600 miljoen EUR vervalt in april 2024 en werd overgeboekt van langlopende naar kortlopende rentedragende verplichtingen.

Alle langetermijnschulden zijn zonder waarborgen. Tijdens 2023 en 2022 zijn er geen wanbetalingen of schendingen m.b.t. aangegane leningen.

De niet-achtergestelde obligatieleningen in EUR en JPY worden door Proximus NV uitgegeven. De nominale waarde van deze schulden is volledig terugbetaalbaar op hun vervaldatum.

In de twee voorgestelde jaren werden rente- en valutaswaps (IRCS) gebruikt om de rentevoet- en wisselkoersrisico's op de niet-achtergestelde obligatieleningen in JPY te beheren. Deze swaps geven de Groep de mogelijkheid om de rentevoet op deze obligatieleningen, welke economisch volledig afgedekt zijn, om te zetten van een vaste rentevoet naar een vlottende rentevoet en de resterende schulden in JPY om te zetten in vaste renteschulden in EUR (zie toelichting 32.1).

De Groep heeft renteswaps gebruikt om het risico te beperken van renteschommelingen tussen de aanvangsdatum van de afdekking en de uitgiftedatum van zeer waarschijnlijke vastrentende schulden op lange termijn, en die zich hebben voorgedaan zoals gepland. In de onderstaande tabellen zijn in de effectieve rentevoeten van de schulden waarop deze afdekkingen betrekking hebben, de effecten van deze afdekkingen op de vervaldag verwerkt.

De rentedragende langetermijnleningen per 31 december 2022 zijn als volgt:

	Boekwaarde	Nominale waarde	Waardering volgens IFRS 9	Vervaldatum	Interest-betalingen/ herprijsbaar	Betaalde rentevoet	Reële rentevoet
	(in miljoen EUR)	(in miljoen EUR)			(b)		
Niet-achtergestelde obligatieleningen							
Leningen met vlottende interestvoet							
JPY (a)	11	11	Afgeschreven kost	Dec-26	Halfjaarlijks	2.34%	2.34%
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	150	150	Afgeschreven kost	Maa-28	Jaarlijks	3.19%	3.22%
EUR	599	600	Afgeschreven kost	Apr-24	Jaarlijks	2.38%	2.46%
EUR	498	500	Afgeschreven kost	Okt-25	Jaarlijks	1.88%	2.05%
EUR	150	150	Afgeschreven kost	Mei-40	Jaarlijks	1.50%	1.52%
EUR	100	100	Afgeschreven kost	Sep-31	Jaarlijks	1.75%	1.78%
EUR	732	750	Afgeschreven kost	Nov-36	Jaarlijks	0.75%	1.05%
Kredietinstellingen							
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	400	400	Afgeschreven kost	Maa-28	Jaarlijks	1.23%	1.04%
Andere leningen							
EUR	37	37	Afgeschreven kost	Nov-28	Maandelijks	3.04%	3.04%
Totaal	2.676	2.698					

(a) omgezet in een variabele rentelening in EUR via rente- en valutaswaps.

(b) voor leningen met variabele rente is de rentevoet de rentevoet die geldt op de laatste renteherzieningsdatum vóór 31 december 2022.

De rentedragende langetermijnleningen per 31 december 2023 zijn als volgt:

	Boekwaarde	Nominale waarde	Waardering volgens IFRS 9	Vervaldatum	Interest-betalingen/herprijsbaar	Betaalde rentevoet	Reële rentevoet
	(in miljoen EUR)	(in miljoen EUR)			(b)		
Niet-achtergestelde obligatieleningen							
Leningen met vlottende interestvoet							
JPY (a)	11	11	Afgeschreven kost	Dec-26	Halfjaarlijks	3.76%	3.76%
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	150	150	Afgeschreven kost	Mar-28	Jaarlijks	3.19%	3.22%
EUR	499	500	Afgeschreven kost	Oct-25	Jaarlijks	1.88%	2.05%
EUR	150	150	Afgeschreven kost	May-40	Jaarlijks	1.50%	1.52%
EUR	733	750	Afgeschreven kost	Nov-36	Jaarlijks	0.75%	1.05%
EUR	495	500	Afgeschreven kost	Mar-30	Jaarlijks	4.00%	3.60%
EUR	100	100	Afgeschreven kost	Sep-31	Jaarlijks	1.75%	1.78%
EUR	743	750	Afgeschreven kost	Nov-33	Jaarlijks	4.13%	2.75%
Kredietinstellingen							
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	400	400	Afgeschreven kost	Mar-28	Jaarlijks	1.23%	1.04%
Andere leningen							
EUR	27	27	Afgeschreven kost	Nov-28	Maandelijks	3.04%	3.04%
Totaal	3.308	3.338					

(a) omgezet in een variabele rentelening in EUR via rente- en valutaswaps.

(b) voor leningen met variabele rente is de rentevoet de rentevoet die geldt op de laatste renteherzieningsdatum vóór 31 december 2023

Toelichting 19.2 Kortlopende rentedragende schulden

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Kortetermijndeel van andere schulden > 1 year		
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	100	600
Kredietinstellingen	1	0
Andere leningen	10	10
Kredietinstellingen	0	1
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	477	0
Totaal	588	611

Een obligatie van EUR 600 miljoen vervalt in april 2024 en werd overgeboekt van langlopende naar kortlopende rentedragende verplichtingen.

De Groep betaalde in mei 2023 een obligatie van 100 miljoen EUR die in 2022 werd overgeboekt van langlopende naar kortlopende rentedragende verplichtingen.

De overige leningen vertegenwoordigt het kortlopende deel van de activa-financieringsovereenkomst met HCL.

De overige niet-achtergestelde schuld vertegenwoordigde in 2022 een opgenomen en uitstaand bedrag van 477 miljoen EUR van het Commercial Paper-programma. Per 31 december 2023 bleef deze Commercial Paper ongebruikt.

De onderstaande tabellen geven een overzicht van het kortlopende gedeelte van de niet-achtergestelde obligatieleningen met vervaldatum binnen het jaar.

Kortetermijnschulden per 31 december 2022 zijn als volgt:

	Boekwaarde	Nominale waarde	Waardering volgens IFRS 9	Vervaldatum	Interest-betalingen/herprijsbaar	Betaalde rentevoet	Reële rentevoet
	(in miljoen EUR)	(in miljoen EUR)					
Kortetermijndeel van rentedragende schulden > 1 year							
Niet-achtergestelde obligatieleningen							
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	100	100	Afgeschreven kost	Mei-23	Jaarlijks	2.26%	2.29%
Andere leningen							
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	10	10	Afgeschreven kost	Nov-28	Maandelijks	3.04%	3.04%
Kredietinstellingen							
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	1	1	Afgeschreven kost	Okt-23	Maandelijks	0.60%	0.60%
Rentedragende schulden							
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)							
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	477	477	Afgeschreven kost	Jan & feb 2023	Bij aanvang	1.55%-1.97%	1.55%-1.97%
Totaal	588	588					

Kortetermijnschulden per 31 december 2023 zijn als volgt:

	Boekwaarde	Nominale waarde	Waardering volgens IFRS 9	Vervaldatum	Interest-betalingen / herprijsbaar	Betaalde rentevoet	Reële rentevoet
	(in miljoen EUR)	(in miljoen EUR)					
Kortetermijndeel van rentedragende schulden > 1 year							
Niet-achtergestelde obligatieleningen							
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	600	600	Afgeschreven kost	Apr-24	Jaarlijks	2.38%	2.46%
Andere leningen							
EUR	10	10	Afgeschreven kost	Nov-28	Jaarlijks	3.04%	3.04%
Rentedragende schulden							
Kredietinstellingen							
Leningen tegen vaste interestvoet							
EUR	1	1	Afgeschreven kost	Dagelijks	Dagelijks	8.90%	8.90%
Totaal	611	611					

Toelichting 19.3 Informatie over de financieringsactiviteiten van de Groep in verband met rentedragende schulden

	Per 31 december	Kasstroom uitgifte	Kasstroom aflossingen	Niet kas wijzigingen	Per 31 december
(in miljoen EUR)	2021				2022
Langetermijn					
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	2.337	0	0	-97	2.239
Kredietinstellingen	401	0	-1	0	400
Andere leningen	0	65	0	-28	37
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	3	0	0	-2	1
Korte termijn deel van andere schulden > 1 year					
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	0	0	0	100	100
Beleggingen aangehouden tot vervaldag	1	0	0	0	1
Andere kortlopende rentedragende verplichtingen					
Kredietinstellingen	150	0	-150	0	0
Andere leningen	0	0	-19	28	10
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	100	477	-100	0	477
Andere leningen	1	0	-1	0	0
Totale schulden uit financieringsactiviteiten exclusief leasingschulden	2.992	543	-270	1	3.265
Leasingschulden op korte en lange termijn	273	0	-89	87	272
Totale schulden uit financieringsactiviteiten inclusief leasingschulden	3.265	543	-359	88	3.536

(in miljoen EUR)	Per 31 december 2022	Kasstroom uitgifte	Kasstroom aflossingen	Niet kas wijzigingen	Per 31 december 2023
Langetermijn					
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	2.239	1.238	0	-597	2.881
Kredietinstellingen	400	0	0	0	400
Andere leningen	37	0	0	-10	27
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	1	0	0	1	3
Korte termijn deel van andere schulden > 1 year					
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	100	0	-100	600	600
Beleggingen aangehouden tot vervaldag	1	0	-1	0	0
Andere kortlopende rentedragende verplichtingen					
Kredietinstellingen	0	1	0	0	1
Andere leningen	10	0	-10	10	10
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	477	0	-477	0	0
Totale schulden uit financieringsactiviteiten exclusief leasingschulden	3.265	1.239	-587	5	3.921
Leasingschulden op korte en lange termijn	272	0	-92	119	298
Totale schulden uit financieringsactiviteiten inclusief leasingschulden	3.536	1.239	-679	123	4.219

De kasstroomuitgifte van 1.238 miljoen EUR komt overeen met de contanten die Proximus heeft verkregen uit de twee emissies van obligaties (maart en november 2023), na aftrek van alle direct gerelateerde emissiekosten.

De niet-kasmutaties in 2023 hebben betrekking op de overdracht van een obligatie van EUR 600 miljoen van langlopend naar kortlopend.

De niet-kasmutaties in 2022 hebben betrekking op de overdracht van een obligatie van 100 miljoen EUR van langlopend naar kortlopend en de herwaardering naar reële waarde van het ingebedde derivaat dat verband houdt met maar gescheiden is van de langlopende schuld uitgedrukt in JPY, het basiscontract ervan.

De kasstroombewegingen met betrekking tot de kortlopende en langlopende overige leningen in 2023 en 2022 hebben betrekking op het kortlopende en langlopende deel van de regeling voor de financiering van activa (nominaal bedrag van 65 miljoen EUR) die is voorzien in het kader van dat partnerschap met HCL Technologies (zie toelichting 19.1).

Toelichting 20. Provisies

(in miljoen EUR)	Arbeids- ongevallen	Geschillen	Ziekte­dagen	Ontmanteling masten	Andere risico's	Totaal
Per 1 januari 2022	26	36	15	44	32	153
Toevoegingen	2	5	0	0	9	15
Aanwendingen	-2	-6	0	-1	-6	-16
Terugnemingen	0	-7	-1	-4	-4	-17
Actualisatie	1	0	0	0	-2	0
Overdracht	0	0	0	3	-3	0
Op 31 december 2022	26	29	14	41	25	136
Toevoegingen	1	7	0	0	7	15
Aanwendingen	-2	-1	0	-2	-1	-6
Terugnemingen	0	-4	-1	0	-6	-11
Actualisatie	1	1	0	0	1	3
Op 31 december 2023	26	32	13	40	27	137

De voorziening voor arbeidsongevallen betreft de vergoedingen die Proximus NV desgevallend zal betalen aan personeelsleden die gewond geraakt zijn (met inbegrip van beroepsziekten) tijdens de uitoefening van hun functie en op de weg van en naar het werk. Tot 31 december 2002 werd de vergoeding volgens de wet van 1967 (openbare sector) op de arbeidsongevallen, gedekt en rechtstreeks uitbetaald door Proximus. Deze voorziening (gedeelte annuïteiten) is gebaseerd op actuariële gegevens met inbegrip van de sterftetafels, vergoedingspercentages, rentevoeten en andere factoren bepaald door de wet van 1967 en berekend met de hulp van een professioneel verzekeraar. Rekening houdend met de sterftetafel wordt ervan uitgegaan dat het grootste gedeelte van deze kosten zal worden uitbetaald tot 2062.

Sinds 1 januari 2003 zijn de contractuele personeelsleden onderworpen aan de wet van 1971 (privésector) en blijven de statutaire personeelsleden onder de toepassing van de wet van 1967 (openbare sector). Zowel voor de contractuele als de statutaire personeelsleden is Proximus sinds 1 januari 2003 gedekt door verzekeringspolissen voor arbeidsongevallen en zal zij dus geen rechtstreekse betalingen meer uitvoeren aan de personeelsleden.

De voorziening voor geschillen geeft de beste raming van het management weer voor waarschijnlijke verliezen ten gevolge van hangende geschillen waarvoor de Groep door een derde partij wordt vervolgd of waarvoor zij betrokken is in een juridisch geschil. De verwachte timing van de bijbehorende uitstroom van kasmiddelen hangt af van de vooruitgang en de duur van de onderliggende gerechtelijke procedures.

De voorziening voor ziekte­dagen is de beste raming van het management van de waarschijnlijke kosten vanwege de toekenning door Proximus aan haar statutaire personeelsleden van een recht op cumulatie van niet-opgenomen ziekte­dagen.

De voorziening voor de ontmanteling van pylonen omvat de verwachte kosten voor de ontmanteling en het herstel van de sites waarop de antennes zich bevinden. Verwacht wordt dat het grootste deel van deze kosten in de periode 2024-2050 zal worden betaald. De voorziening voor herstelkosten wordt geraamd aan de huidige prijzen en verdisconteerd tegen een discontovoet van 3,3% op basis van het verwachte tijdschema voor de afwikkeling van de verplichting.

De voorziening voor andere risico's omvat hoofdzakelijk de milieurisico's en de diverse risico's.

Toelichting 21. Andere langetermijnschulden

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Andere langlopende schulden-rentedragend	86	45
Andere langlopende schulden-niet rentedragend	592	559
Totaal	679	604

De rentedragende verplichtingen omvatten spectrumlicenties. Deze langlopende rentedragende verplichting wordt afgewikkeld door middel van jaarlijkse termijnen gedurende de looptijd van de licentie (toelichting 4 en 29). De rente op de schuld wordt berekend over de uitstaande langetermijnschuld. De gebruikte wettelijke rentevoet is gelijk aan het gemiddelde van de 1-jaars EURIBOR-rentevoet voor de maand december van het voorgaande jaar, naar boven afgerond op het dichtstbijzijnde kwartaal % en verhoogd met 2%.

De niet-rentedragende verplichtingen omvatten uitzend- en contentrechten die betaalbaar zijn over het deel van de contractduur dat langer dan een jaar is (meestal minder dan 5 jaar), de reële waarde van het deel van de Virtual Power Purchase Agreement (zie toelichting 2) dat over meer dan een jaar wordt afgewikkeld (2,6 miljoen EUR) en het deel van de spectrumlicenties dat niet-rentedragend is.

De overdracht van langlopende schulden naar kortlopende schulden was groter dan de nieuwe toevoegingen in 2023, wat de afname van het saldo van de overige langlopende schulden verklaart.

Toelichting 22: Andere kortetermijnschulden

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Te betalen B.T.W.	48	42
Schulden aan werknemers	121	121
Voorziening voor vakantiegeld	94	97
Voorziening voor sociale zekerheidsbijdrage	51	51
Voorschot ontvangen op contracten	15	41
Andere belastingen	141	108
Over te dragen opbrengsten	3	11
Toe te rekenen kosten	25	44
Andere schulden niet-rentedragend	139	150
Andere schulden rentedragend	25	37
SubTotaal overige huidige schulden	663	703
Contractuele verplichtingen	127	126
Totaal	790	829

Contractverplichtingen omvatten de verplichting van de Groep om in de toekomst goederen of diensten aan een klant over te dragen waarvoor de Groep een vergoeding van de klant heeft ontvangen of het bedrag verschuldigd is. Het deel van de contractverplichting per 31 december 2022 dat in 2023 als opbrengst wordt opgenomen, wordt vermeld in Toelichting 23.

De daling van de rubriek 'Overige belastingen' houdt verband met een daling van de roerende voorheffing, onroerende voorheffing en belasting op pylonen. De stijging van de toe te rekenen kosten is te wijten aan de stijging van de toe te rekenen renteschulden. De onherroepelijke betaling van Immobel (30 miljoen) is opgenomen in de 'Ontvangen vooruitbetalingen'.

De overige rentedragende en niet-rentedragende schulden zijn voornamelijk schulden in verband met broadcasting en spectrum.

Belastingen op pylonen

Lokale belastingen op mobiele netwerkinfrastructuur worden sinds meer dan 20 jaar geheven door bepaalde provincies en gemeenten in België.

Proximus heeft de wettelijkheid van deze belastingen steeds betwist in alle gewesten op basis van verscheidene juridische argumenten. Het Europees Hof van Justitie oordeelde in twee Proximus zaken van december 2015 dat een belasting op pylonen op zich niet strijdig is met Europees recht. Proximus blijft juridische procedures voeren met betrekking tot belastingen op pylonen geheven door gemeenten en provincies in de drie gewesten op basis van andere argumenten.

Provisies worden genomen op basis van inschattingen van de geschillen gebaseerd op de heersende rechtspraak door een externe raadsman. Interest kosten voor onbetaalde aanslagbiljetten worden op maandelijkse basis geboekt tegen het wettelijke fiscaal tarief.

De in de financiële staten opgenomen positie weerspiegelt de beste raming van het management van het waarschijnlijke eindresultaat.¹

Toelichting 23. Netto-omzet

Netto-omzet komt overeen met de omzet uit contracten met klanten. De Groep genereert inkomsten uit de overdracht van goederen en diensten in de tijd en op een bepaald moment als volgt:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Netto omzet erkend op een bepaald moment in de tijd	622	710
Netto omzet erkend in de tijd	5.231	5.283
Totaal	5.853	5.993

De uitsplitsing van de netto-omzet volgens de aard van de geleverde goederen en diensten en de markt en het soort klanten is als volgt:

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Domestic		
Residential		
Omzet van Consumer afkomstig van X-play klanten (1)	1.782	1.880
Prepaid	41	35
Toestellen (2)	231	279
Lux. Telco (3)	131	135
Andere	56	46
<i>Totaal residential</i>	<i>2.241</i>	<i>2.375</i>
Business		
Diensten (4)	1.587	1.622
Producten (5)	272	299
Lux. Telco (3)	27	25
<i>Totaal business</i>	<i>1.887</i>	<i>1.945</i>
Wholesale		
Vaste en mobiele wholesale diensten (6)	140	142
Interconnect (7)	140	116
<i>Totaal Wholesale</i>	<i>280</i>	<i>258</i>
Andere	9	32
Totaal Domestic	4.416	4.610
BICS	1.130	1.050
TeleSign	473	496
Eliminaties	-166	-163
Totaal netto-inkomsten	5.853	5.993

(1) Inkomsten uit klantendiensten (X-play): Play' is een abonnement op ofwel vaste spraak, vast internet, dTV of mobiele postpaid (betalende mobiele kaarten).

Een 4-Play-klant heeft een abonnement op alle vier de diensten. X-Play' is de som van single play (1-play) en multi-play (2-play + 3-play + 4-play).

(2) Terminals: komt overeen met toestellen voor vaste spraak, data, mobiel en aanverwante accessoires. PABX, IT-producten en TV CPE vallen hier niet onder.

(3) Luxemburg Telco: inclusief vaste & mobiele diensten, Terminals & Andere

(4) Zakelijke diensten: komt overeen met vaste data, vaste spraak, mobiel en IT.

(5) Zakelijke producten: komt overeen met Terminals & IT

(6) Wholesale Fixed & Mobile services omvat alle oplossingen die Proximus aanbiedt aan andere operatoren. Deze diensten omvatten vaste internet- en dataverbindingen, vaste telefonie en mobiele diensten (incl. MVNO en Roaming) (excl. Interconnect).

(7) Wholesale-interconnectie: het proces waarbij een netwerk van een operator wordt verbonden met een netwerk van een andere operator.

Hierdoor kunnen de klanten van de ene operator communiceren met de klanten van een andere operator. Interconnectie omvat vaste spraak, mobiele spraak en mobiele SMS/MMS-diensten.

De volgende tabel geeft de transactieprijs weer die per 31 december 2023 en 2022 is toegewezen aan nog niet vervulde prestatieverplichtingen. Niet-vervulde prestatieverplichtingen zijn de diensten die de Groep verplicht is te leveren aan klanten gedurende de resterende vaste termijn van het contract en de vergoeding die van klanten is ontvangen voordat aan de prestatieverplichtingen is voldaan, zoals voorschotten voor zendtijd.

Niet vervulde prestatieverplichtingen op 31 December 2023:

(in miljoen EUR)	Verwacht tijdstip van erkenning		
	2024	2025	> 2025
Transactieprijs toegewezen aan prestatieverplichtingen die nog niet werden geleverd	201	66	36
In verband met contractuele verplichtingen	74	17	36
Met betrekking tot contractactiva	127	49	0

Niet vervulde prestatieverplichtingen op 31 December 2022:

(in miljoen EUR)	Verwacht tijdstip van erkenning		
	2023	2024	> 2024
Transactieprijs toegewezen aan prestatieverplichtingen die nog niet werden geleverd	172	54	45
In verband met contractuele verplichtingen	68	14	45
Met betrekking tot contractactiva	104	40	0

De stijging van het saldo van de contractactiva (zie toelichting 14.2) ten opzichte van 2022 is voornamelijk te wijten aan de stijging van het aantal Proximus SA-contracten dat eind 2023 van kracht was, en aan de stijging van de prijs van de gsm-toestellen die in de aanbiedingen zijn opgenomen.

Toelichting 24. Andere bedrijfsopbrengsten

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Meerwaarde op de verkoop van immateriële en materiële vaste activa	5	6
Diverse herfactureringen en terugvorderingen van uitgaven	50	45
Andere opbrengsten	5	4
Totaal	60	56

De "Diverse herfactureringen en terugvorderingen van uitgaven" omvatten de vergoedingen voor schade aan het netwerk door derden, alsook de werknemersbijdragen en de bijdragen van derden voor diverse diensten.

Toelichting 25. Kosten van aan omzet-gerelateerde materialen en diensten

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Aankopen van materialen	487	554
Aankopen van diensten	1.699	1.644
Totaal	2.186	2.198

Goederen en diensten die rechtstreeks verband houden met de omzet zijn externe variabele kosten die worden gemaakt in het kader van een verkooptransactie, en die evolueren in verhouding tot de omzet. In de Groep omvatten ze voornamelijk kosten voor verkeer (interconnectiekosten, afsluitkosten...), kosten voor het verwerven en behouden van abonnees, externe kosten die rechtstreeks verband houden met ICT-contracten (zoals apparatuur, onderhoud, ondersteuning van verkopers die worden doorgerekend aan de klanten) en kosten in verband met Proximus TV (zoals kosten voor content en variabele uitzendrechten). Ze omvatten ook de kosten van goederen en werk in uitvoering die aan klanten worden gefactureerd.

De aankopen van materialen worden weergegeven na aftrek van het werk uitgevoerd door de onderneming, dat werd geactiveerd ten bedrage van 88 miljoen EUR in 2023 en 68 miljoen EUR in 2022. Deze omvatten hoofdzakelijk modems, WIFI-boosters en set up boxes die bij de klant zijn geïnstalleerd.

Toelichting 26. Workforce kosten

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Wedden en lonen	717	766
Sociale zekerheidsbijdragen	173	177
Pensioenkosten	51	45
Vergoedingen na uitdiensttreding (andere dan pensioenen) en beëindigingsvoordelen	25	3
Externe workforce	259	282
Andere workforce kosten	76	71
Totaal	1.301	1.343

Workforce kosten zijn kosten die verband houden zowel met eigen personeelsleden als met externe arbeidskrachten.

Wedden en lonen en sociale zekerheidsbijdragen worden getoond na aftrek van eigen werken die gekapitaliseerd worden voor een bedrag van 152 miljoen EUR in 2023 en 142 miljoen EUR in 2022. De lagere stijging van de socialezekerheidsuitgaven in vergelijking met lonen en salarissen houdt gedeeltelijk verband met post-covid kortingen die door de overheid werden toegekend (tot medio 2023).

Vergoedingen na uitdiensttreding (andere dan pensioenen) en beëindigingsvergoedingen omvatten de impact van het FFP-transformatieplan dat in 2019 werd geïmplementeerd (2023 1 miljoen EUR, 2022 24 miljoen EUR)

De uitgaven voor extern personeel omvatten de kosten voor consultancy en outsourcing.

De overige personeelskosten omvatten andere kosten met betrekking tot intern personeel (zoals maaltijdcheques, sociale activiteiten, ongevallenverzekering voor werknemers, treinkaartjes voor actieve medewerkers).

Toelichting 27. Non-workforce kosten

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Diensten en capaciteitscontracten	59	83
Onderhoud	109	116
Nutsvoorzieningen	75	111
Publiciteit en public relations	103	105
Administratie, opleiding, studies en honoraria	144	156
Kosten voor telecommunicatie, post en kantooruitrusting	25	28
Waardevermindering	27	34
Andere belastingen dan winstbelastingen	29	15
Andere non-workforce kosten	29	73
Totaal	601	722

De stijging in "Andere non-workforce kosten" heeft voornamelijk te maken met fusies & overnames.

Toelichting 28. Afschrijvingen

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Afschrijvingen op licenties en andere immateriële vaste activa	525	525
Afschrijvingen op materiële vaste activa	569	572
Afschrijving van een met een gebruiksrecht overeenstemmende activa	84	88
Totaal	1.179	1.185

Toelichting 29. Netto financiële kosten

(in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Financiële opbrengsten	4	10
Rentebaten op financiële instrumenten		
Tegen geamortiseerde kosten	3	7
Andere financiële inkomsten	1	2
Financiële kosten	-53	-119
Interesten en kosten van schulden op financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs		
Niet-achtergestelde obligatieleningen	-48	-51
Rentelasten op leaseverplichtingen	-4	-8
Kortetermijnschuld	-1	-9
Schulden op lange termijn	-2	-32
Actualisatie kosten		
Van voorzieningen	0	-2
op pensioenen en andere vergoedingen na uitdiensttreding	5	-7
Waardeverminderingen		
Op investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	-1	0
Waardering aan de reële waarde van financiële instrumenten		
Niet in een hedgerelatie - FVTPL	0	-9
Andere financiële kosten	-2	-3
Totaal	-49	-110

De stijging van de rente op de niet-achtergestelde obligatieleningen met 3 miljoen EUR was het gevolg van de uitgifte van nieuwe obligaties in maart en november 2023 (19 miljoen EUR). Deze stijging werd grotendeels gecompenseerd door de positieve herwaardering naar reële waarde van de zero collar swaption (13 miljoen EUR) die de Groep is aangegaan om de waarde van haar bestaande pre-hedging renteswap te beschermen tegen renteschommelingen en door de positieve impact van de afschrijving van de twee renteaftdekkingen die in maart en november 2023 werden afgewikkeld toen de desbetreffende obligaties werden uitgegeven (4 miljoen EUR).

De rentelasten op langetermijnschulden zijn voornamelijk het gevolg van de verwerving van nieuwe spectrumlicenties in 2022 (zie toelichting 4), waarvoor de Groep heeft gekozen voor uitgestelde betaling, en van de hogere rentevoeten, die jaarlijks worden herzien.

De toename van de kortetermijnschuld ten opzichte van 2022 is het gevolg van een intensiever gebruik van de commercial papers gedurende 2023 en hogere rentetarieven die op deze tegoeden worden betaald.

Het verlies op pensioenen en andere vergoedingen na uitdiensttreding (-7 miljoen EUR) is voornamelijk het gevolg van het effect van de veranderende marktomstandigheden, met name de stijging van de disconteringsvoeten op de verplichtingen. In 2022 leidde het effect van de veranderende marktomstandigheden tot een winst van 5 miljoen EUR.

Het verlies op de aanpassing van de reële waarde van financiële instrumenten die geen deel uitmaken van een afdekkingsrelatie is voornamelijk het gevolg van de negatieve herwaardering naar reële waarde van de Virtual Power Purchase Agreements (- 6 miljoen

EUR), de herwaardering naar reële waarde van de verplichting met betrekking tot de putoptie die aan de voormalige eigenaar van Be-Mobile op zijn eigen aandelen is toegekend (- 2 miljoen EUR).

Toelichting 30. Winst per aandeel

De gewone winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst van het jaar die kan toegekend worden aan de gewone aandeelhouders, te delen door het gewogen gemiddelde van het aantal gewone uitstaande aandelen tijdens het jaar.

De verwaterde winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst van het jaar die toegekend wordt aan de gewone aandeelhouders, te delen door het gewogen gemiddelde van het aantal gewone uitstaande aandelen, beiden gecorrigeerd voor de effecten van alle potentiële gewone aandelen die tot verwatering kunnen leiden.

Hierna worden de resultaten- en aandelengegevens weergegeven die worden gebruikt bij de berekening van de gewone en verwaterde winst per aandeel:

	Per 31 december	
	2022	2023
Nettowinst toe te rekenen aan gewone aandeelhouders (in miljoen EUR)	450	357
Aangepaste nettowinst voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel (in miljoen EUR)	450	357
Gewogen gemiddeld aantal gewone uitstaande aandelen	322.552.465	322.442.197
Gewogen gemiddeld aantal gewone uitstaande aandelen voor verwaterde winst per aandeel	322.552.465	322.442.197
Gewone winst per aandeel (EUR)	1.40	1.11
Verwaterde winst per aandeel (EUR)	1.40	1.11

De verkoop van aandelen aan het management van de onderneming in het kader van aandelenaankoopplannen met een korting van 16,70% had een verwaterend effect, maar dit was niet significant in 2023 en 2022.

Toelichting 31. Betaalde en voorgestelde dividenden

	2022	2023
Dividenden op gewone aandelen:		
Voorgestelde dividenden (in miljoen EUR)	388	388
Aantal uitstaande aandelen met dividendrechten	323.086.209	323.317.404
Dividend per aandeel (EUR)	1.2	1.2
Interim-dividend betaald aan de aandeelhouders (in miljoen EUR)	161	161
Interim-dividend per aandeel (EUR)	0.5	0.5

De voorgestelde dividenden voor 2022 werden effectief uitbetaald in april 2023. De interim-dividenden voor 2023 werden uitbetaald in december 2023.

Toelichting 32. Bijkomende toelichtingen inzake financiële instrumenten

Toelichting 32.1 Derivaten

De Groep maakt gebruik van derivaten zoals renteswaps (IRS), rente- en valutaswaps (IRCS), termijnwisselcontracten en valutaopties.

(in miljoen EUR)	Toelichting	Per 31 december	
		2022	2023
Vaste activa			
Derivaten aangehouden voor afdekking	12	82	58
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden		0	13
Andere derivaten	12	2	0
Vlottende activa			
Derivaten aangehouden voor afdekking	15	123	2
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	15	1	2
Totaal activa		208	76
Langetermijnschulden			
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden		0	3
Andere derivaten	21	1	0
Kortetermijnschulden			
Derivaten aangehouden voor afdekking		1	1
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden		1	2
Totaal schulden		3	5

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de positieve en negatieve reële waarden van de derivaten in de balans, opgenomen als respectievelijk vaste/vlottende activa of passiva.

(in miljoen EUR)	Reële waarde	
	Activa	Passiva
Op 31 december 2023		
Termijnwisselcontracten	2	-1
Renteswaps	58	0
Derivaten die kwalificeren voor boekhoudkundige afdekking	60	-1
Virtuele Energie Koopovereenkomst (VPPA)	0	-3
Zero collar swaption	13	0
Termijnwisselcontracten	2	0
Niet leverbare valutaoptie	0	-1
Derivaten die niet kwalificeren voor boekhoudkundige afdekking	16	-5
Totaal	76	-5

Op 31 december 2022

(in miljoen EUR)	Reële waarde	
	Activa	Passiva
Termijnwisselcontracten	0	-1
Renteswaps	205	0
Derivaten die kwalificeren voor boekhoudkundige afdekking	205	-1
Rente- en valutaswaps	2	0
Rente - en valuta-gerelateerd - anderen derivaten	0	-1
Termijnwisselcontracten	1	-1
Derivaten die niet kwalificeren voor boekhoudkundige afdekking	3	-2
Totaal	208	-3

De Groep is op februari 2022 een renteswap op termijn aangegaan voor een nominaal bedrag van 500 miljoen EUR ter dekking van de blootstelling van de Groep aan de variabiliteit van de kasstromen die toe te schrijven is aan het langetermijnrenterisico in verband met een zeer waarschijnlijke verwachte transactie, namelijk een obligatie met een looptijd van 10 jaar die in april 2025 zal worden uitgegeven (Toelichting 12). De Groep past hedge accounting toe op deze swap (kasstroomafdekking). De reële waarde van dit instrument bedroeg 58 miljoen EUR in 2023 en 82 miljoen EUR in 2022.

De groep heeft op februari en november 2022 renteswaps afgesloten voor een totaal nominaal bedrag van 1,1 miljard EUR om de blootstelling van de groep aan de variabiliteit van de kasstromen te dekken die is toe te schrijven aan het langetermijnrenterisico in verband met twee zeer waarschijnlijke verwachte transacties, namelijk een obligatie met een looptijd van 10 jaar die in november 2023 zal worden uitgegeven en een obligatie met een looptijd van 7 jaar die in maart 2023 zal worden uitgegeven (Toelichting 15). De Groep paste hedge accounting toe op deze swap (kasstroomafdekking). De obligaties werden uitgegeven en de afdekkingen werden volgens plan afgewikkeld in 2023. De reële waarde van deze afdekkingen bedroeg 123 miljoen EUR per 31 december 2022 en werd in 2023 afgewikkeld voor een totaalbedrag van EUR 131 miljoen.

Om de positieve mark-to-market waarde van de bestaande pre-hedge voor april 2025 te behouden, heeft Proximus in mei 2023 een swaption collar afgesloten. De transactie was gestructureerd als een zero-cost collar swaption, zodat er geen premie vooraf betaald hoefde te worden. De Groep past geen hedge accounting toe op deze transactie. De reële waarde van dit financiële instrument bedroeg 13 miljoen EUR op 31 december 2023.

Op 17 juli 2023 heeft Proximus Group een definitieve overeenkomst ondertekend om via Proximus Opal een belang van 58% te verwerven in Route Mobile, een wereldwijd bedrijf gespecialiseerd in CPaaS-diensten, genoteerd op de NSE en BSE in India met een marktkapitalisatie van 1,1 miljard EUR. Bij de ondertekening van de overeenkomst heeft de Groep een afgeleid valutatermijncontract afgesloten in een boekhoudkundige afdekkingsrelatie, om het risico van veranderingen in de wisselkoers van de Indiase roepie voor de aankoopprijs tussen ondertekening en afsluiting af te dekken. De Groep past hedge accounting toe op deze afdekkingstransactie.

De verwerving van het meerderheidsbelang in Route Mobile zal, in overeenstemming met de Indiase regelgeving, een verplicht overnamebod (MTO) uitlokken voor maximaal 26% van de totale uitstaande aandelen. Proximus Group heeft een EUR/INR optie afgesloten voor dit MTO proces. De Groep past geen hedge accounting toe op deze afdekkingstransactie.

Rente- en valutaswaps (IRCS) worden gebruikt om wisselkoers- en renterisico's m.b.t. de overblijvende niet-achtergestelde obligatieleningen van JPY 1,5 miljard te beheren (zie toelichting 19). De waarde van de IRCS was niet materieel in 2023.

Toelichting 32.2 Financieel risicobeheer: objectieven en beleid

De belangrijkste financiële instrumenten van de Groep bestaan uit niet-achtergestelde obligaties, handelsvorderingen en handelsschulden. De belangrijkste risico's verbonden met deze financiële instrumenten zijn het rentevoetrisico, het wisselkoersrisico, het liquiditeitsrisico en het kredietrisico.

Het principe van risicominimalisatie wordt op alle financiële transacties toegepast. Om dit te bereiken wordt het beheer met betrekking tot de financiering, wisselkoers, rentevoet en kredietrisico gecentraliseerd bij het Groep Treasury departement. Simulaties worden uitgevoerd gebruikmakend van verschillende marktscenario's ("worst case" scenario inbegrepen) om hun impact in verschillende marktomgevingen in te schatten. Alle financiële transacties en financiële risico's worden beheerd en opgevolgd in een centraal Treasury managementsysteem.

Het Groep Treasury departement voert zijn activiteiten uit in het kader van de regels en richtlijnen die door het Leadership Squad en de Raad van Bestuur goedgekeurd werden. Het Groep Treasury departement is verantwoordelijk voor de toepassing van deze richtlijnen. Volgens deze regels, worden de derivaten gebruikt om het rentevoetrisico en het wisselkoersrisico af te dekken. Derivaten worden enkel gebruikt als dekkinginstrument, en kunnen niet gebruikt worden voor handels- of andere speculatieve doeleinden. De belangrijkste door de Groep gebruikte derivaten zijn termijnwisselcontracten, renteswaps en valutaopties.

De tabel hieronder geeft een overzicht van de wijziging in het Eigen vermogen en het totaalresultaat per type dekkinginstrument voor 2023:

(in miljoen EUR)	Toelichting	Winst onmiddellijk opgenomen in het eigen vermogen	Overdracht naar resultatenrekening voor de periode
Kasstroomafdekking op transacties in vreemde valuta	OCI	2	0
Renteswaps	OCI	-12	0
Afschrijving van gecumuleerde herwaarderings van afgewikkelde renteswaps	OCI	0	-3
Mutaties in niet-gerealiseerde resultaten in verband met kasstroomafdekkingen		-10	-3

Het bedrag van - 12 miljoen EUR komt overeen met de negatieve herwaardering naar de reële waarde van de renteafdekkingen gedurende het jaar, waarvan er twee respectievelijk in maart en november 2023 werden afgewikkeld.

Rentervoetrisico

De blootstelling van de Groep aan de veranderende marktrentevoeten betreft voornamelijk zijn lange-termijn financiële schulden. Het Groep Treasury departement beheert de blootstelling van de Groep aan wijzigingen van de rentevoeten en de financieringskost, door een mix van vaste en vlottende rentedragende schulden te gebruiken, in lijn met de door de Groep opgestelde regels voor financieel risicobeheer. Deze regels streven naar het bereiken van een optimaal evenwicht tussen de totale financieringskost, de risicobeperking en het vermijden van de volatiliteit van de financiële resultaten, rekening houdend met zowel de marktcondities en opportuniteiten als met de globale handelsstrategie van de Groep.

De langlopende rentedragende verplichtingen van Proximus (inclusief hun kortlopende gedeeltes) per 31 december 2023 en 2022 zijn voornamelijk schulden met vaste rentevoet, zoals blijkt uit onderstaande tabellen. Deze tabellen tonen ook de gemiddelde rentevoet van deze schulden, alsook hun gemiddelde looptijd en het effect van de rente- en valutaswapovereenkomsten (IRCS) op de in JPY gelabelde obligaties. Leaseschulden en kortlopende rentedragende schulden worden in deze twee tabellen buiten beschouwing gelaten.

Zoals uiteengezet in toelichting 32.1 heeft de Groep in 2022 een renteswap op termijn afgesloten ter dekking van de blootstelling aan de variabiliteit van de kasstromen die toe te schrijven is aan het langetermijnrenterisico in verband met de in 2023 en 2025 uit te geven obligaties. De gewogen gemiddelde rentepercentages in de onderstaande tabellen zijn inclusief de effecten van de afgewikkelde afdekkingen op de corresponderende obligaties.

Op 31 december 2022

	Directe lening			IRCS overeenkomsten			Netto verplichtingen		
	Notioneel bedrag	Gewogen gemiddelde interestvoet (1)	Gemiddelde looptijd tot vervaldag	Te betalen (terug te vorderen) bedrag	Gewogen gemiddelde interestvoet (1)	Gemiddelde looptijd tot vervaldag	Te betalen (terug te vorderen) bedrag	Gewogen gemiddelde interestvoet (1)	Gemiddelde looptijd tot vervaldag
	(in miljoen EUR)		(in jaren)	(in miljoen EUR)		(in jaren)	(in miljoen EUR)		(in jaren)
EUR									
Vast	2.750	1,37%	7				2.750	1,37%	7
Variabel				11	2,34%	4	11	2,34%	4
JPY									
Vast	11	5,04%	4	-11	-5,04%	4			
Total	2.761	1,38%	7	0			2.761	1,37%	7

(1) Gewogen gemiddelde interestvoet rekening houdend met de recentste rentevoeten voor variabele rentedragende leningen.

Op 31 december 2023

	Directe lening			IRCS-overeenkomsten			Netto-verplichtingen		
	Notioneel bedrag	Gewogen gemiddelde interestvoet (1)	Gemiddelde looptijd tot vervaldag	Te betalen (terug te vorderen) bedrag	Gewogen gemiddelde interestvoet (1)	Gemiddelde looptijd tot vervaldag	Te betalen (terug te vorderen) bedrag	Gewogen gemiddelde interestvoet (1)	Gemiddelde looptijd tot vervaldag
	(in miljoen EUR)		(in jaren)	(in miljoen EUR)		(in jaren)	(in miljoen EUR)		(in jaren)
EUR									
Vast	3.900	1,97%	7				3.900	1,97%	7
Variabel				11	3,76%	2,96	11	3,76%	3
JPY									
Vast	11	5,04%	3	-11	-5,04%	2,96			
Totaal	3.911	1,98%	7	0			3.911	1,98%	7

(1) Gewogen gemiddelde interestvoet rekening houdend met de recentste rentevoeten voor variabele rentedragende leningen.

De Groep gaf twee obligaties uit in 2023 voor een nominaal bedrag van 1.250 miljoen EUR en betaalde een vervallende obligatie terug voor een bedrag van 100 miljoen EUR.

De Groep verwierf spectrumlicenties in 2022 (zie toelichting 4) en de bijbehorende unieke vergoedingen (vaste bedragen) zijn betaalbaar in jaarlijkse termijnen over de duur van de verworven contractuele rechten. De rentevoet die van toepassing is op de uitstaande verplichtingen is variabel (zie toelichting 21) en wordt jaarlijks herzien. De Groep dekt haar blootstelling aan de variabiliteit van de kasstromen die toe te schrijven is aan wijzigingen in deze rentevoet niet af.

Wisselkoersrisico's

De operationele activiteiten zijn de belangrijkste bron van wisselrisico voor de Groep. Dit risico komt voort uit de aankopen of verkopen die door de operationele afdelingen in een andere valuta dan EUR worden uitgevoerd. Transacties in andere valuta dan EUR komen voornamelijk voor in het segment International Carrier Services ("BICS"), en in het TeleSign Segment. Hun activiteiten genereren immers

betalingen aan en ontvangsten van de bedrijven waarmee zij samenwerken in verschillende vreemde valuta. Daarnaast ontplooiën Proximus en verschillende van zijn gelieerde ondernemingen ook internationale activiteiten (ICT, roaming, kapitaal- en bedrijfsuitgaven) die aanleiding geven tot valutaposities.

De wisselkoersrisico's worden ingedekt voor zover ze de kasstromen van de Groep beïnvloeden. De wisselkoersrisico's die de kasstromen van de Groep niet beïnvloeden (bijvoorbeeld risico's die voortvloeien uit de omzetting van activa en schulden van de buitenlandse operaties naar de functionele valuta) worden gewoonlijk niet ingedekt. Niettemin zou de Groep kunnen overwegen om deze zogenaamde omrekeningsverschillen in te dekken als hun mogelijke impact belangrijk zou worden voor de geconsolideerde jaarrekening.

De typische instrumenten die gebruikt worden om het wisselkoersrisico in te dekken zijn de termijnwisselcontracten en valutaopties.

In 2023 en 2022 was de Groep enkel voor zijn operationele activiteiten aan het wisselkoersrisico's blootgesteld. Transacties in vreemde valuta worden erkend in de functionele munt bij initiële opname, omgerekend aan de wisselkoers die geldt op de transactiedatum. Monetaire activa en passiva uitgedrukt in vreemde munt worden op balansdatum in de functionele valuta van de entiteit omgerekend aan de slotkoers van die dag. Netto wisselkoersverschillen bij de omrekening van monetaire activa en passiva worden in het resultaat opgenomen onder "andere bedrijfskosten" in de periode waarin ze zich voordoen. Echter in een beperkt aantal gevallen wordt hedge accounting toegepast, waarbij de herwaarderingsresultaten tijdelijk op de balans worden opgenomen in afwachting van de finale afwikkeling van de onderliggende zogenaamde "hedge effective" blootstelling, om uiteindelijk als wisselkoersresultaten opgenomen te worden in de resultatenrekening.

De Groep voerde een sensitiviteitsanalyse uit op de wisselkoersen EUR/USD, EUR/GBP, EUR/ CHF, EUR/SDR, EUR/ZAR , EUR/AUD en EUR/HKD, munten waarin de Groep typisch een risico heeft uit zijn operationele activiteiten en dit voor 2023.

Vreemde valuta Netto-positie van de groep per 31/12/2023	(in EUR)	Effect op de winst- en verliesrekening als de vreemde valuta ten opzichte van de EUR met :								Slotkoers
		-15.0%	-10.0%	-5.0%	-2.5%	2.5%	5.0%	10.0%	15.0%	
-	USD	-80.466	-53.644	-26.822	-13.411	13.411	26.822	53.644	80.466	1.11
-831.755	GBP	143.563	95.709	47.854	23.927	-23.927	-47.854	-95.709	-143.563	0.87
-1.813.552	CHF	293.772	195.848	97.924	48.962	-48.962	-97.924	-195.848	-293.772	0.93
-592.694	SDR	108.243	72.162	36.081	18.041	-18.041	-36.081	-72.162	-108.243	0.82
2.336.372	ZAR	-17.223	-11.482	-5.741	-2.871	2.871	5.741	11.482	17.223	20.35
1.484.197	AUD	-136.893	-91.262	-45.631	-22.816	22.816	45.631	91.262	136.893	1.63
4.973	HKD	-86	-58	-29	-14	14	29	58	86	8.63
	Total	310.909	207.273	103.636	51.818	-51.818	-103.636	-207.273	-310.909	

Opmerkingen:

- De netto-positie, in de bovenstaande tabel, wordt gedefinieerd als de som, voor alle entiteiten van de Groep waarvan de functionele valuta de euro is, van kasposities in vreemde valuta, facturen van klanten en leveranciers uitgedrukt in vreemde valuta, en aankoop- en verkoopcontracten in termijnvaluta. Valutaposities worden uitgedrukt in hun respectievelijke valuta (niet omgerekend in EUR)
- -15% betekent dat de vreemde valuta 15% wint ten opzichte van de EUR
- -15% betekent dat de vreemde valuta 15% verliest ten opzichte van de EUR
- - Een positief teken betekent winst in winst- en verliesrekening
- - Een negatief teken betekent een verlies in de winst- en verliesrekening

Kredietrisico en belangrijke concentraties van kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies voor de Groep als een klant of tegenpartij van een financieel instrument zijn contractuele verplichtingen niet nakomt.

Kredietrisico omvat alle vormen van tegenpartijblootstelling, d.w.z. wanneer tegenpartijen hun verplichtingen jegens Proximus niet kunnen nakomen met betrekking tot leningen, afdekkingstransacties, afwikkelingen en andere financiële activiteiten.

De maximale blootstelling van de Groep aan het kredietrisico (zonder rekening te houden met de waarde van alle zakelijke of andere zekerheden), in geval de tegenpartij haar verplichtingen niet nakomt en dit voor elke categorie van erkende financiële activa (waaronder derivaten met positieve marktwaarde), is gelijk aan de boekwaarde van deze activa op de balans en verleende bankgaranties.

Om het kredietrisico te beperken dat met de financieringsactiviteiten en het beheer van de liquide middelen van de Groep verbonden is, worden dergelijke transacties in regel enkel met financiële instellingen van eerste rang afgesloten, waarvan de lange termijn rating minimaal A- (S&P) bedraagt.

De Groep past de vereenvoudigde IFRS 9-benadering toe voor het waarderen van de verwachte kredietverliezen voor handelsvorderingen en contractactiva, d.w.z. het verwachte kredietverlies tijdens de levensduur. De bepaling van deze verliesuitkering kan op portefeuille- of individueel niveau plaatsvinden, afhankelijk van het beoordeelde risico dat aan de klant is verbonden.

Het kredietrisico dat uit operationele activiteiten met grote klanten voortvloeit, wordt op individuele basis beheerd en gecontroleerd. Indien nodig, vraagt de Groep bijkomende zakelijke zekerheden. Deze belangrijke klanten zijn niet materieel voor de Groep, aangezien het portfolio van Proximus vooral uit een groot aantal kleine klanten bestaat. Het kredietrisico en de concentratie van het kredietrisico verbonden aan handelsvorderingen is dus beperkt. De concentratie van het kredietrisico is ook beperkt voor handelsvorderingen op andere telecommunicatieondernemingen, door middel van nettingovereenkomsten met handelsschulden (zie toelichting 14.3), de verplichtingen tot vooruitbetaling, bankgaranties, de waarborgen uitgegeven door moederondernemingen en kredietlimieten toegestaan door kredietverzekeraars.

De Groep is blootgesteld aan kredietverliezen ingeval de tegenpartij haar verplichtingen op derivaten niet nakomt (zie toelichting 32.2). De Groep anticipeert echter niet op niet-nakoming door één van deze tegenpartijen, aangezien deze enkel zaken doet met vooraanstaande financiële instellingen, en in de regel alleen in zeer hoge mate belegt in liquide en kortlopende effecten (voornamelijk geldmiddelen en kasequivalenten), waarvoor de Groep, gezien de uitstekende rating van de tegenpartijen, geen voorzieningen voor kredietverlies opneemt.

Bovendien volgt de Groep mogelijke veranderingen in het kredietrisico van tegenpartijen op, door hun externe kredietratings op continue basis te volgen alsook de evolutie van de credit default swap rates van deze tegenpartijen (een leidende indicator die vaak anticipeert op toekomstige ratingwijzigingen).

Daarnaast is de Groep blootgesteld aan kredietrisico door incidenteel bankgaranties zonder verhaal toe te kennen aan enkele van haar institutionele of overheidsklanten. Op 31 december 2023 werden bankgaranties afgegeven voor een bedrag van 102 miljoen EUR (40 miljoen EUR op 31 december 2022), inclusief een garantie van 46 miljoen USD in verband met de overname van Route Mobile.

Ten slotte heeft de Groep geen financiële activa verpand en heeft zij geen enkel onderpand tegenover een van haar tegenpartijen.

Liquiditeitsrisico

In overeenstemming met het treasurybeleid, beheert het Groep Treasury departement de financieringskost door een mix van schulden met vaste rentevoet en schulden met vlottende rentevoet.

Een liquiditeitsreserve in de vorm van kredietlijnen en cash wordt aangehouden om de solvabiliteit en de financiële flexibiliteit van de Groep te allen tijde te garanderen. Daartoe is Proximus gecommitteerde bilaterale kredietovereenkomsten aangegaan met

verschillende looptijden en een heropneembare kredietlijn gekoppeld aan duurzaamheidsdoelstellingen voor een totaalbedrag van 750 miljoen EUR. (751 miljoen EUR in 2022). Voor de financiering op middellange tot lange termijn maakt de Groep gebruik van obligaties en obligaties op middellange termijn. Het looptijdprofiel van de schuldportefeuille is gespreid over verschillende jaren. Group Treasury beoordeelt regelmatig zijn financieringsbronnen rekening houdend met zijn eigen kredietrating en de algemene marktomstandigheden.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het vervalprofiel van de rentedragende verplichtingen van de Groep op elke verslagdatum. Dit looptijdprofiel is gebaseerd op contractuele niet-verdisconteerde rentebetalingen en kapitaalvergoedingen. Voor verplichtingen met variabele rente zijn de rentevoeten die worden gebruikt om de uitgaande kasstromen te bepalen, de rentevoeten die gelden op hun laatste prijsvaststellingsdatum vóór de verslagdatum (per respectievelijk 31 december 2023 en 2022). Leaseverplichtingen (zie noot 6 voor het looptijdprofiel van leaseverplichtingen), derivaten en kortlopende rentedragende verplichtingen worden in deze tabel buiten beschouwing gelaten.

(in miljoen EUR)	2023	2024	2025	2026	2027	2028-2040
Op 31 december 2022						
Kapitaal	111	610	509	18	7	1.555
Interesten	47	44	30	20	20	97
Totaal	158	654	539	38	27	1.652
Op 31 december 2023						
Kapitaal		610	509	18	7	2.805
Interesten		95	81	71	71	342
Totaal		705	590	89	77	3.147

De verwachte kasuitstroom in 2023 voor het verslagjaar 2022 worden beïnvloed door Proximus commercial papers op korte termijn en schatkistleningen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de terugbetaling van de spectrumverplichtingen (zie toelichting 21) en de rentebetalingen over het uitstaande saldo. De rente in deze tabel is berekend op basis van een tarief van 5,75% voor 2024 en 5% voor de resterende looptijden. Spectrumverplichtingen zijn opgenomen onder de kortlopende en langlopende rentedragende verplichtingen.

Bankkredietfaciliteiten op 31 december 2023

Behalve de rentedragende schulden op lange termijn zoals weergegeven in toelichting 19.1 en 19.2 kan de Groep beroep doen op langetermijnkredietfaciliteiten ten belope van 750 miljoen EUR (751 miljoen EUR in 2022). Deze faciliteiten worden verstrekt door een gediversifieerde groep van banken. Op 31 december 2023 was er geen enkel uitstaand saldo onder deze faciliteiten. Een totaal van kredietlijnen voor 750 miljoen EUR (751 miljoen EUR in 2022) is daarom beschikbaar voor opname op 31 december 2023.

Om de financiering van de aangekondigde overname van Route Mobile veilig te stellen, heeft Proximus een overbruggingsfaciliteit van 850 miljoen EUR afgesloten met een internationale bank voor een periode van 12 maanden (met de optie om met nog eens 6 maanden te verlengen).

De Groep maakt ook gebruik van een Euro Medium Term Note ("EMTN")-programma van 5 miljard EUR en een Commercial Paper ("CP")-programma van 1 miljard EUR.

Op 31 december 2023 was er een uitstaand bedrag onder het EMTN-programma van 3.500 miljoen EUR, terwijl het Commercial Paper Programma volledig ongebruikt was met een uitstaand bedrag van 0 miljoen EUR.

Toelichting 32.3 Netto-financiële positie van de Groep en beheer van kapitaal

De Groep definieert de netto financiële positie als het nettobedrag van de beleggingen, geldmiddelen en kasequivalenten, verminderd met alle rentedragende financiële schulden en bijbehorende derivaten (met inbegrip van de herwaardering naar de reële waarde) en leasingschulden. De netto financiële positie omvat geen langetermijnhandelsschulden.

De aangepaste netto financiële positie verwijst naar de totale rentedragende schulden (korte en lange termijn) minus geldmiddelen en kasequivalenten exclusief leaseverplichtingen.

(in miljoen EUR)	Toelichting	Per 31 december	Per 31 december
		2022	2023
Beleggingen, kas en kasequivalenten	16/17	299	716
Derivaten (kortlopend en langlopend)	12	208	72
VLOTTENDE ACTIVA		2	0
Activa		509	787
Langetermijnschulden (*)	19.1	-2.876	-3.518
Kortetermijnschulden (*)	19.2	-662	-699
Schulden		-3.538	-4.217
Netto financiële positie (*)		-3.030	-3.429
Waarvan leasingschulden		272	298
Aangepaste financiële positie (**)		-2.758	-3.131

(*) inclusief derivaten en leasingschulden

(**) de aangepaste financiële positie exclusief leasingschulden

Het doel van de Groep inzake het kapitaalbeheer bestaat erin een netto financiële schuldenlast en eigen vermogen-ratio's te behouden die zorgen voor voldoende liquiditeit op elk moment via een flexibele toegang tot de kapitaalmarkten, en dit om strategische projecten te kunnen financieren, en een aantrekkelijke vergoeding aan de aandeelhouders te bieden. Over de twee voorgestelde jaren, heeft de Groep geen nieuwe aandelen of andere verwaterende instrumenten uitgegeven, met uitzondering van de aandelen die met een korting van 16,7% aan het hogere management van de Groep zijn verkocht.

Toelichting 32.4 Categorieën van financiële instrumenten

De volgende tabellen bevatten de financiële instrumenten van de Groep per categorie zoals gedefinieerd in IFRS 9, alsmede de winsten en verliezen die voortvloeien uit de herwaardering tegen reële waarde. Op basis van de marktvoorwaarden op 31 december 2023 lag de boekwaarde van de niet-achtergestelde obligaties en van de door de Europese Investeringsbank (EIB) verstrekte lening, die tegen geamortiseerde kostprijs worden geboekt, 268 miljoen EUR of 7% hoger dan hun reële waarde. (401 miljoen EUR in 2022 of 14%).

De reële waarden voor 2023 en 2022, die voor elke obligatie afzonderlijk zijn berekend, zijn verkregen door de gecumuleerde uitgaande kasstromen van elke obligatie te verdisconteren met de rentevoeten waartegen de Groep op respectievelijk 31 december 2023 en 31 december 2022 zou kunnen lenen voor soortgelijke obligaties met dezelfde resterende looptijden.

De Groep heeft gedurende de periode de classificatie van de financiële instrumenten niet gewijzigd.

De volgende tabel bevat de oorspronkelijke waarderingscategorieën onder IFRS 9 voor elke categorie van activa en financiële verplichtingen per 31 december 2023:

Per 31 december 2022 (in miljoen EUR)	Toelichting	Classificatie onder IFRS 9	Boekwaarde onder IFRS 9	Reële waarde
ACTIVA				
Vaste activa				
Eigenvermogeninstrumenten	9	FVOCI	1	1
Andere vaste activa				
Andere derivaten	32.1	FVTPL	2	2
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	82	82
Andere financiële activa		Afgeschreven kost	7	7
Vlottende activa				
Handelsvorderingen	14	Afgeschreven kost	938	938
Rentedragend				
Andere vorderingen		Afgeschreven kost	8	8
Niet-rentedragend				
Andere vorderingen		Afgeschreven kost	17	17
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	1	1
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	123	123
Geldmiddelen en kasequivalenten				
Kortetermijndeposito's	17	Afgeschreven kost	10	10
Kas en banktegoeden	17	Afgeschreven kost	288	288
SCHULDEN				
Langlopende schulden				
Rentedragende schulden				
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	19.1	Afgeschreven kost	2.239	1.887
Kredietinstellingen	19.1	Afgeschreven kost	400	352
Andere leningen	19.1	Afgeschreven kost	37	37
Niet-rentedragende schulden				
Andere derivaten	32.1	FVTPL	1	1
Andere schulden op meer dan één jaar	21	Afgeschreven kost	85	85
Overige schulden, rentedragend		Afgeschreven kost	592	592
KORTETERMIJNSCHULDEN				
Rentedragende schulden, korte termijn deel				
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	19.2	Afgeschreven kost	100	99
Kredietinstellingen	19.2	Afgeschreven kost	1	1
Andere leningen	19.2	Afgeschreven kost	10	10
Rentedragende schulden				
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	19.2	Afgeschreven kost	477	477
Handelsschulden				
		Afgeschreven kost	1.483	1.483
Andere kortetermijnschulden				
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	1	1
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	1	1
Andere schulden		FVTPL	3	3
Andere schulden		Afgeschreven kost	415	415
Overige schulden, rentedragend		Afgeschreven kost	25	25

FVTPL: Financiële activa/schulden herwaardeerd aan de reële waarde via de resultatenrekening

FVTOCI: Financiële activa tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten

De volgende tabel bevat de oorspronkelijke waarderingscategorieën onder IFRS 9 voor elke categorie van activa en financiële verplichtingen per 31 december 2022:

Per 31 december 2023 (in miljoen EUR)	Toelichting	Classificatie onder IFRS 9	Boekwaarde onder IFRS 9	Reële waarde
ACTIVA				
Vaste activa				
Eigenvermogeninstrumenten	9	FVOCI	3	3
Andere vaste activa				
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	13	13
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	58	58
Andere financiële activa		Afgeschreven kost	6	6
Vlottende activa				
Handelsvorderingen	14	Afgeschreven kost	866	866
Rentedragend				
Andere vorderingen		Afgeschreven kost	15	15
Niet-rentedragend				
Andere vorderingen		Afgeschreven kost	19	19
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	2	2
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	2	2
Geldmiddelen en kasequivalenten				
Kortetermijndeposito's	17	Afgeschreven kost	488	488
Kas en banktegoeden	17	Afgeschreven kost	227	227
SCHULDEN				
32.1				
Rentedragende schulden				
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	19.1	Afgeschreven kost	2.881	2.684
Kredietinstellingen	19.1	Afgeschreven kost	400	370
Andere leningen	19.1	Afgeschreven kost	27	27
Niet-rentedragende schulden				
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	3	3
Andere schulden op meer dan één jaar	21	Afgeschreven kost	43	43
Overige schulden, rentedragend		Afgeschreven kost	559	559
KORTETERMIJNSCHULDEN				
Rentedragende schulden, korte termijn deel				
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	18	Afgeschreven kost	600	597
Andere leningen	19.1	Afgeschreven kost	10	10
Rentedragende schulden				
Kredietinstellingen		Afgeschreven kost	1	1
Handelsschulden				
		Afgeschreven kost	1.433	1.433
Andere kortetermijnschulden				
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	1	1
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	1	1
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	1	1
Andere schulden		FVTPL	5	5
Andere schulden		Afgeschreven kost	453	453
Overige schulden, rentedragend		Afgeschreven kost	37	37

FVTPL: Financiële activa/schulden herwaardeerd aan de reële waarde via de resultatenrekening

FVOCI: Financiële activa tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten

De cijfers voor 2022 zijn aangepast om ze in overeenstemming te brengen met de presentatie van de cijfers voor 2023. De aanpassingen zijn als volgt:

- Overige langlopende schulden die rentedragend zijn, zijn geïsoleerd van de overige langlopende schulden.
- Handelsschulden die rentedragend zijn, zijn geherclassificeerd naar "Overige kortlopende schulden Rentedragend".

Toelichting 32.5 Activa en passiva aan reële waarde

Financiële instrumenten die gewaardeerd zijn aan reële waarde worden in de onderstaande tabel getoond volgens de gebruikte waarderingstechniek. De hiërarchie tussen de technieken geeft het belang aan van de gebruikte inputs om tot de waardering te komen.

- **Niveau 1:** (Niet aangepaste) prijsnotering op actieve markten voor identieke activa of passiva;
- **Niveau 2:** Waarderingstechnieken voor dewelke alle inputs die een belangrijk effect hebben op de geboekte reële waarde, gebaseerd zijn op direct of indirect waarneembare gegevens voor activa of passiva;
- **Niveau 3:** Waarderingstechnieken voor dewelke alle inputs die een belangrijk effect hebben op de geboekte reële waarde, niet gebaseerd zijn op waarneembare marktgegevens.

De Groep houdt financiële instrumenten aan van niveau 1, 2 en 3.

De waarderingstechnieken voor de reële waardeberekening van de financiële instrumenten van niveau 2 zijn:

- **Andere derivaten van niveau 2**

Deze derivaten omvatten hoofdzakelijk rente- en valutaswaps (IRCS) om de risico's van de Groep met betrekking tot schommelingen van de rentevoet en vreemde valuta te beperken voor sommige van haar langetermijnschulden en ook de zero-collar swaption die is aangegaan om de positieve Mark-to-Market waarde van de bestaande pre-hedge voor april 2025 te behouden. De reële waarden van deze instrumenten worden bepaald door het verdisconteren van de verwachte contractuele kasstromen gebruikmakend van rentegrafiëken in de betreffende valuta's en wisselkoersen waarneembaar op actieve markten.

- **Niet achtergestelde obligatieleningen**

De niet achtergestelde obligatieleningen worden opgenomen aan afgeschreven kostprijs. De reële waarden, voor elke obligatielening apart berekend, worden bekomen door het verdisconteren van de rentevoeten aan dewelke de Groep zou kunnen lenen op 31 december 2023 voor gelijkaardige obligaties met dezelfde resterende looptijden.

De financiële instrumenten die geëvalueerd zijn onder niveau 3 omvatten:

- **Virtuele Energie Koopovereenkomst**

De stroomcomponent van de Virtual Power Purchase Agreement, afgesloten in 2023, is een ingebed afgeleid instrument waarbij Proximus is overeengekomen om een vaste prijs te betalen voor de bijbehorende elektriciteit en de spotprijs voor elektriciteit te ontvangen met een maandelijkse netto afrekening in contanten. Er is geen fysieke levering van de elektriciteit.

De waardering van de stroomcomponent van de VPPA wordt beschouwd als een level 3 reële waarde. Deze wordt bepaald met behulp van een discounted cash flow-model. De belangrijkste factoren die de reële waarde van de VPPA-overeenkomst bepalen zijn de disconteringsvoeten (niveau 2), het geschatte elektriciteitsvolume op basis van de historische elektriciteitsproductie van het windmolenpark (niveau 3) en de termijnmarktprijzen van elektriciteit (niveau 2 & niveau 3).

- **Putoptie**

De putoptie is het recht dat aan de voormalige eigenaar van Be-Mobile wordt verleend om zijn eigen resterende aandelen op specifieke tijdstippen aan Proximus te verkopen voor een prijs die moet worden bepaald in overeenstemming met contractueel overeengekomen voorwaarden. De elementen waarop de waardering gebaseerd is, zijn niet direct of indirect waarneembaar op de markt. De reële waarde van het instrument is sterk afhankelijk van de realistische huidige en toekomstige prestaties van Be-mobile.

Op 31 december 2022

(in miljoen EUR)	Toelichting	Classificatie onder IFRS 9	Reële waarde	Gebruikte waarderingsmethode op het einde van het boekjaar:		
				Laag 1	Laag 2	Laag 3
ACTIVA						
Vaste activa						
Eigenvermogeninstrumenten	9	FVOCI	1			1
Andere vaste activa						
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	2		2	
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	82		82	
Vlottende activa						
Niet-rentedragende vorderingen						
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	1	1		
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	123		123	
SCHULDEN						
Langetermijnschulden						
Rentdragende schulden						
Niet-achtergestelde obligatieleningen behalve voor hun "niet-nauw verwante" besloten derivaten	19.1	Afgeschreven kost	2.239		1.887	
Kredietinstellingen	19.1	Afgeschreven kost	400		352	
Andere leningen	19.1	Afgeschreven kost	37		37	
Niet-rentedragende schulden						
Andere derivaten	32.1	FVTPL	1		1	
Kortetermijnschulden						
Rentdragende schulden, korte termijn deel						
Niet-achtergestelde obligaties met uitzondering van hun "niet-nauw verbonden" ingebedde derivaten	19.2	Amortized cost	100		99	
Kredietinstellingen	19.2	Afgeschreven kost	1		1	
Andere leningen	19.2	Afgeschreven kost	10		10	
Rentdragende schulden						
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	19.2	Afgeschreven kost	477		477	
Niet-rentedragende schulden						
Andere derivaten	32.1	FVTPL	1	1		
Derivaten aangehouden voor afdekking	32.1	Hedging instrument	1	1		
Andere schulden		FVTPL	3			3

FVTPL: Financiële activa/schulden herwaardeerd aan de reële waarde via de resultatenrekening

FVTOCI: Financiële activa tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten

Op 31 december 2023

(in miljoen EUR)	Toelichting	Classificatie onder IFRS 9	Reële waarde	Gebruikte waarderingmethode op het einde van het boekjaar:		
				Laag 1	Laag 2	Laag 3
ACTIVA						
Vaste activa						
Eigenvermogeninstrumenten	9	FVOCI	3			3
Andere vaste activa						
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	33.1	FVTPL	13		13	
Derivaten aangehouden voor afdekking - rentedragend	32.1	Hedging instrument	58		58	
Vlottende activa						
Niet-rentedragende vorderingen						
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	32.1	FVTPL	2	2		
Derivaten aangehouden voor afdekking	33.1	Hedging instrument	2		2	
SCHULDEN						
Langetermijnschulden						
Rentedragende schulden						
Niet-achtergestelde obligatieleningen behalve voor hun "niet-nauw verwante" besloten derivaten	19.1	Afgeschreven kost	2.881		2.684	
Kredietinstellingen	19.1	Afgeschreven kost	400		370	
Andere leningen	19.1	Afgeschreven kost	27		27	
Niet-rentedragende schulden						
Andere derivaten	32.1	FVTPL	2.54			2.54
Kortetermijnschulden						
Rentedragende schulden, korte termijn deel						
Niet-achtergestelde schuld (obligaties, notes)	19.2	Afgeschreven kost	600		597	
Andere leningen	19.2	Afgeschreven kost	10		10	
Rentedragende schulden						
Kredietinstellingen	19.2	Afgeschreven kost	1		1	
Niet-rentedragende schulden						
Andere derivaten	32.1	FVTPL	2	1		
Derivaten aangehouden voor afdekking	33.1	Hedging instrument	1	1		
Andere schulden		FVTPL	5			5

FVTPL: Financiële activa/schulden herwaardeerd aan de reële waarde via de resultatenrekening

FVTOCI: Financiële activa tegen reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten

Toelichting 33. Informatie over verbonden partijen

Toelichting 33.1. Geconsolideerde ondernemingen

De dochterondernemingen, joint ventures, gezamenlijke bedrijfsactiviteiten en geassocieerde ondernemingen zijn opgenomen in toelichting 8.

Leveringen van goederen en diensten tussen ondernemingen van de Groep gebeuren aan commerciële voorwaarden en marktprijzen.

De transacties tussen Proximus NV en haar dochterondernemingen en gezamenlijke bedrijfsactiviteiten, als verbonden partijen, worden geëlimineerd voor de opmaak van de geconsolideerde jaarrekening. De transacties tussen Proximus NV en haar dochterondernemingen zijn als volgt:

Transacties tussen Proximus NV en haar dochterondernemingen en gezamenlijke bedrijfsactiviteiten (in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Opbrengsten	151	97
Kosten van aan omzet-gerelateerde materialen en diensten	-132	-121
Netto financiële kosten	0	-26
Dividenden ontvangen	340	245

Positie tussen Proximus NV en haar dochterondernemingen en gezamenlijke bedrijfsactiviteiten (in miljoen EUR)	Per 31 december	
	2022	2023
Handelsvorderingen	24	21
Handelsschulden	-33	-26
Rentedragende vorderingen/schulden	-801	-695
Andere vorderingen/schulden	0	-551

Toelichting 33.2. Relaties met aandeelhouders en andere met de staat verbonden entiteiten

De Belgische Staat is de meerderheidsaandeelhouder van de Groep met een deelneming van 53,51 %. De Groep houdt eigen aandelen aan voor 4,62%. De resterende 41,86 % worden verhandeld op de Eerste Markt van Euronext Brussels.

Relatie met de Belgische Staat

De Groep levert telecomdiensten aan de Belgische Staat en met de Staat verbonden entiteiten. De Groep verwierf ook substantiële spectrumrechten (toelichting 4 immateriële activa met een beperkte gebruiksduur) in de spectrumveiling die georganiseerd werd door regelgever BIPT, een staatsgerelateerde entiteit. Met de Staat verbonden ondernemingen zijn diegene waarover de Staat zeggenschap heeft, gezamenlijk zeggenschap heeft of een invloed uitoefent. Al deze transacties verlopen op basis van normale klant/leverancierrelaties en aan voorwaarden die niet voordeliger zijn dan die waarop andere klanten en leveranciers een beroep kunnen doen. De diensten aan de Staat verbonden ondernemingen vormen geen belangrijk deel van de netto omzet van de Groep, namelijk minder dan 5%.

Relatie met de Belfius Bank NV

Proximus en Belfius Bank NV hebben dezelfde meerderheidsaandeelhouder, de Belgische Staat. Belfius wordt derhalve beschouwd als een "verbonden partij" in de zin van de Internationale Standaarden voor Financiële Verslaggeving zoals goedgekeurd door de Europese Unie. Bijgevolg werd de samenwerkingsovereenkomst met Belfius in verband met de Banx dienst goedgekeurd door de Raad van Bestuur van 29 april 2021 in lijn met de conclusie van het bijzonder verslag opgesteld door drie onafhankelijke bestuurders in overeenstemming met Art. 7.97 van het Wetboek van Venootschappen en Verenigingen. In 2022 werd het Banx-project opgestart en had het een beperkte impact op de geconsolideerde cijfers.

Banx is een volledig digitale Belgische bankervaring, bedacht door Proximus, aangedreven door Belfius. Banx legt de lat voor digitaal bankieren hoger en stelt gebruikers in staat om de impact van hun aankopen op de planeet te monitoren. De bank-app wil gebruikers aanmoedigen om bewustere en duurzamere keuzes te maken.

Toelichting 33.3. Relaties met topmanagement personeel

De bezoldiging en vergoeding van de bestuurders is vastgelegd in de algemene vergadering van 2004.

De principes van deze vergoeding blijven van toepassing in 2023 en er worden ook geen substantiële veranderingen verwacht: ze voorziet een jaarlijkse vaste vergoeding van 50.000 EUR voor de Voorzitter van de Raad van Bestuur en van 25.000 EUR voor de andere leden van de Raad van Bestuur, met uitzondering van de CEO. Alle leden van de Raad van Bestuur, met uitzondering van de CEO, hebben recht op een zitpenning van 5.000 EUR per bijgewoonde vergadering van de Raad van Bestuur. Voor de Voorzitter wordt het bedrag van de zitpenningen verdubbeld. Een zitpenning van 2.500 EUR per vergadering is voorzien voor ieder lid van een adviserend Comité van de Raad van Bestuur, met uitzondering van de CEO. Voor de Voorzitter van de respectievelijke adviserende Comités wordt het bedrag van de zitpenningen verdubbeld.

De leden ontvangen ook een vergoeding van 2.000 EUR per jaar voor communicatiekosten. Voor de Voorzitter van de Raad van Bestuur wordt dit bedrag eveneens verdubbeld.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur is ook Voorzitter van het Paritair Comité en van het Pensioenfonds en Proximus ART. Hij is lid van de Raad van Bestuur van Connectimmo, onze vastgoeddochter. Hij ontvangt geen vergoeding voor deze mandaten. Voor de uitoefening van hun bestuursmandaten ontvangen de niet-uitvoerende bestuurders geen variabele prestatie gebonden remuneratie, noch voordelen gekoppeld aan aanvullende pensioenplannen of andere groepsverzekeringen.

De totale vergoeding voor de bestuurders bedroeg bruto 1.491.432 EUR voor 2023 en bruto 987.723 EUR voor 2022. De bestuurders hebben geen lening of voorschot ontvangen van de Groep.

Het aantal vergaderingen van de Raad van Bestuur en van de Comités van de Raad van Bestuur is hieronder gedetailleerd.

	2022	2023
Raad van Bestuur	7	14
Audit-en Toezichtcomité	4	6
Benoemings-en Bezoldigingscomité	4	5
Transformatie en Innovatiecomité	2	2

Op zijn vergadering van 24 februari 2011 heeft de Raad van Bestuur een nieuwe versie van de 'policy inzake transacties met verbonden partijen aangenomen. Deze policy welke werd aangepast in September 2016, regelt alle transacties of andere contractuele

verhoudingen tussen de onderneming en de leden van de Raad van Bestuur. Proximus heeft contractuele relaties en levert eveneens telefonie-, internet- en/of ICT-diensten aan diverse ondernemingen waarin de leden van de Raad een uitvoerend of niet-uitvoerend mandaat hebben. Deze relaties hebben plaats in het normale verloop van de bedrijfsvoering en zijn marktconform van aard.

Voor het jaar dat eindigde op 31 december 2023 werd een totaal brutobedrag (inclusief de prestatiegebonden betalingen op lange termijn) van 9.110.937 EUR (vóór werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid) betaald of toegekend aan de leden van het Leadership Squad, de Chief Executive Officer inbegrepen. In 2023 waren de leden van het Leadership Squad Guillaume Boutin, Dirk Lybaert (tot 1 september 2023), Ben Appel (vanaf 16 augustus 2023), Geert Standaert, Renaud Tilmans, Jan Van Acoleyen, Anne-Sophie Lotgering, Jim Castele, Antonietta Mastroianni en Mark Reid.

Voor het jaar eindigend op 31 december 2022 werd een totaal brutobedrag (inclusief de prestatiegerelateerde betalingen op lange termijn) van 7.885.081 EUR (vóór patronale sociale zekerheid) betaald of toegekend aan de leden van de Leadership Squad inclusief de Chief Executive Officer. In 2022 waren de leden van de Leadership Squad Guillaume Boutin, Dirk Lybaert, Geert Standaert, Renaud Tilmans, Jan Van Acoleyen, Anne-Sophie Lotgering, Jim Castele, Antonietta Mastroianni en Mark Reid.

Dit totale bedrag voor de vergoedingen van het topmanagement omvat de volgende elementen:

- Kortetermijnpersoneelsbeloningen: jaarsalaris (basis en variabel op korte termijn) en andere kortetermijnpersoneelsbeloningen zoals ziekteverzekering, privégebruik van directiewagens, maaltijdcheques, en exclusief de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid die op deze beloningen worden betaald;
- Vergoedingen na uitdiensttreding: verzekeringspremies betaald door de Groep in naam van de leden van het executief comité. De premies dekken hoofdzakelijk een aanvullend pensioenplan na de pensionering;
- Op prestatiewaarde gebaseerde betalingen (op lange termijn): brutobedragen toegekend onder het prestatiewaardeplan, dat uitbetalingsrechten creëert in mei 2025 (toegekend in 2022) of in mei 2026 (toegekend in 2023), afhankelijk van het behalen van bedrijfsgebonden prestatiecriteria die bestaan uit de vrije kasstroom van de Groep, de reputatie-index, de Total Shareholder Return van het bedrijf vergeleken met een vooraf gedefinieerde groep van andere Europese telecomoperatoren en een prestatie-indicator op het gebied van milieu, maatschappij en goed bestuur.

EUR	Per 31 december	
	2022	2023
Korte termijn vergoedingen	5.702.296	6.411.511
Vergoedingen na uitdiensttreding	820.712	1.186.739
Prestatievergoedingen	1.362.073	1.512.687
Totaal	7.885.081	9.110.937

* Alle bedragen zijn brutobedragen voor sociale bijdragen van de werkgever

Toelichting 33.4. Regelgeving

De telecommunicatiesector wordt gereguleerd door de Europese wetgeving, Belgische federale- en regionale wetgeving en via beslissingen van sectorspecifieke regulatoren (Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie, gewoonlijk "BIPT" genoemd, en regionale regulatoren bevoegd voor media) of administratieve organen zoals de mededingingsautoriteiten.

Toelichting 34. Rechten, verbintenissen en voorwaardelijke verplichtingen

Toelichting 34.1. Claims en gerechtelijke procedures

Onze policies en procedures worden zo ontworpen dat zij in overeenstemming zijn met de toepasselijke wetten, boekhoudkundige en rapporteringsvoorschriften, regulatorie en fiscale voorschriften, met inbegrip van deze in het buitenland, de Eu, alsook met de toepasselijke sociale wetgeving.

De complexiteit van de wettelijke en regulatorie omgeving binnen welke wij opereren, alsook de kosten om compliant te zijn, nemen beide toe ten gevolge van de eveneens toenemende verplichtingen. Daarenboven zijn de buitenlandse en supranationale regels soms tegenstrijdig met de nationale wetgeving. De niet-naleving van de verschillende wetten en reglementen en wijzigingen aan deze wetten en reglementen of de wijze waarop zij worden geïnterpreteerd of toegepast kunnen leiden tot schade aan onze reputatie, aansprakelijkheid, boetes en straffen, evenals een stijging van de fiscale last of regulatorie conformiteitskost en impact op de jaarrekening.

De telecommunicatiesector en aanverwante dienstverlenende bedrijven worden gekenmerkt door het bestaan van een groot aantal octrooien en handelsmerken. Geschillen gebaseerd op basis van beschuldigingen van octrooi-inbreuk of andere schendingen van de intellectuele eigendomsrechten zijn gebruikelijk. Naarmate Gezien het aantal nieuwkomers in de markt groeit en de overlapping van productfuncties toeneemt, neemt de mogelijkheid van claims voor inbreuk op intellectuele eigendomsrechten tegen Proximus toe.

Proximus is thans betrokken bij verschillende geschillen en juridische procedures, met inbegrip van deze waarvoor een provisie werd aangelegd en deze, hieronder beschreven, waarvoor geen of slechts een beperkte provisie werd aangelegd, in rechtsgebieden waarin Proximus actief is en voor zaken die verband houden met zijn bedrijfsvoering. Deze procedures omvatten ook procedures voor het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie ("BIPT"), beroepen tegen beslissingen genomen door Belgische mededingingsautoriteit en procedures met de Belgische fiscale administraties.

Toelichting 34.1.1. Zaken in verband met breedband-/broadcasttoegang

Tussen 12 en 14 oktober 2010, heeft de Belgische Algemene Directie Mededinging een huiszoeking uitgevoerd in de kantoren van Proximus te Brussel. Het onderzoek kadert in de aantijgingen van Mobistar en KPN over de Wholesale diensten voor DSL, waarvoor Proximus obstructiepraktijken zou hebben gehanteerd. Met deze maatregel wordt geen enkele uitspraak gedaan over het eindresultaat van het volledige onderzoek. Volgend op de huiszoeking, moet de Algemene Directie Mededinging nu alle relevante elementen van de zaak onderzoeken. Uiteindelijk kan het Auditoraat een voorstel van beslissing voorleggen aan de Raad voor de Mededinging. Tijdens deze procedure zal Proximus zijn standpunten kunnen voorleggen (deze procedure kan verschillende jaren duren).

Tijdens het onderzoek van oktober 2010 werd een groot aantal documenten in beslag genomen (elektronische data zoals een volledige kopie van mailboxen en archieven, evenals andere bestanden). Proximus en de auditeur van de Mededingingsautoriteiten wisselden uitgebreid van mening inzake de wijze waarop de inbeslaggenomen data behandeld werden. Proximus wou zekerheid hebben dat het legal privilege (LPP) van de advocaten en de vertrouwelijkheid van adviezen van de bedrijfsjuristen gewaarborgd bleven. Bovendien trachtte Proximus te verhinderen dat de Mededingingsautoriteiten toegang kregen tot (gevoelige) data die buiten het toepassingsgebied van het onderzoek vielen. Door het feit dat Proximus de auditeur niet van haar standpunt kon overtuigen, spande Proximus twee procedures aan, waarvan één vóór het Hof van Beroep van Brussel en één vóór de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging, dit met het oog op de opschorting van de mededeling aan de onderzoeksteams van de LPP-data en van data die buiten het toepassingsgebied van het onderzoek vielen. Op 5 maart 2013 sprak het Hof van Beroep in deze beroepsprocedure een positief vonnis uit waarin werd beslist dat de onderzoekers niet gemachtigd waren tot inbeslagname van documenten waarin adviezen van bedrijfsjuristen waren opgenomen en van documenten die buiten het toepassingsgebied vielen en dat de betreffende documenten dienden te worden verwijderd/vernield. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het hier een beslissing op de procedure zelf betreft en niet op de op de grond van de zaak.

Op 14 oktober 2013 diende de Raad voor de Mededinging een verzoek tot cassatie in tegen de beslissing. Proximus sloot zich bij deze cassatieprocedure aan. Uiteindelijk besliste het Hof van Cassatie op 22 januari 2015 om het arrest van 5 maart 2013 te bevestigen, behalve voor wat een restrictie betreft met betrekking tot oudere documenten, welke nietig werd verklaard. Het is nu aan het Hof van Beroep om een nieuwe beslissing te nemen over deze restrictie.

In maart 2014, heeft KPN zijn klacht ingetrokken. Mobistar blijft de enige aanklager.

Op basis van de feiten en de informatie die eind december 2023 beschikbaar was, heeft het management voor deze zaak geen voorziening aangelegd.

Toelichting 34.1.2. Zaken in verband met mobiele on-net

In de procedures volgend op een klacht van KPN Group Belgium in 2005 met de Belgische Mededingingsautoriteit, bevestigde deze laatste op 26 mei 2009 een van de vijf tenlasteleggingen over misbruik van machtspositie die op 22 april 2008 door het Auditoraat werden geformuleerd, namelijk het hanteren van wurgprijzen op de professionele markt in 2004-2005. De Belgische Mededingingsautoriteit ging ervan uit dat de tarieven voor oproepen tussen Proximus-klanten ('on-net-tarieven') lager waren dan de tarieven die het aan concurrenten aanrekende voor de routing van een oproep van hun eigen netwerk naar dat van Proximus (= beëindigingstarieven), verhoogd met een aantal andere kosten die hij relevant achtte. Alle andere tenlasteleggingen van het Auditoraat werden verworpen. De Mededingingsautoriteiten hebben daarbij aan Proximus (voorheen Belgacom Mobile) ook een boete opgelegd van 66,3 miljoen EUR wegens misbruik van een machtspositie tijdens de jaren 2004 en 2005. Proximus was verplicht deze boete te betalen voor 30 juni 2009 en heeft deze (net van bestaande provisies) geboekt als een niet weerkerende uitgave in de resultatenrekening voor het tweede kwartaal van 2009.

Proximus heeft bij het Hof van Beroep te Brussel hoger beroep ingesteld tegen de beslissing van de Mededingingsautoriteit. Zij betwist daarbij een groot aantal elementen van de beslissing, o.m. het feit dat de impact op de markt niet was onderzocht. Ook KPN Group Belgium en Mobistar hebben tegen de genoemde beslissing hoger beroep ingesteld.

In gevolge de minnelijke schikking van 21 oktober 2015, werden de beroepen van Base en Mobistar tegen de beslissing van de Belgische mededingingsautoriteit ingetrokken. Proximus zet de beroepsprocedure tegen deze beslissing verder.

Met zijn tussenarrest van 7 oktober 2020, heeft het Hof van Beroep van Brussel de beslissing van 26 mei 2009 van de Raad voor de Mededinging gedeeltelijk geannuleerd, daarbij steunend op de redenering dat (i) de Belgische Mededingingsautoriteit het bestaan van het misbruik van machtspositie in 2004 niet had kunnen vaststellen zonder de documenten die in beslag waren genomen tijdens de illegale huiszoeking, terwijl (ii) de documenten die in beslag genomen waren tijdens de illegale huiszoeking niet onmisbaar waren om het bestaan van een misbruik in 2005 vast te stellen.

Bijgevolg besliste het Hof dat de procedure enkel nog diende te worden verdergezet voor laatstgenoemde periode (zowel voor andere procedurekwesties, als ten gronde). Proximus heeft een "voorziening in cassatie" ingeleid tegen het arrest in zoverre, volgens Proximus, de beslissing niet gedeeltelijk (2004), maar volledig (2004 en 2005) vernietigd had moeten worden, precies omwille van de onwettigheid van de huiszoeking. Deze « voorziening in cassatie » werd op 12 januari 2023 verworpen, wat inhoudt dat de procedure voor het Hof van Beroep van Brussel wordt vervolgd.

In oktober 2009 hebben zeven partijen (Telenet, KPN Group Belgium (voorheen Base), KPN Belgium Business (voorheen Tele2 Belgium), KPN BV (voorheen Sympac), BT, Verizon, Colt Telecom) een vordering ingesteld tegen Belgacom Mobile (nu Proximus en hierna Proximus genoemd) bij de Rechtbank van Koophandel te Brussel en hebben daarbij aantijgingen geformuleerd die sterk lijken op deze vermeld in voornoemde zaak (met inbegrip van de Proximus-naar-Proximus-tarieven die een misbruik van machtspositie op de Belgische markt zouden uitmaken), maar voor telkens andere periodes afhankelijk van de betrokken partij, zij het tussen 1999 tot op heden (vordering van 1 EUR provisioneel en verzoek om een gerechtelijk deskundige aan te duiden die de precieze schade moet berekenen). In november 2009 heeft Mobistar opnieuw een gelijkaardige vordering ingesteld voor de periode vanaf 2004. Deze zaken zijn voor onbepaalde tijd uitgesteld.

Na de schikkingen met Telenet, KPN, BASE Company en Orange, zijn de enige betrokken partijen nog BT, Verizon en Colt Telecom.

Per eind december 2023 heeft het management een voorziening voor deze zaak behouden op basis van hun beste raming en de beschikbare informatie.

Toelichting 34.1.3. GDPR-zaak

Op 23 juni 2023 heeft NOYB (een non-profit privacy-activistenorganisatie) die 9 (momenteel niet bij naam genoemde) klagers vertegenwoordigt, bekendgemaakt dat het een klacht heeft ingediend bij de Belgische Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) in verband met de activiteiten van Telesign.

In zijn klacht beweert NOYB dat Proximus niet tijdig en adequaat heeft geantwoord op de toegangsverzoeken van 2 klagers, dat BICS de betrokkenen niet correct heeft geïnformeerd over de verwerking van hun persoonsgegevens, elektronische communicatiegegevens heeft misbruikt voor andere doeleinden dan die welke zijn toegestaan door het regelgevingskader en persoonsgegevens heeft doorgegeven aan een Amerikaans bedrijf zonder de voorwaarden na te leven die zijn vastgesteld na de zogenaamde "Schrems II-beschikking", en dat Telesign de betrokkenen niet naar behoren heeft geïnformeerd over de verwerking van hun persoonsgegevens, geen geldige rechtsgrondslag heeft, onwettige profilering en geautomatiseerde besluitvorming toepast en de voorwaarden van het bovengenoemde "Schrems II-besluit" niet naleeft bij de overdracht van persoonsgegevens naar de VS en verder naar hun klanten.

Tot op heden heeft Proximus noch een van zijn filialen een bericht ontvangen van de GBA met betrekking tot deze klacht.

Proximus Group wil echter benadrukken dat het zich blijft inzetten om te handelen in overeenstemming met de relevante regelgeving inzake gegevensbescherming en kan nu al zeggen dat Telesign en BICS over een privacyprogramma voor gegevens beschikken dat rekening houdt met de wereldwijde wet- en regelgeving, waaronder de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de California Consumer Protection Act (CCPA). Proximus, BICS en Telesign evalueren ook voortdurend hun interne beleid en praktijken om te voldoen aan de evoluerende regelgeving.

Proximus, BICS en Telesign zijn van mening dat ze objectieve argumenten hebben om de klacht ten gronde te weerleggen. Op basis van de beschikbare feiten en informatie heeft het management geen voorziening aangelegd voor deze zaak.

Toelichting 34.1.4. Fiscale procedures

Indiase zaak

BICS ontving aanslagen voor bronbelasting van de Indiase belastingautoriteiten met betrekking tot betalingen van een Indiase belastingplichtige klant aan BICS in de periode van 1 april 2007 tot 31 maart 2018. BICS tekende beroep aan tegen de aanslagen bij de bevoegde Indiase rechtbanken en verzette zich tegen het standpunt van de Indiase belastingautoriteiten dat er Indiase bronbelasting verschuldigd is op de betalingen. Bovendien verzette BICS zich op procedurele gronden tegen de aanslagen met betrekking tot de perioden van 1 april 2008 tot 31 maart 2011. Het bedrag van de voorwaardelijke verplichting inclusief achterstandsrente zou niet hoger mogen zijn dan 33 miljoen EUR. BICS heeft de beoordeelde bedragen niet betaald en heeft geen belastingvoorziening geboekt. Voor de periode van 1 april 2007 tot en met 31 maart 2008 en de periode van 1 april 2011 tot en met 31 maart 2012 heeft het Income Tax Appellate Tribunal de aanslag voor bronbelasting vernietigd en de zaak terugverwezen naar de Indiase belastingautoriteiten, die tegen 31 maart 2024 nieuwe aanslagen voor bronbelasting voor die jaren kunnen instellen. Voor de andere perioden hebben de bevoegde Indiase rechtbanken positieve uitspraken gedaan en de aanslagen voor de bronbelasting vernietigd. De Indiase belastingautoriteiten zijn nog niet in beroep gegaan tegen de uitspraken van de rechtbank. Hoewel de verjaringstermijn voor het indienen van een beroep is verstreken, kan de belastingdienst nog steeds een beroep indienen samen met een verzoek om vergoelijking van de vertraging. Een dergelijk verzoek wordt over het algemeen toegestaan door de Indiase rechtbanken. Het management is van mening dat de positie zoals opgenomen in de jaarrekening de beste schatting van de waarschijnlijke uitkomst weerspiegelt.

Excess Profit-arrest

Op 11 januari 2016 kondigde de Europese Commissie haar besluit aan om Belgische tax rulings toegekend aan multinationals met betrekking tot Excess Profit te beschouwen als onrechtmatige staatssteun (hierna: Besluit).

BICS paste een dergelijke fiscale ruling toe voor de periode 2010-2014 en betaalde de aanslagen voor de terugvordering van veronderstelde steun. Voorts hebben zowel BICS als de Belgische Staat bij het Europese Hof beroep ingesteld tegen het besluit van de Europese Commissie. Het Gerecht van de EU oordeelde in zijn arrest van 14 februari 2019 in het voordeel van de Belgische Staat tegen de Europese Commissie op basis van het argument dat er geen sprake is van een staatssteunregeling. De Europese Commissie heeft op 24 april 2019 bij het Hof van Justitie van de EU (CJEU) hoger beroep ingesteld tegen voornoemde uitspraak. Daarnaast heeft de Europese Commissie op 16 september 2019 een afzonderlijk diepgaand onderzoek ingesteld naar 39 individuele excess profit rulings, waaronder de excess profit rulings die BICS heeft verkregen. De individuele inleidingsbesluiten werden uiteindelijk op 31 augustus 2020 gepubliceerd. Op 29 september 2020 diende BICS haar opmerkingen in bij de Commissie. Op 16 september 2021 oordeelde het CJEU dat in het besluit terecht was vastgesteld dat het systeem van excess profit rulings een steunregeling vormt en verwees het de zaak terug naar het Gerecht, voor een beslissing over de vraag of de EPR-regeling ook onrechtmatige staatssteun vormde. Op 20 september 2023 bepaalde het Gerecht van de EU dat de Europese Commissie in 2016 terecht had vastgesteld dat de Belgische belastingregeling met betrekking tot overwinst een inbreuk vormt op de EU-staatssteunregels. Op 30 november 2023 stelde BICS beroep in bij het HvJEU tegen de beslissing van het Gerecht van de EU. Het management is van oordeel dat de in de jaarrekening opgenomen positie nog steeds de beste raming van de waarschijnlijke uitkomst weerspiegelt.

Toelichting 34.2. Investeringsverplichtingen

Op 31 december 2023 had de Groep contractuele verbintenissen aangegaan voor een bedrag van 708 miljoen EUR (immateriële activa 35 miljoen EUR; materiële activa 673 miljoen EUR). De investeringen zullen voornamelijk in het jaar 2024 plaatsvinden (565 miljoen EUR).

Op 31 december 2022 bedroegen de aangegane contractuele verbintenissen 977 miljoen EUR (immateriële activa 19 miljoen EUR, materiële activa 958 miljoen EUR).

Bovendien heeft de groep zich door de verwerving van bepaalde spectrumrechten in 2022 verbonden tot de betaling van jaarlijkse vergoedingen, die de groep als variabel en voorwaardelijk beschouwt voor een netto contante waarde van EUR 270 miljoen. De jaarlijkse vergoeding is een vergoeding voor de beschikbaarheid van spectrum en is onderworpen aan een jaarlijkse indexeringsaanpassing.

De materiële activa hebben voornamelijk betrekking op verplichtingen in verband met technische en netwerkuitrusting in het kader van het versnelde investeringsplan voor Fiber.

Toelichting 34.3. Verplichtingen tot aankoop van aandelen

In het kader van diverse overnames, bestaan er voorwaardelijke betalingsverplichtingen (earn outs, put options & aankoopverplichtingen) voor een totaalbedrag van 5.2 miljoen EUR eind 2023.

Toelichting 34.4. Andere rechten en verbintenissen

Op 31 december 2021 had de Groep de volgende andere rechten en verbintenissen:

Toelichting 34.4.1. Garanties

De Groep heeft garanties ontvangen van haar klanten voor een bedrag van 7 miljoen EUR om de betaling van haar handelsvorderingen te garanderen, en van haar leveranciers voor een bedrag van 30 miljoen EUR om het goede verloop van de door de Groep bestelde werken of contracten te garanderen;

De Groep heeft garanties aan haar klanten en andere derde partijen verleend om onder meer de voltooiing te garanderen van de contracten en werken, die werden besteld door haar klanten, en om de betaling van huurkosten voor gebouwen en sites voor antenne installaties te garanderen voor een bedrag van 204 miljoen EUR (inbegrepen de bankgaranties vermeld in toelichting 32.2).

Toelichting 34.4.2. Partnership met HCL Technologies

In 2021 ging Proximus een partnerschap aan met HCL Technologies waarbij dat bedrijf de private cloud-infrastructuur van Proximus beheert en onderhoudt. Het partnerschap voorzag in een overgangsfase, die begon in oktober 2021 en werd afgerond in februari 2022.

HCL en Proximus hebben een financieringsovereenkomst voor activa gesloten (nominaal bedrag van EUR 65 miljoen, boekwaarde van EUR 40 miljoen, zie Toelichting 5) voor de infrastructuur die in de datacenters van Proximus en onder controle van Proximus blijft, die in BGAAP als een financiële lease is opgenomen en waarvoor Proximus een terugkoopverplichting heeft. Boven op deze financiering voor bestaande activa omvat het partnerschap een lease voor de vernieuwing van de infrastructuur (nominaal bedrag van 31 miljoen EUR, boekwaarde van 25 miljoen EUR, zie Toelichting 6).

Toelichting 34.4.3. Partnerschap tussen BICS en Ooredoo Group

BICS is meerjarige contractuele overeenkomsten aangegaan waarbij BICS end-to-end verkeer zal beheren voor operatoren. Deze overeenkomsten omvatten een verbintenis (op voorwaarde dat voortdurend aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan) van BICS om inkomend verkeer naar bepaalde operatoren te sturen voor een gezamenlijk bedrag van maximaal 50 miljoen euro per jaar met een maximale looptijd van 3 jaar, waarvan er nog 2 jaar overblijven.

Toelichting 35. Op aandelen gebaseerde betalingen

Aandelenaankoopplannen met korting

In 2023 en 2022 heeft de Groep aandelenaankoopplannen met korting gelanceerd.

Onder de 2023 en 2022 plannen verkocht Proximus respectievelijk 2.746 en 10.299 aandelen aan het senior management van de Groep met een korting van 16,66% in vergelijking met de marktprijs (prijs na korting van tussen 6.12 EUR per aandeel in 2023 en 13.47 EUR in 2022). De kost van deze kortingen bedroeg minder dan één miljoen in 2023 en 2022 en is opgenomen onder de rubriek "workforce kosten" (zie toelichting 26). Dit heeft een verwaterend effect.

Performantiewaardeplan

In 2019, 2020 en 2021 lanceerde Proximus tranches van het "Performance Value Plan" voor zijn senior management. In het kader van dit nieuwe lange termijn Performance Value Plan, dat in contanten wordt afgewikkeld, worden de toegekende beloningen geblokkeerd voor een periode van 3 jaar waarna de Performance Values onvoorwaardelijk worden. Het uiteindelijk uitbetaalde bedrag hangt af van de resultaten van 3 KPI's: de Proximus' Total Shareholder Return in vergelijking met een groep vergelijkbare bedrijven (40%), de groeps

Free Cash Flow (40%) en de Reputatie Index (20%). De laatste KPI is het gemiddelde van de tussentijdse resultaten van de 3 kalenderjaren.

In 2022 en 2023 lanceerde Proximus tranches van het "Performance Value Plan" voor zijn senior management. Onder dit in cash afgewikkelde Lange Termijn Performance Value Plan worden de toegekende beloningen geblokkeerd voor een periode van 3 jaar waarna de Performance Values onvoorwaardelijk worden. Het uiteindelijk uitbetaalde bedrag hangt af van de resultaten van 4 KPI's: de Proximus' Total Shareholder Return in vergelijking met een groep vergelijkbare bedrijven (25%), de groeps Free Cash Flow (25%), de Reputatie Index (25%) en de Environmental, Social and Governance (ESG) (25%). De laatste KPI is het gemiddelde van de intermediaire resultaten van de 3 kalenderjaren.

De reële waarde van de tranches 2021, 2022 en 2023 bedroeg per 31 december 2023 respectievelijk 5, 4 en 5 miljoen EUR op basis van een actuele berekening. De jaarlijkse kosten van deze tranches bedroegen elk 2 miljoen EUR.

Toelichting 36. Relatie met de commissaris

De kosten van de Groep voor auditmandaten en andere controle-opdrachten voor 2023 bedroegen 2 621 416 EUR en voor andere opdrachten 127 050 EUR.

Dit laatste bedrag kan als volgt gedetailleerd worden:

EUR	Auditor	Netwerk van de auditor
Auditmandaten	1.289.967	601.603
Andere controleopdrachten	151.838	578.008
Andere opdrachten	113.460	13.590
Totaal	1.555.265	1.193.200

Toelichting 37. Segmentinformatie

De operationele segmenten van de Groep worden bepaald op basis van die componenten die regelmatig worden geëvalueerd door de 'hoogstgeplaatste functionaris' (chief operating decision maker - CODM) bij het nemen van beslissingen over de toewijzing van middelen en de beoordeling van de prestaties.

De Groep heeft bepaald dat de *chief operating decision maker* de Leadership Squad van Proximus is.

De operationele segmenten zijn grotendeels georganiseerd volgens de aard van de geleverde producten en diensten en het geografisch gebied en zijn:

- **Domestic**

Segment dat communicatie- en ICT-diensten levert aan particulieren, bedrijven en telecomgroothandelsmarkten in België.

- **International Carrier Services (BICS)**

Is verantwoordelijk voor de internationale carrieractiviteiten op de internationale communicatiemarkt.

- **TeleSign**

Is gespecialiseerd in authenticatie en digitale identiteitsdiensten voor de grootste internet merken, digitale kampioenen en cloud-native bedrijven.

De *Chief Operating Decision Maker* beoordeelt de prestaties en neemt beslissingen over de toewijzing van middelen en prestaties op basis van de EBITDA na aftrek van incidentele kosten. Binnen Domestic worden de netto-opbrengsten door de Chief Operating Decision Maker beoordeeld per markt, zijnde residentieel (CBU-component), professioneel (EBU-component) en groothandelsmarkten (CWS-component).

De CODM krijgt geen informatie over de investeringen per bedrijfssegment, maar per kerndomein, bijv. glasvezel, mobiel, content, ...

De financiering van de Groep (met inbegrip van financiële kosten en financiële opbrengsten) en de winstbelastingen werden beheerd op groepsbasis en worden niet toegewezen aan operationele segmenten.

De waarderingsregels van de operationele segmenten zijn dezelfde als de voornaamste waarderingsregels van de Groep. De resultaten van de segmenten worden daarom op een soortgelijke basis gemeten als het bedrijfsresultaat in de geconsolideerde jaarrekening. De Groep definieert 'incidentals' als materiële items die niet tot de normale bedrijfsactiviteit behoren. (zie definities)

Intragroeptransacties tussen de legale entiteiten van de groep worden gefactureerd volgens het 'arm's length' principe.

Op 31 december 2023

(in miljoen EUR)	Proximus Groep				Onderliggend per segment			
	Gerapporteerd (IFRS 16)	Lease-afschrijvingen en interesten	Incidenteel	Onderliggend	Domestic	BICS	TeleSign	Eliminaties
Netto omzet	5.993	0	0	5.993	4.610	1.050	496	-163
Andere bedrijfsopbrengsten	56	0	-7	49	55	1	2	-9
Totale opbrengsten	6.048	0	-7	6.042	4.665	1.051	497	-172
Kosten van aan omzetgerelateerde materialen en diensten	-2.198	-1	6	-2.193	-1.184	-783	-380	154
Directe marge	3.851	-1	-1	3.849	3.481	268	117	-18
Workforce kosten	-1.343	0	14	-1.329	-1.166	-82	-84	3
Niet-personeelskosten	-722	-89	49	-762	-679	-60	-38	15
Totaal operationele kosten	-2.064	-89	62	-2.091	-1.845	-142	-122	17
BEDRIJFSWINST voor afschrijvingen	1.786	-90	62	1.757	1.636	127	-5	0
Afschrijvingen	-1.185	0	0	-1.185	-1.123	-43	-19	0
Bedrijfswinst	601	-90	62	572	513	84	-25	0
Netto financiële kosten	-110							
Verlies van ondernemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode	-30							
Winst vóór belastingen	461							
Belastingen	-104							
Nettowinst	357							
Toe te rekenen aan:	0							
Aandeelhouders van de moedermaatschappij (aandeel van de groep)	357							
Minderheidsbelangen	0							

Op 31 december 2022

	Proximus Groep				Onderliggend per segment			
(in miljoen EUR)	Gerapporteerd (IFRS 16)	Lease-afschrijvingen en interesten	Incidenteel	Onderliggend	Domestic	BICS	TeleSign	Eliminaties
Netto omzet	5.853	0	0	5.853	4.416	1.130	473	-166
Andere bedrijfsopbrengsten	60	0	5	56	62	2	1	-9
Totale opbrengsten	5.914	0	5	5.909	4.478	1.132	473	-174
Kosten van aan omzetgerelateerde materialen en diensten	-2.186	1	0	-2.187	-1.118	-869	-360	159
Directe marge	3.728	1	5	3.722	3.360	263	114	-15
Workforce kosten	-1.301	0	-36	-1.265	-1.111	-85	-71	2
Non-workforce kosten	-601	83	-13	-671	-584	-58	-41	13
Totaal operationele kosten	-1.902	83	-49	-1.936	-1.695	-143	-112	15
BEDRIJFSWINST voor afschrijvingen	1.826	84	-44	1.786	1.665	120	1	0
Afschrijvingen	-1.179	0	0	-1.179	-1.085	-76	-18	0
Bedrijfswinst	647	84	-44	607	580	44	-17	0
Netto financiële kosten	-49							
Verlies van ondernemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode	-20							
Winst vóór belastingen	578							
Belastingen	-128							
Nettowinst	450							
Toe te rekenen aan:	0							
Aandeelhouders van de moedermaatschappij (aandeel van de groep)	450							
Minderheidsbelangen	0							

Wat betreft de geografische indeling, heeft de Groep in België een netto-opbrengst gerealiseerd van 3.912 miljoen EUR in 2022 en 4.080 miljoen EUR in 2023, dit gebaseerd op het land van de klant. De netto-opbrengst in andere landen bedroeg 1.942 miljoen EUR in 2022 en 1.913 miljoen EUR in 2023. Meer dan 90% van de segmentactiva zijn in België gevestigd.

Toelichting 38. Recent gepubliceerde IFRS-normen

De Groep past geen normen en interpretaties toe die niet effectief zijn op 31 december 2023.

De normen en interpretaties die gepubliceerd zijn maar nog niet effectief zijn, op datum van uitgifte van de jaarrekening, zijn hieronder opgenomen. De Groep zal deze normen toepassen, indien van toepassing, wanneer ze effectief worden.

Dit betekent dat de Groep de volgende normen en interpretaties niet heeft toegepast welke van toepassing zijn voor de Groep vanaf 1 januari 2024 of later:

Nieuw uitgegeven normen en interpretaties:

- Wijzigingen in IAS 1 - Classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend (2024)
- Wijzigingen in IAS 1 - Langlopende verplichtingen met convenanten (2024)
- Wijzigingen in IFRS 16 - Leaseverplichting bij verkoop en leaseback (2024)
- Wijzigingen in IAS 7 en IFRS 7 - Financieringsovereenkomsten met leveranciers (2024)

De Groep zal de mogelijke gevolgen van de toepassing van deze nieuwe standaarden en interpretaties op de jaarrekening van de Groep in de loop van 2024 verder onderzoeken.

De Groep verwacht geen materiële gevolgen van de eerste toepassing van deze IFRS-normen en interpretaties.

Toelichting 39. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen significante gebeurtenissen na balansdatum.